

Λ Vuaana ooja istumaasi ivuaadana ΔSuusi Cristo aidΔsi quiaa aimΔraitadai tami oidi daama

1-2 Diuusi maradΛ Δgai dai tomastuigaco tΛvaagiΔrΛ daacana Diuusi Δmadu. AidΔsi maiquiaa cΔquiva oidigi vΛΔscΔrΛ oidaga Diuusi maradΛ Diuusi Δmadu. Diuusi maradΛ Δgai daidΔ gΔrmaatΔtuli istuiga Diuusi. Diuusi maradΛ ΔrDiuusi ΔpΔ cascΔΔ. ³ Diuusi maradΛ Δmadu Diuusi idui vΛΔsiaΔcatai. ⁴ Diuusi maradΛ gΔrmaacai ibΔdagai utuducami dai soicΔi oodami ismaatΔ caΔcagi Diuusi ñiooquidΛ. ⁵ Diuusi maradΛ divia oidigi daama dai oidacatadai oodami saagida. Δoodami maimaatΔ caΔcatadai Diuusi ñiooquidΛ baiyoma apiasoimaasi ivuaadana. Diuusi maradΛ soi mui oodami sai maatΔ caΔcana Diuusi ñiooquidΛ tomasi vaamioma muidu ismaacΔΔ gajiaadΔrΛ vipieeyi Diuusi ñiooquidΛ. Siaaco oidaga cuudagi maitutucagΔi. Poduucai ΔpΔ siorΔ vaavoitudai dai ΔΔgidi Diuusi maradΛ Δgai gia gajiaadΔrΛ vipieeyi gosoimaascami.

⁶⁻⁷ Diuusi ootoi ΔVuaana sai vapaconana oodami sai gaagidana isDiuusi maradΛ ΔrΔgai ismaacΔΔ maatΔtulia agai oodami Diuusi ñiooquidΛ, sai oodami vaavoitudana ΔCristo. ⁸ ΔVuaana maitΔrΔCristocatadai baiyoma Diuusi ootoi ΔVuaana sai gaaagidiana siorΔ ΔrΔCristo.

⁹ ΔCristo divia agaitadai gooquiΛrioma dai soĩña agai oodami sai maatΛ caΛcana Diuusi ñiooquidΛ.

¹⁰ ΔCristo oidacatadai oidi daama dΛmos Λoodami maimaatΛcatadai sioora Λgai. Λgai Λgai daidΛ idui oidigi. ¹¹ DaidΛ ΔCristo Δrjudiucatadai dΛmos chiΛΛqui judidiu vaavoitudaítadai Λgai.

¹² DΛmos vΛascara ΛΛmoco cΛga gantΛgito caΛ dai vaavoiu ΔSuusi Cristo tai Diuusi maa Λgai sΛΛlicami saidΛ ΔrDiuusi maamaradΛcana.

¹³ Mospoduucai ΔrDiuusi maamaradΛcana oodami maisiu mosvuvaaacΛcai oodamiainΔra. Λvaavoitudadami ΔrDiuusi maamaradΛ maisiu mosipΛlidityai dΛdΛdΛ tomali maisiu mosipΛlidityai Δmo oodami baiyoma ΔrDiuusi maamaradΛ ipΛlidityai Diuusi.

¹⁴ DaidΛ ΔCristo Diuusi maradΛ tΛvai tΛvaagiaiñΔra dai ΛgaicΛdΛ gΛmaí istuiga Diuusi. Diuusi maradΛ vuusai oodami duucai dai oodami saagida oidacana. Dai Λgai sΛΛlicΛdΛ cΛgacara nΛidiña oodami dai vΛasi istumaasi aagaiña Λgai Δrvaavoi. Dai aatΛmΛ maí siΛgai viaa Δmo sΛΛlicami dai aliΛ viaa guvucadagai. Diuusi Λgai dai maa gΛmara sΛΛlicami dai guvucadagai. Diuusi mosaliΛΛmaduga maradΛ. ¹⁵ Dai poduu aagai ΔVuaana aagaitai Λgai:

—Idiava ΔrΛgai ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ sai divia agaitadai, dai vaamioma namΛga iñsaanΛ dai aanΛ maitistutuidi siΛΛsi istutuidi idi. Maiquiaa vuusaicai aanΛ abiaadΛra caoidacatadai idi —ascaiti ΔVuaana.

¹⁶ DaidΛ Λgai sΛΛlicΛdΛ gΛroigΛdai dai cΛgacara gΛrnΛidi dai vΛascara gΛrsoicai naana maasi istumaasicΛdΛ aatΛmΛ ismaacΛdΛ vaavoitudai Λgai. ¹⁷ Moseesacaru Λgai daidΛ gΛrmaa Diuusi

sΛΛlicamigadΛ dai sioorΛ maiΛΛgidiña ΛSΛΛlicami
 Λdudunucami gΛvaiña Λgai iscoodaiña ΛΛpΛ.
 DΛmos ΛSuusi Cristo Λgai dai oigΛdai oodami
 dai oigΛldi dai cΛΛgacΛrΛ nΛidi dai vΛΛsi istumaasi
 aagai Λgai Λrvaavoi. ¹⁸Tomali Λmaadutai mainΛidi
 Diuusi tomali Λmo imidagai. DΛmos Diuusi
 maradΛ ismaacΛdΛ tomastuigaco tΛvaagiΛrΛ daja
 Diuusi gΛrooga ΛΛmadu dai cascΛdΛ cΛΛ maata
 istuiga Diuusi. Λgai Λgai dai gΛrmaatΛtuldi istuiga
 Diuusi. Diuusi mosaliΛΛmaduga maradΛ.

¹⁹ Afariseo JerusaleenΛrΛ oidacami ootoi papaali
 ΛΛmadu pipiooñigadΛ sai tΛcacana ΛVuaana soor
 Λgai. ²⁰TaidΛ ΛVuaana sΛΛli aagidi dai potΛtΛdai:

—AanΛ anmaitΛrΛCristo —astΛtΛdai ΛVuaana.

²¹ Amaasi potΛtΛdai Λpapaali ΛΛmadu
 pipiooñigadΛ Λgai:

—¿Poor aapi? ¿AapipΛsi ΛrEliiasi Diuusi
 ñiooquituldiadamigadΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛVuaana potΛtΛdai:

—Chuu —astΛtΛdai.

Tai Λгаа potΛtΛdai:

—¿AapipΛsi ΛrΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ
 ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquidarΛ sai divia
 agaitadai? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛVuaana potΛtΛdai:

—Chuu —astΛtΛdai.

²² Amaasi Λгаа potΛtΛdai:

—¿Poor aapi? GΛraagidañi aapi tΛtai agida
 aatΛmΛ Λmo istumaasi Λgai ismaacΛdΛ gΛrootoi.
 ¿Tumaasi gΛraagidamu aapi? ¿Poor aapi?
 —astΛtΛdai.

²³ TaidΛ ΛVuaana potΛtΛdai:

—AanΛanΛ Λgai ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Isaíacaru sai oidigana gamamaatΛtuldia agai Diuusi ñiooquidΛ dai aduucai ooja Λgai: “Aagidamu Λgai oodami sai otoma divia agai gabaitΛcΛaacamiga, cascΛdΛ aliΛsi gΛaagai isΛma duucai gΛntΛtΛgito dai camaisoimaasi ivuaada Λgai”, asduucai ooja Isaíacaru —astΛtΛdai ΛVuaana.

²⁴ Amaasi Λfariseo ojootosadΛ ismaacΛdΛ dada JerusaleenaiñdΛrΛ ²⁵ potΛtΛdai:

—Isaapi maitΛrΛCristo, tomali maitΛrEliiasi, tomali maitΛrDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ divia agaitadai, aidΛ gia ¿tuirpasi vapaconai aapi oodami? —astΛtΛdai Λgai.

²⁶ TaidΛ ΛVuaana potΛtΛdai:

—AanΛ gia suudagicΛdΛ vapaconai oodami dΛmos aapimΛ gΛnsaagida aimΛrai Λmai dai maimaatΛ aapimΛ sioorΛ Λgai. ²⁷ AanΛ ΛpΛga divia isΛgai dΛmos Λgai vaamioma viaa guvucadagai iñsaanΛ. AanΛ maitistutuidi siΛΛsi istutuidi Λgai. Λgai sΛΛlicΛdΛ vaamioma namΛga iñsaanΛ —astΛtΛdai ΛVuaana.

²⁸ VΛΛsi gomaasi ΛpΛdui BetaabarΛrΛ vaasmocoradΛrΛ ΛgΛΛ aqui Jordán. Λaqui JordánΛrΛ Λgai siaaco vapaconai ΛVuaana Λoodami.

²⁹ Siaadico ΛVuaana nΛidi isvuidΛrΛ imΛi ΛSuusi. DaidΛ ΛVuaana itΛtΛdai Λoodami:

—Dañi gooviava Λgai ismaacΛdΛ ootoi Diuusi sai gΛmuaatudana curusiaba vai poduucai Diuusi istuidΛna isoigΛldiagi oodami soimaascamigadΛ.

Poduucai goSuusi ΔΓΑpan ducami Δali cañiiru ismaacΔΔ ΔΔquioma gΔraaduñicarū coodaiña sai Diuusi oigΔldiña soimaascamigadΔ. ³⁰ Goovai aagai aanΔ aidΔñsi pocaiti: “AanΔ ΔpΔga divia isΔgai dΔmos Δgai vaamioma viaa guvucadagai iñsaanΔ. AanΔ maitistutuidi siΔΔsi istutuidi Δgai. Maiquiaa vuusaicai aanΔ abiaadΔΓΔ caoidacatadai Δgai”, tΔtΔdai aanΔ. ³¹ AanΔ ΔΔpΔ maimaatΔcatadai sioorΔ Δgai. DΔmos aanΔ vapaconai Δjudidíu suudagicΔΔ vai poduucai Δgai maatΔna sioorΔ Δgai —astΔtΔdai ΔVuaana.

³² DaidΔ ΔVuaana pocaiti ΔΔpΔ:

—AanΔ tΔΔ aidΔsi Diuusi IbΔadΔ tΔvai tΔvaagiaiñdΔΓΔ ΔSuusi daama Δmo tugu maasi. ³³ AanΔ maiquiaa maatΔcatadai sioorΔ Δgai dΔmos Diuusi Δgai dai giñootoi sai vapaconana aanΔ oodami suudagicΔΔ dai Δgai povaiñtΔtΔdai: “SiΔΔscadΔ nΔijadagi giñibΔdaga istΔvañiagi dai dan daiva Δmo cΔΔli Δgai vaa ΔΓΔgai dai maaqui Δgai oodami guvucadadΔ giñibΔdaga”, iñtΔtΔdai Diuusi. ³⁴ Dai nΔidi aanΔ istumaasi ΔpΔdui ΔcΔΔlicΔΔ dai aanΔ ΔrnΔijadami isΔgai ΔrDiuusi maradΔ ismaacΔΔ tΔvai tΔvaagiaiñdΔΓΔ —astΔtΔdai ΔVuaana.

— — —
³⁵ Siaadico ΔVuaana movaasi daacatadai ΔΔmadu gooca gΔmamaatΔrdamiga. ³⁶ Dai nΔiditai isdaivusai ΔSuusi, ΔVuaana itΔtΔdai gΔmamaatΔrdamiga:

—Dañi bodΔΓΔ imΔi goovai ismaacΔΔ Diuusi ootoi sai gΔmuaatudana curusiaba vai poduucai Diuusi istuidana isoigΔldiagi oodami soimaascamigadΔ. Poduucai Suusi ΔΓΑpan

duucami ʌali cañiiru ismaacʌdʌ ʌʌquioma
gʌraaduñicarʌ coodaiña vai Diuusi oigʌldiña
soimaascamigadʌ —astʌtʌdai ʌVuaana.

³⁷ Vʌgoocatai mamaatʌrdamigadʌ ʌVuaana cai
iscaiti ʌVuaana dai oí ʌgai ʌSuusi. ³⁸ Amaasi
ʌSuusi aa nʌnʌava dai tʌʌ isoidi ʌgai daidʌ itʌtʌdai:

—¿Tuma gaagai aapimʌ? —astʌtʌdai ʌSuusi.

Tai ʌgai itʌtʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, ¿paaco oidaga aapi?
—astʌtʌdai.

³⁹ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Giñoidávurai dai nʌida —astʌtʌdai.

Amaasi oí ʌgai dai tʌʌ siaaco gʌuliñacata dai ʌgai.
Dai casi ʌrurunucocatadai dai movaasi daraaja
ʌgai ʌSuusi ʌʌmadu asta duupicoi tasai.

⁴⁰ ʌmaadutai ʌgai Aandʌrʌsi tʌʌgidu. ʌgai
ʌrsuculidʌ Simuñi Piiduru. ⁴¹ Otoma ii ʌgai dai tʌʌ
gʌsiʌʌgi daidʌ itʌtʌdai:

—Aatʌmʌ tʌʌ ʌCristo ismaacʌdʌ Diuusi ootoi
tʌvaagiaiñdʌrʌ —astʌtʌdai.

⁴² Dai Aandʌrʌsi vaidacai Simuñi mʌʌca siaaco
daacatadai ʌSuusi. Dai mostʌʌgacai ʌSuusi
ʌSimuñi potʌtʌdai:

—Aapiapʌ ʌrSimuñi Joonási maradʌ dʌmos
sivi Sefasi gʌaagadamu aanʌ. Sefasi ʌrPiiduru
—astʌtʌdai ʌSuusi.

—
⁴³ Dai siaadico ʌSuusi imia agaitadai Galilea
dʌvʌʌriamu. Dʌmos ʌpʌga tʌʌ ʌgai ʌPiili daidʌ
itʌtʌdai:

—Giñoidáñi —astʌtʌdai.

⁴⁴ ʌPiili ʌrBetasaidʌrʌ oidacami. Dai ami
oidacatadai ʌʌpʌ Aandʌrʌsi ʌʌmadu Piiduru.

45 Amaasi ii ʼPiili dai gaagamu Natanieli daidʼa itʼaʼdai:

—Aatʼmʼ tʼʼ ʼʼʼli ismaacʼdʼa
aagai Moseesacaru daidʼa ʼDiuusi
ñiñiooquituldiadamigadʼa aidʼasi ooja ʼgai Diuusi
ñiooquidʼa. ʼgai ʼrSuusi, Osee maradʼa Nasareetʼrʼ
oidacami —astʼaʼdai ʼPiili.

46 Taidʼa ʼNatanieli itʼaʼdai:

—Siaadʼrʼ diviana ʼmo oodami cʼʼ tuigajami
Nasareetaiñdʼrʼ —astʼaʼdai.

Taidʼa ʼPiili itʼaʼdai:

—Timuda pai nʼida —astʼaʼdai.

47 Aidʼasi ʼSuusi tʼʼ isvuidʼrʼ imʼi ʼNatanieli,
potʼaʼdai ʼgai ʼoodami:

—Bodʼr imʼi Natanieli. Goovai ʼrʼmo judíu
ismaacʼdʼa sʼʼlicʼdʼa siaa duutudai Diuusi
dai cʼʼga ʼʼgidi Diuusi sʼʼlicamigadʼa dai
maitʼryaatavogami —astʼaʼdai ʼSuusi.

48 Amaasi Natanieli itʼaʼdai:

—¿Ducatai giñmaatʼ aapi? —astʼaʼdai.

Taidʼa ʼSuusi itʼaʼdai:

—Aanʼ gʼʼʼidi aidʼasi abiaadʼrʼ maiquiaa
gʼvaí goPiili pai ʼmo iigosi uta daacatadai aapi
—astʼaʼdai ʼSuusi.

49 Amaasi Natanieli itʼaʼdai:

—Mamaatʼtuldiadami, aapi apʼrDiuusi maradʼa
ismaacʼdʼa tʼvaí tʼvaagiaiñdʼrʼ. Aapi apʼrʼraígdʼa
ʼjudidíu —astʼaʼdai Natanieli.

50 Taidʼa ʼSuusi itʼaʼdai:

—¿Mosgʼaagidacai aanʼ sai gʼʼʼidi ʼiigosi uta
giñvaavoitu aapi? Nʼidamu aapi naana maasi
istumaasi vaamioma gʼgʼrducami sigomaasi
—astʼaʼdai ʼSuusi.

51 Daidʼa ʼSuusi itʼaʼdai ʼʼrʼ:

—Sallıclıdla tılgımu aapımı iscupioquiñi
 ıtaavaagi dai Diuusi tıtaaañıcarudla tıasadıdamu
 dai tıapanıdamu siaaco aimıarda aanla. Aanalana
 ıgai dai viaa ımo sallıcamı —astıtdai ıSuusi.

2

1 Bovaıca tasaıclıdla Suusi ii ımo cunataragırla
 Canaaırla Galilea dıvıarıırla. Vai ami daacatadai
 ıSuusi dııdla ıırla. 2 Daidla ıSuusi ıımadu aatımla
 mamaatırdamıgadla vapaidarsıcatadai ıırla
 cascıdla iji aatımla. 3 Tai ugıdagai uuvası varagıdla.
 Taidla ıSuusi dııdla itıtdai ıSuusi:

—Camaitııpu uuvası varagıdla —tıtdai.

4 Dımos ıSuusi itıtdai:

—Giñdaada, ıtııpası giñaagıdı gomaası?
 Maiquiaa aayı sıuu duucu iduñıa iñagai aanla
 ımo istumaası gıducamı —tıtdai.

5 Dımos ıSuusi dııdla potıtdai ıvasıbadamı:

—Iduñııvurayı tomastumaası istumaası
 gınaagıdagı goSuusi —tıtdai ıSuusi dııdla.

6 Vai ami daraajatadai naadamı ojoodai ajaayı,
 ismaacıdarla toadana ıjudıdıu suudagi sıı ıclıdla
 gıniıcomana vııası ıvapaidarsıcamı poduucaı is-
 duucaı viıtulı ıjudıdıu ııqui aadıñıcardu. ıımo
 ajaayı aajdı parla maaco coobayı litro suudagi.

7 Taidla ıSuusi potıtdai ıvasıbadamı:

—Suusudadıvurayı ıdı ajaayı suudagıclıdla
 —tıtdai ıSuusi.

Tai ıgai cııı suusudagi ıajaayı suudagıclıdla. 8 Tai
 amaası ıSuusi itıtdai:

—Sıvıavırla gıa vaasıba lııchı dai bııdacayı
 ıtaaanıdamı ıdı cunataragırla —tıtdai ıSuusi.

Tai podui agai. ⁹ TaidΛ atlaaanΛdami dΛΛ gosuudagi ismaacΛdΛ uuvusi varagadΛ gΛnaato. DΛmos agai maimai siaadΛrΛ vuua avasibadami gouuvasi varagadΛ. MosΛΛgi avasibadami maatΛcatadai. Λgi agai vaigi asuudagi cascΛdΛ. TaidΛ atlaaanΛdami vai anovio ¹⁰ daidΛ itΛtdai:

—SΛlicΛdΛ vΛΛñiga idi uuvasi varagadΛ. VΛasi oodami ΛpΛga gavasidiña auuvasi varagadΛ vΛΛñiacΛdioma dai gooquiΛrΛ maisi vΛΛñiacΛdΛ. DΛmos aapi ΛpΛga gatΛjai vasibaragai gouuvasi varagadΛ maisi vΛΛñiacΛdΛ dai gooquiΛrΛ avΛΛñiacΛdioma —tΛtdai.

¹¹ Gomaasi ismaacΛdΛ idui asuusi CanaaΛrΛ rΛpΛgadadΛ istumaaasi gΛducΛdΛ ismaacΛdΛ idui agai aoodami vuitapi dai agaicΛdΛ mai aoodami isviaa agai guvucadagai. Dai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ asuusi vaavoitu isagai rΛCristo.

¹² Dai mosgΛcuugaidacai avagimi ii asuusi Capernauumamu. Dai Suusi dΛΛdΛ amadu Susu susuculidΛ amadu Suusi mamaatΛrdamigadΛ oidi agai dai anaasi daraaja chiΛΛqui tasai.

¹³ Dai aidΛ camiaadimitadai asiaa duudagarΛ ajudidu istuigaco agai tatΛgitoiña aidasi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ EjiipituaiñdΛrΛ. DaidΛ asuusi ii Jerusaleenamu. ¹⁴ Dai anaasi agΛΛ quiuupiΛrΛ tuisicΛrΛ asuusi tΛΛ isami amadutai gagaagaraitadai vopoisi dai cañiru dai tutugu dai aa mo daraaja gagaagaraitadai atumiñsi ismaacΛdΛcΛdΛ saapΛdaiña aoodami istumaaasi gΛgagaaraiña quiuupiΛrΛ. ¹⁵ MostΛΛgacai asuusi gomaasi idui amo iquisanai aali tΛrΛoviñdicΛdΛ

dai vuvaitu quiidigamu vΛΛsi Λoodami ΛΛmadu Λvopoisi dai Λcañiiru. Dai dΛvΛΛrapi suuli Λtumiñsi ismaacΛdΛ gagaagaraitadai ΛcΛcΛΛli dai aipaco suuli meesagadΛ Λgai ismaacΛdΛ gagaagaraitadai tutugu. ¹⁶ DaidΛ potΛtΛdai ΛSuusi Λgaagardami tutugu:

—Vuvaidavurai vΛΛsi gomaasi. MaitavΛr Λmo gagaaracarui duuca i nΛijada giñoooga quiidΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi aatΛmΛ ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ gΛntΛgito ispodu oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ: “Giñoooga, sΛΛlicΛdΛ ipΛlidi aanΛ isvΛΛsi oodami siaa duutuadagi gΛquii poduca i isduuca aapi ipΛlidi”, asduuca i oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ.

¹⁸ Amaasi Λjudidíu tΛcacai ΛSuusi dai potΛtΛdai:

—¿Tumaa istumaasi gΛducami iduñia agai aapi vai ΛgaicΛdΛ maatiagi aatΛmΛ isaapi viaa sΛΛlicami isivuaadagi gomaasi? —tΛtΛdai Λjudidíu.

¹⁹ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Daitudavurai aapimΛ idi gΛΛ quiuupai dai vaic tasaicΛdΛ Λpamu iduñimu aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

²⁰ Amaasi Λjudidíu itΛtΛdai:

—Goo coobai dan naadami uumigicΛdΛ ΛpΛdui idi gΛΛ quiuupai. ¿SiaadΛrΛ iduuna aapi vaic tasaicΛdΛ? —tΛtΛdai Λjudidíu.

²¹ DΛmos ΛSuusi maiaagai ΛgΛΛ quiuupai ismaacΛdΛ idui oodami. ΛSuusi aagai Λgi gΛtuucuga. ²² CascΛdΛ aidΛsi ΛSuusi Λpamu duaaca ΛcoidadΛ saagidiaiñdΛrΛ gΛrtΛgito aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai iscaiti ΛSuusi dai vaavoitu Diuusi ñiooquidΛ dai vΛΛsi istumaasi ΛSuusi aagaiña.

23 Aidasi ΔSuusi modaacatadai JerusaleenΔrΔ asiaa duudagarΔ rΔ ajudidíu istuigaco Δgai tΔtΔgitoiña aidasi Diuusi cΔΔgacΔrΔ vuvaitu cajiudadΔ Eji- ipituaiñΔrΔ muidutai vaavoitu isΔgai ΔrΔCristo, nΔiditai naana maasi istumaasi gΔgΔrducami is- maacΔΔ ivuaadana ΔSuusi. 24 DΔmos ΔSuusi ΔΔbiadan tada Δgai maatΔcatai isΔgai maiΔΔgiada agaitadai. ΔSuusi cΔΔga maatΔ iducatai tΔtΔgitoi vΔΔsi oodami cascΔΔ. 25 ΔSuusi maitΔgito isaagidi- agi Δmai isducatai tΔtΔgitoi oodami mosΔΔgi Δgai maatΔ cascΔΔ.

3

1-2 Amo imidagai tucarΔ ii Nicodemo dai mΔΔ diviji ΔSuusi. Nicodemo Δrfariseo daidΔ ΔrΔmo dunucamigadΔ ajudidíu. DaidΔ itΔtΔdai Nicodemo ΔSuusi:

—MamaatΔtuldiadami, cΔΔ maatΔ aatΔmΔ is- Diuusi gΔootoi aapi pΔsai gΔrmamaatΔtuldana ñiooquidΔ. Mosmaitiipu aa siorΔ istutiadagi isivuaadagi naana maasi gΔgΔrducami isducatai ivueeyi aapi isDiuusi maiΔΔmadu daacagi. Podu- ucai gΔmaatΔ issΔΔlicΔΔ viaa guvucadagai aapi —astΔtΔdai ΔNicodemo.

3 Amaasi ΔSuusi itΔtΔdai:

—AanΔ angΔagidi sai sΔΔlicΔΔ ismaiΔpamu vu- usiagi Δmo oodami maitistutiada agai ismatiagi isducatai tΔaanΔi Diuusi —astΔtΔdai ΔSuusi.

4 TaidΔ ΔNicodemo tΔcacai daidΔ itΔtΔdai:

—¿Ducatai istutuidi Δmo cΔΔli isΔpamu vusiagi cacΔΔlitucaí? SiaadΔrΔ Δpamu vaacΔna Δmo oodami gΔΔΔΔ Δraana dai Δpamu vuusaiña —astΔtΔdai Nicodemo.

⁵ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛ angΛaagidi sai sioorΛ maivuusiagi su-
udagicΛdΛ dai Diuusi IbΛadΛcΛdΛ ΛpΛ Λgai gia mai-
imia agai tΛvaagiamu dai Diuusi ΛΛmadu oidacagi.

⁶ Istumaasi vuusai oodamiaiñdΛrΛ Λgai Λroodami.
Istumaasi vuusai Diuusi IbΛadΛaiñdΛrΛ Λgai viaa
Λmo ibΛdagai utudui: ⁷ ¿TuiρΛsi maitΛΛ aapi istu-
maa tΛgituagi gΛaagiditai aanΛ sai vΛΛscatai viaa
isΛpamu vuvaquiagi? ⁸ ΛΛvΛΛli tomasiaaco vustai
dai caΛcana aapi iscaiti dΛmos maimaatΛ siaadΛrΛ
daivuscΛi tomali siaaco imia agai. Poduucai ΛpΛ
ΛgaicΛdΛ ismaacΛdΛ vusacΛi Diuusi IbΛadΛ guvu-
cadadΛcΛdΛ, tomali Λmaadutai mainΛidi Diuusi
IbΛadΛ mosΛcaasi nΛidi isducatai Λma maasi tΛgito
oodami aidΛsi Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacagi
—astΛtΛdai ΛSuusi.

⁹ TaidΛ ΛNicodemo itΛtΛdai:

—¿Ducatai ΛpΛvueeyi imaasi? —astΛtΛdai.

¹⁰ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Aapi apΛrΛmo gΛΛ mamaatΛtuldiadamigadΛ
Λjudidíu. ¿Ducatai maimaatΛ caΛ aapi istumaasi
gΛaagidi aanΛ? ¹¹ AanΛ gaaagidi istumaasi
sΛΛlicΛdΛ maatai dai aanΛ ΛrnΛijadami istumaasi
sΛΛlicΛdΛ nΛidi. DΛmos aapimΛ maivaavoitudai
istumaasi gΛnaagidi aanΛ. ¹² IsaapimΛ
maitiñvaavoitudagi aagaitai aanΛ istumaasi
ΛpΛvueeyi tami oidigi daama ¿ducatai iñvaavoituda
agai isgΛnaagidiagi istumaasi ΛpΛvueeyi
tΛvaagiΛrΛ?

¹³ Tomali Λmo oodami maiii tΛvaagiamu dai
Λpamu divia tami oidi daami daidΛ istutuidi
isaagidiagi aa ismaasi mΛΛca. MosΛcaasi aanΛ is-
maacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ

dai ʌpamu imimu aan ʌ tʌvaagiamu. ¹⁴ Dai poduucai isduucai Moseesacaru ʌmo uusiʌrʌ sagia ʌmo cooyi vaiñomicʌʌ duñisicami dai oodami vuitapi cʌi ʌuusi oidigana, poduucai mañiñsiisa agai curusiaba dai ʌoodami vuitapi cʌʌsa agai ʌcurusi. Aan ʌ rʌgai dai divia tʌvaagiaiñdarʌ dai aan viaa ʌmo sʌʌlicami. ¹⁵ Giñmuaamu ʌoodami curusiaba vai tomasioorʌ sioorʌ vaavoitudagi iñsaanʌ rʌrʌcʌʌgacʌrʌ vuviadami ʌgai gia camaiimia agai ʌDiaavora ʌʌmadu baiyoma imia agai tʌvaagiamu dai Diuusi ʌʌmadu oidaca agai tomastuigaco.

¹⁶ Diuusi sʌʌlicʌʌ oigʌdai ʌoodami oidigi daama oidacami cascʌʌ ootoi ʌgai gʌmara, mosaliʌʌmaduga ʌgai maradʌ, dai gʌmuaatu sai tomasioorʌ sioorʌ vaavoitudagi isʌgai rʌrʌcʌʌgacʌrʌ vuviadami camaiimi agai ʌDiaavora ʌʌmadu baiyoma imia agai tʌvaagiamu dai Diuusi ʌʌmadu oidaca agai tomastuigaco. ¹⁷ Diuusi ootoi gʌmara tami oidi daama sai cʌʌgacʌrʌ vuvaidana oodami sioorʌ vaavoitudagi maisiu isootosa ʌgai ʌDiaavora ʌʌmadu.

¹⁸ Sioorʌ vaavoitudai Diuusi maradʌ ʌgai gia maiimia agai ʌDiaavora ʌʌmadu dʌmos sioorʌ maivaavoitudagi ʌgai gia imia agai ʌDiaavora ʌʌmadu maivaavoitudacai ʌgai Diuusi maradʌ. Mosaliʌʌmaduga Diuusi maradʌ. ¹⁹ Sioorʌ maivaavoitudagi sʌʌlicʌʌ imia agai ʌDiaavora ʌʌmadu. ʌCristo divia tami oidigi daama dai soicʌda agai oodami sai maata caʌcana Diuusi ñiooquida dʌmos ʌoodami vaamioma oojoidi issoimaasi ivuaadagi dai maisiu vaavoitudagi ʌCristo. ʌoodami rʌsoimaasi ivuaadamicatadai

cascadΛ. ²⁰ SioorΛ soimaasi ivueeyi Λgai gia cΛΛdai
 ΛCristo dai maivaavoitudai ΛCristo maitipΛlidityai
 isaa maatiagi issoimaasi ivueeyi. ²¹ DΛmos sioorΛ
 ΛΛgidi Diuusi Λgai gia dai vaavoitudai ΛCristo vai
 poduucai gΛmaatΛcana isivueeyi Λgai istumaasi
 Diuusi ipΛlidi —astΛtΛdai ΛSuusi ΛΛgi gΛaagaitadai.

— — —
²² Dai casi ΛpΛduucai gomaasi ii ΛSuusi
 ΛΛmadu aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Judeea
 dΛVΛΛriamu. Dai movaasi daraaja aatΛmΛ
 chiΛΛqui tasai vapaconaitadai oodami.
²³ DaidΛ ΛVuaana vapaconaitadai oodami ΛpΛ
 EnoonΛrΛ dai abiaadΛrΛ SalimΛrΛ miaaga.
 Ami gΛpiacatadai suudagi cascadΛ. Tai daada
 oodami sai vapaconana ΛVuaana. ²⁴ AidΛ
 maiquiaa maisapicatadai ΛVuaana ismaacΛdΛ
 vapaconaitadai oodami.

²⁵ Λjudidíu muiyoco imidaga dai naana
 duucai gΛniicomaiña siuu duucu gaugia
 agadagi. Λgai polididiña sai poduucai Diuusi
 cΛΛgacΛrΛ nΛidiña. DΛmos ΛmamaatΛrdamigadΛ
 ΛVuaana maipoduucai ivuaadana cascadΛ Λmo
 imidagai aliΛsi gΛnvupui ñiñio Λgai ΛΛmadu aa
 judidíu aagaitai gomaasi. ²⁶ Dai gooquiΛrΛ iji
 ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana daidΛ itΛtΛdai Λgai
 ΛVuaana:

—MamaatΛtuldiadami ΛcΛΛli ismaacΛdΛ
 gΛΛΛmadu daacatadai ΛgΛΛ aqui Jordán vaasadΛrΛ
 ismaacΛdΛ gΛraagidi aapi saidΛ ΛrΛCristo sivi Λgai
 vapaconai oodami dai muidutai oidatucui Λgai
 —astΛtΛdai ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana.

²⁷ Amaasi ΛVuaana itΛtΛdai:

—TomasioorΛ sioorΛ viaacagi sΛΛlicami Diuusi
 Λgai dai maacai gomaasi. ²⁸ AapimΛ cacaΛ iscaiti
 aanΛ ansai maitΛΓΛCristo. AanΛ ΛpΛga divia isΛgai.
²⁹ SiΛASCΛΔΛ cunaata agadagi Λmo ali Λji vΛASCΛRΛ
 ipΛlidiña isΛΛmadu daacagi Λnovio. DaidΛ
 Λnovio vapaidadΛ aliΛsi baigΛnΛlidiña isΛmapai
 daraaja Λgai. Dai sivi aanΛ ΛpΛ baigiñΛlidi
 nΛiditai ismui oodami oidatucui ΛCristo. ³⁰ AliΛsi
 gΛAagai isΛCristo vaamioma ΛrbaitΛCΛaacamicagi
 iñsaanΛ vai poduucai otoma camaiñamΛacagi
 giñsΛΛlicamiga.

³¹ ΛCristo tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ dai vaamioma
 namΛga sΛΛlicamigadΛ Λgai sitomasioorΛ
 sΛΛlicamigadΛ. DΛmos aanΛ Λroidigi daama
 oidacami dai gaaagidi aanΛ istumaasi ΛpΛvueeyi
 tami oidigi daama. ³² ΛCristo gaaagidi istumaasi
 nΛidi dai istumaasi caΛ tΛvaagiΛrΛ vai chiΛΛquidu
 ismaacΛdΛ vaavoitudai. ³³ DΛmos sioorΛ
 vaavoitudai poduucai cΛΛga maatΛ isDiuusi
 maiyaatagai tomali Λmo imidagai. ³⁴ Suusi Cristo
 ΛrΛgai ismaacΛdΛ Diuusi ootoi sai gaaagidana
 Diuusi ñiiooquidΛ. SΛΛlicΛdΛ Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu
 daja Λgai cascΛdΛ sΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai dai
 maitistutuidi ismaatiagi siΛΛsi guvucadagai viaa
 Λgai. ³⁵ Diuusi gΛrooga sΛΛlicΛdΛ oigΛdai Λgai.
 Λgai ΛrmaradΛ cascΛdΛ. Dai Diuusi maa Λgai Λmo
 sΛΛlicami sai vaamioma tΛaanΛiña sitomasioorΛ.
³⁶ SioorΛ vaavoitudai Diuusi maradΛ Λgai gia
 tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ Diuusi
 ΛΛmadu. DΛmos sioorΛ maivaavoitudagi Λgai
 maiimi agai tΛvaagiamu baiyoma Diuusi sΛΛlicΛdΛ

soimaasi taatatuldia agai agai —astatadai
 ʌVuaana.

4

1 ʌfariseo cajioma sai Suusi vaamioma mui
 vapaconaitadai oodami siʌVuaana dai vaamioma
 mui oodami oidatucui ʌSuusi siʌVuaana.
 2 Dʌmos maitʌrvaavoi isʌSuusi vapaconaitadai
 oodami. Aatʌmʌ mamaatʌrdamigadʌ agai dai
 vapacoinaitadai oodami. 3 Dai aidʌsi maí ʌSuusi
 ismaí ʌfariseo gomaasi ii agai Judeeaiñdʌrʌ dai
 nora Galileeamu.

4 Agai viaacatadai isdaivuñiagi Samaaria
 dʌvʌʌriʌrʌ. 5 Dai aayi Sicaarʌrʌ Samaaria
 dʌvʌʌriʌrʌ ismaacʌdʌ miaan daja Jacocarʌ
 dʌvʌʌragadʌ. Agai vaa ʌrʌdʌvʌʌrai ismaacʌdʌ
 Jacocarʌ maa gʌmara Osee. 6 Ami agai siaaco
 daja Jacocarʌ poosogadʌ. ʌSuusi caibimucata
 dai aimʌraitai dai modaiva pooso soonoana. Aidʌ
 cayoga dan duitadai. 7 Tai ami divia ʌmo ooqui
 Samaariʌrʌ oidacami dai vaigi agai suudagi. Taidʌ
 ʌSuusi itʌtadai:

—Giñvasidañi suudagi —astatadai ʌSuusi.

8 Aatʌmʌ caijitadai caayamu dai gasavʌda ragai
 cuaadagai. 9 Amaasi ʌooqui itʌtadai ʌSuusi:

—¿Tuipʌsi giñtaanʌi suudagi? Aapi ʌrjudíu nai
 aanʌ ʌrSamaariʌrʌ oidacami —astatadai ʌooqui.

ʌjudidíu ʌʌmadu ʌSamaariʌrʌ oidacami
 maicʌʌga gʌññiñiooquidi aipacoga cascʌdʌ
 potʌtadai ʌooqui. 10 Amaasi ʌSuusi aa noragi
 daidʌ itʌtadai:

—IsmaatΛcamudai aapi istumaasi maacai Diuusi Λoodami dai sioorΛ aanΛ aidΛ gia aapi giñtaañimudai suudagi, dai aanΛ gΛoidamudai suudagi ismaacΛdΛcΛdΛ oodami tomastuigaco oidacana Diuusi ΛΛmadu —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹¹ TaidΛ Λooqui itΛtΛdai:

—Aapi maiviaa istucudΛ vusaidagi suudagi dai aliΛ tuucavuga gopooso. ¿VaadΛrΛ vusaida agai aapi suudagi ismaacΛdΛcΛdΛ oodami tomastuigaco oidacana Diuusi ΛΛmadu daidΛ giñoidagi? ¹² GΛrΛΛqui aduñicarΛ Jaco idui idi pooso. Λgai ΛΛmadu maamaradΛ ΛΛmadu sosoigadΛ gayΛdΛdana suudagi idi poosoaiñdΛrΛ. SiaadΛrΛ vaamioma gataaanΛiña aapi siΛgai —astΛtΛdai Λooqui.

¹³ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—SioorΛ yΛdagi idi suudagi vΛascΛrΛ Λpamu tonocorΛiña. ¹⁴ DΛmos sioorΛ iiyagi Λsuudagi ismaacΛdΛ aanΛ gaoidi, camaitonocorΛi Λgai tomali Λmo imidagai. Λsuudagi ismaacΛdΛ aanΛ gaoidi gaibΛdagΛrΛ daacana dai vΛascΛrΛ vusanΛiña gosuudagi poduucai isduucai vusanΛi suudagi Λmo vagΛacañiaiñdΛrΛ dai gosuudagicΛdΛ tomastuigaco oidacana oodami tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛΛmadu —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁵ Amaasi Λooqui itΛtΛdai:

—Giñoida aapi Λsuudagi nai poduucai camaitonoomucurΛda aanΛ tomali maiviaacagi isdidivaitai gavaigΛdagi suudagi idi poosoaiñdΛrΛ —astΛtΛdai Λooqui.

¹⁶ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—ImΛdañi dai vuaapa gΛcuna —astΛtΛdai ΛSuusi.

17 Amaasi aa noragi ʌooqui daidʌ itʌtʌdai:

—Maicuna aanʌ —astʌtʌdai.

Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Vaavuava ismaicuna aapi cascʌdʌ pocaiti.

18 Cataama ñiooquiditadai aapi cʌcʌʌli dai sivi ʌmoco ʌʌmadu oidaga aapi vai ʌgai maitʌrgʌcuna cascʌdʌ istumaasi aagai aapi ʌrvaavoi —astʌtʌdai ʌSuusi.

19 Moscaʌ gomaasi ʌooqui daidʌ tʌtʌdai:

—Aapi sʌʌlicʌdʌ ʌrʌmo Diuusi ñiooquituldiadamigadʌ. 20 Gaʌʌʌqui aaduñicarutami Samaariʌʌrʌ oidacatadai dai siaa duutudaiña Diuusi tami idi giidiana dʌmos aapimʌ judidíu pocaiti sai Jerusaleenʌʌrʌ ʌgai siaaco gʌaagai issiaa duutuadagi Diuusi —astʌtʌdai ʌooqui.

21 Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Giñvaavoitudañi aapi, aimu istuigaco aapimʌ siaa duutuadamu Diuusi maisiu tami idi giidiana tomali Jerusaleenana. 22 Aapimʌ Samaariʌʌrʌ oidacami maicʌʌ maata Diuusi tomasi siaa duutuadai. Aatʌmʌ judidíu cʌʌga maata Diuusi. ʌgai ismaacʌdʌ cʌʌgacʌʌrʌ vuvaida agai oodami ʌrjudíu. 23 Dʌmos aimu istuigaco sioora sʌʌlicʌdʌ siaa duutuadagi Diuusi siaa duutuada agai maisiu mosʌcaasi ñiooquicʌdʌ baiyoma siaa duutuada agai Diuusi gʌniibʌdagacʌdʌ dai gʌntʌtʌgitoidagacʌdʌ poduucai isduucai Diuusi ipʌlidi. 24 Diuusi ʌribʌdagai cascʌdʌ sioora siaa duutuada ʌliadagi Diuusi gʌniibʌdagacʌdʌ viaa isiaa duutuadagi poduucai isduucai Diuusi ipʌlidi dai maisiu mosʌcaasi ñiooquicʌdʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

25 Taidʌ ʌooqui itʌtʌdai:

—Aan Δ gia maat Δ isdivia agai Δ Cristo dai si Δ ascad Δ diviagi Δ gai c Δ Δ ga g Δ raagida agai v Δ asi istumaasi —ast Δ Δ dai Δ ooqui.

²⁶ Taid Δ Δ Suusi it Δ Δ dai:

—Aan Δ an Δ r Δ Cristo —ast Δ Δ dai.

²⁷ Dai quiaa aatagiditadai Δ gai t Δ tai dada aat Δ m Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi. Dai mait Δ Δ istumaasi g Δ rt Δ t Δ gituagi t Δ Δ gacai Δ Suusi isaatagidi Δ mo ooqui. D Δ mos v Δ ascatai aat Δ m Δ Δ Δ b Δ iditadai Δ Suusi casc Δ d Δ tomali Δ Δ madutai mait Δ cacai istumaa agai tomali istumaasi aatagidi Δ ooqui.

²⁸ Amaasi Δ ooqui anaasi viaa g Δ v Δ igacaru dai ii caayamu dai pot Δ t Δ dai Δ oodami:

²⁹ —M Δ Δ cav Δ r n Δ ida Δ mo c Δ Δ li ismaac Δ d Δ gi Δ naagidi v Δ asi istumaasi ivuaadana aan Δ . Δ Cristo lien Δ Δ gai —ast Δ Δ dai Δ ooqui.

³⁰ Amaasi iji Δ oodami caayai Δ n Δ r Δ dai aayi m Δ Δ ca siaaco daacatadai Δ Suusi.

³¹ Mosim Δ cai Δ ooqui poosoi Δ n Δ r Δ t Δ tai aat Δ m Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi daa Δ imi sai gaugana.

³² D Δ mos Δ Suusi pov Δ rt Δ t Δ dai:

—V Δ aa aanan Δ Δ mo istumaasi istumaasi cueeyi istumaasi maimaat Δ aapim Δ —g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

³³ Amaasi aat Δ m Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi aipaco g Δ rt Δ cacaimi dai pocaiti:

—¿Sioor Δ v Δ uapi cuaadagai? —caiti aat Δ m Δ .

³⁴ D Δ mos Δ Suusi it Δ Δ dai:

—Siuu duucu ivuaada aan Δ istumaasi ip Δ lidi Diuusi gi Δ ooga ismaac Δ d Δ gi Δ ootoi ivuaadatai aa dui Δ dad Δ Δ gai, gomaasi Δ r Δ pan duucami cuaadagai aan imv Δ Δ tar Δ . ³⁵ Aapim Δ pocaiti sai quiaa vi Δ Δ ga maaco masaadai isyoovagi oodami t Δ ligi. D Δ mos aan Δ ang Δ naagidi sai caoidaga

mui oodami ismaacada caaca alidi isgaaagiadagi aapimada Diuusi ñiooquida. ³⁶ Sioora gasai taligi gamaitacai tumiñsi dai sioora gayoovai taligi gamaitacai tumiñsi aapa. Poduucai aapa Diuusi aa duiñdadara. Amadutai aagidiña Diuusi ñiooquida oodami vai aa daivuiña gooquiara dai apamu aagidiña Diuusi ñiooquida oodami vai agai vaavoitudaiña Diuusi ñiooquida dai cagacara vuvacai dai tomastuigaco oidacana tavaagiara Diuusi amadu. Daida ismaacada aapaga gaaagiadagi Diuusi ñiooquida daida ismaacada gooquiara gaaagiadagi Diuusi ñiooquida alia baiganliadamu. ³⁷ Salliacada arvaavoi istumaasi glaagai sai amoco gasai daida aa gayoovai. ³⁸ Aana ganotoi masai aagidana Diuusi ñiooquida oodami vai agai giñvaavoitudana. Damos aa Diuusi ñiñoquituldiadamigada caagidi Diuusi ñiooquida oodami dai aapimada aagidi oodami sai aliasi glaagai isvaavoitudagi. Poduucai agaa arapan ducami asadami taligi dai aapimada arapan ducami yoovadami taligi —gartatadai asuusi.

³⁹ Dai muidutai Samaariara oidacada vaavoitu isaasuusi aracristo caacatai isoookui potatadai saida asuusi maata vansi istumaasi ivuaadana agai. ⁴⁰ Cascada aidasi aayi asamaariara oidacada daañimi agai asuusi sai anaasi vana. Taida asuusi anaasi daja goo tasai. ⁴¹ Tai vaamioma muidutai vaavoitu caacatai istumaasi aagidi asuusi. ⁴² Amaasi potatadai oodami oookui:

—Sivi vaavoitu aatama maisiu moscaasi istumaasicada garaagidi aapi lagi aatama cacaa aapa istumaasi garaagidi goovai dai caga maata aatama issalliacada aracristo dai cagacara vuvaidi

goovai oodami —tʌtʌdai oodami.

43 Dai bogooa tasaicʌdʌ ʌSuusi ii Samaari-aiñdarʌ Galilea dʌvʌʌriamu. 44 ʌSuusi pocaititadai sai isʌmo Diuusi ñiooquituldiadamigadʌ gaaagiadagi Diuusi ñiooquidʌ ʌʌgi gʌdʌvʌʌragarʌ ami dʌvʌʌriarʌ oidacami maiʌʌgigitai caʌcana istumaasi aagiadagi ʌgai. 45 Dai aidʌsi aayi ʌSuusi Galilea dʌvʌʌriarʌ baigʌʌliaracʌdʌ viaatuli dai miaadʌgʌ ʌGalileeʌrʌ oidacami. ʌgai nʌiditadai vʌʌsi istumaasi idui ʌSuusi Jerusaleenʌrʌ ʌgʌʌ siaa duudagarʌ cascʌdʌ.

46 Amaasi aa gʌi ʌSuusi Canamu siaaco idui ʌgai uuvasi varagadʌ suudagicʌdʌ. Dai Capernaumʌrʌ oidacatai ʌmo gʌʌ dunucami. Dai maracatadai ʌgai ʌmo cʌʌli vai aliʌ cooco. 47 Aidʌsi maí ʌdunucami isʌSuusi caaayi Galileeʌrʌ ii ʌgai dai nʌida agai ʌSuusi. Dai daañimi ʌgai ʌSuusi sai imʌna quidamu dai duaaidana maradʌ ismaacʌdʌ camuquimi. 48 Amaasi ʌSuusi itʌtʌdai ʌoodami:

—Aapimʌ maivaavoitudai ismainʌijadagi ʌmo istumaasi gʌducami ismaacʌdʌ ivuaadagi aanʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

49 Dʌmos dunucami itʌtʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, timʌda otoma vai maimuucuna giñmara —tʌtʌdai.

50 Amaasi ʌSuusi itʌtʌdai:

—Noragiñi aapi gʌquiiamu gʌmara cadueeyi —tʌtʌdai ʌSuusi.

Taidʌ ʌcʌʌli vaavoitu ʌSuusi dai ii. 51 Dai voiyʌrʌ aayi pipiooñigadʌ tai ʌgai potʌtʌdai:

—Cadueeyi gʌmara —tʌtʌdai.

⁵² Amaasi Λ t Λ aan Λ dami t Λ cacai suu duucu dueeyi. Taid Λ Λ pipiooñigad Λ it Λ t Λ dai:

—Tacavo moscoi g Λ s Λ co tasai dagito toiñdagai
—t Λ t Λ dai Λ pipiooñigad Λ .

⁵³ Amaasi Λ ali g Λ ali oogad Λ t Λ gitu is Λ ca duucu Λ Suusi aagidi sai cadueeyi marad Λ . Daid Λ Λ dunucami Λ Λ madu v Λ Λ scatai ismaac Λ d Λ quid Λ r Λ oidaga vaavoitu isSuusi Λ r Λ Cristo. ⁵⁴ Λ gaic Λ d Λ casi Λ rgooa istumaasi g Λ g Λ rducami ismaac Λ d Λ idui Λ Suusi Galilee Λ r Λ aid Λ si abiaad Λ r Λ vuusai Judeeaiñd Λ r Λ .

5

¹ Dai gooqui Λ r Λ Λ pamu ii Λ Suusi Jerusaleenamu dai ami daivuñda agai Λ judidíu siaa duudagad Λ .

² Jerusaleen Λ r Λ oidaga Λ mo g Λ ali piila. Ami cañiiru cuuparagad Λ r Λ t Λ Λ gidu. Λ g Λ ali piila Betesada t Λ Λ gidu Λ judidíu ñiooquid Λ c Λ d Λ . Dai sicoli taamadu portatali.

³ Vai ami portataliana v Λ Λ t Λ catadai mui coococoidad Λ Λ Λ madu mui maiñ Λ adami,

Λ Λ madu mui chuchuecugami Λ Λ madu muidutai ismaac Λ d Λ maitistutuidi isoiñ Λ dagi.

V Λ Λ scatai mosn Λ n Λ Λ racatadai isoiñiagi Λ suudagi. ⁴ Λ mo iimidagai t Λ apanaiña Λ mo Diuusi t Λ aañicarud Λ dai oiñidiña Λ suudagi.

Vai tomasmaac Λ d Λ cocoad Λ ismaac Λ d Λ Λ r Λ aga vaaquiagi Λ suudar Λ caoiñicami Λ gai gia duduaadai.

⁵ Λ mo c Λ ali ismaac Λ d Λ ami caat Λ catadai viaacatadai Λ mo coobai dan bai Λ staama dan mamaco uumigi iscoococatadai.

⁶ Daid Λ Λ Suusi t Λ Λ gacai dai maat Λ cai is Λ gai cat Λ v Λ pi mocaat Λ catadai pot Λ t Λ dai:

—¿ Λ p Λ lidip Λ si isduaadiagi? —t Λ t Λ dai.

7 TaidΛ ACOCOADΛ ITΛTADAI:

—Mamaatutludiadami, siuu duucu ΛDiuusi tΛaañicarudΛ tΛapanΛdagi dai oiñiadagi Λsuudagi maitiipucana sioorΛ giñvaasagi suudarΛ. VΛASCARΛ aanΛ vaaquia iñlidiña suudarΛ vai aa giñmamaitΛCΛi dai ΛΛPΛga vaapacΛiña Λgai suudarΛ —tΛTADAI ACOCOADΛ.

8 TaidΛ ΛSuusi ITΛTADAI:

—Vañiñi dai bΛi gΛvaacosi dai imΛda —tΛTADAI ΛSuusi.

9 Tai otoma dueeyi ACΛΛli dai bΛi gΛvaacosi dai gΛagacai aimΛrai. DΛmos aidΛ tasΛrΛ ΛribΛstaragaicatadai. 10 TaidΛ Λjudidíu potΛTADAI ACΛΛli ismaacΛdΛ dueeyi:

—Sivi ΛribΛstaragai tasΛrΛ dai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ aagai sai maitiipu oigaragai isaata vuaadagi cascΛdΛ maitΛaagai pΛsbΛΛquiagi gΛvaacosi —astΛTADAI.

11 TaidΛ ACΛΛli aa noragi daidΛ ITΛTADAI:

—Λgai ismaacΛdΛ giñduaadi giñaagidi ansai bΛΛcaiña giñvaacosi dai imΛdana —astΛTADAI ACΛΛli.

12 Amaasi Λjudidíu ITΛTADAI:

—¿Voor gΛagidi pΛsai bΛΛcaiña gΛvaacosi dai imΛdana? —astΛTADAI.

13 DΛmos ACΛΛli maimai sioorΛ duaadi, aliΛ muiducatadai oodami cascΛdΛ. AidΛ ΛSuusi cai-itadai. 14 Dai gooquiΛrΛ ΛSuusi tΛΛ ACΛΛli ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ Λjudidíu daidΛ ITΛTADAI:

—Dañi aapi cadueeyi dai casi maisoimaasi ivuaada tadu vaamioma soimaasi taata aapi —tΛTADAI ΛSuusi.

15 TaidΛ ACΛΛli ii abiaadΛrΛ dai aagidi Λjudidíu saidΛ ΛSuusi Λgai dai duaadi. 16 CascΛdΛ Λjudidíu gaagaitadai ΛSuusi dai muaa Λlidadai. ΛSuusi

ivuaadana naana maasi istumaasi ib^Λstaragai tas^ΛΓ^Λ casc^ΛΔ^Λ. ¹⁷ D^Λmos ^ΛSuusi it^ΛΔ^Λdai ^Λjudidíu:

—Diuusi giñooga apiaivueeyi naana maasi g^Λg^Λarducami v^ΛΛ^Λ tasai dai aan^Λ ^ΛΛ^Λ ivueeyi naana maasi g^Λg^Λarducami —t^ΛΔ^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁸ Mosaagidi ^ΛSuusi gomaasi vaid^Λ ^Λjudidíu vaamioma c^ΛΛ^Λga ip^Λlilitadai ismuaagi. ^ΛSuusi mai^ΛΛ^Λgidi ^Λjudidíu s^ΛΛ^Λlicamigad^Λ aata vuaadatai ib^Λstaragai tas^ΛΓ^Λ dai aagidacai ^ΛSuusi sai Diuusi ^Λroogad^Λ. Aagaitai ^ΛSuusi gomaasi pot^Λiya ^Λlidi sai ^Λpan tuiga Diuusi.

———
¹⁹ Amaasi ^ΛSuusi it^ΛΔ^Λdai:

—Aan^Λ ang^Λnaagidi sai aan^Λ Diuusi marad^Λ ismaac^ΛΔ^Λ t^Λvai t^Λv^Λagiaiñd^ΛΓ^Λ maitistutuidi is^ΛΛ^Λgi ivuaadagi ^Λmo istumaasi. Aan^Λ ivueeyi mos^Λcaasi istumaasi ivueeyi Diuusi giñooga. Poduucai aan^Λ ^ΛΛ^Λmadu giñooga mos^Λmadugan duucai ivueeyi istumaasi. ²⁰ Giñooga ali^Λsi giñoig^Λdai dai giñt^ΛΔ^Λgidi v^ΛΛ^Λsi istumaasi ivueeyi ^Λgai dai aan^Λ iduuñimu naana maasi istumaasi vaamioma g^Λg^Λarducami si^Λgai ismaac^ΛΔ^Λ casi idui aan^Λ. Dai aapim^Λ s^ΛΛ^Λlic^ΛΔ^Λ mait^ΛΛ^Λgi ^Λgai istumaasi g^Λnt^ΛΔ^Λgitodagi. ²¹ Dai asta duduaacaldiamu aan^Λ ^ΛΛ^Λmo oodami coidad^Λ saagidiaiñd^ΛΓ^Λ poduucai isduucai ivueeyi Diuusi giñooga. ²² Dai Diuusi giñooga giñmaa s^ΛΛ^Λlicami ansai aan^Λ n^Λidana v^ΛΛ^Λsi oodami ismaac^ΛΔ^Λ c^ΛΛ^Λga ivuaadana dai ismaac^ΛΔ^Λ maic^ΛΛ^Λga ivuaadana. ²³ Vai poduucai v^ΛΛ^Λscatai siaa giñduutuadagi poduucai isduucai siaa duutudai Diuusi giñooga. Aan^Λ an^ΛΓ^ΛDiuusi marad^Λ dai t^Λvai aan^Λ t^Λv^Λagiaiñd^ΛΓ^Λ dai sioor^Λ maisiaa

giñduutuadagi ʌgai gia maisiaa duutudai Diuusi giñooga. ʌgai ʌgai dai giñootoi tami oidigi daama.

²⁴ Sioora gantʌgito caʌcagi istumaasi gʌnaagidi aanʌ dai vaavoitudagi Diuusi ʌgai gia sʌʌlicʌdʌ tomastuigaco oidacamu tavaagiʌra Diuusi ʌʌmadu. Dai ʌgai maiimia agai ʌDiaavora ʌʌmadu cacʌʌgacʌra vuvacʌi ʌgai cascʌdʌ.

²⁵ Aanʌ anʌrDiuusi maradʌ ismaacʌdʌ tʌvai tʌvaagiaiñdʌra. Dai aanʌ angʌnaagidi sai caaayi istuigaco ʌsoimaasi ivuaadami caʌca agai giñiooqui. Dai sioora giñʌʌgidityai caʌcagi aanʌ cʌʌgacʌra vuvaidamu dai tomastuigaco oidacamu ʌgai Diuusi ʌʌmadu. ²⁶ Diuusi ʌgai dai viaa guvucadagai ismaaqiagi oodami ibʌdagai utudui. Dai aanʌ ʌrDiuusi maradʌ dai Diuusi giñmaa guvucadagai sai aanʌ ʌʌpa maacaiña oodami ibʌdagai utudui. ²⁷ Dai Diuusi giñmaa sʌʌlicami ansai aanʌ nʌidana oodami ismaacʌdʌ ʌrcʌʌga ivuaadami dai ismaacʌdʌ ʌrmaicʌʌga ivuaadami.

Diuusi giñootoi tʌvaagiaiñdʌra saidʌ ivuaadana imaasi cascʌdʌ. ²⁸ Tomasi aapima maitʌʌʌgiadagi istumaasi gantʌʌgitodagi gomaasicʌdʌ vʌʌscʌra aimu istuigaco vʌʌscatai ismaacʌdʌ caco caʌca agai iñsaanʌ Diuusi maradʌ ismaacʌdʌ tʌvai tʌvaagiaiñdʌra vapaida agai ²⁹ dai gʌcuucupioco agai siaaco yaasapi siʌgai vuvaquimu. Dai ismaacʌdʌ ʌrcʌʌga ivuaadamicatadai tomastuigaco oidaca agai Diuusi ʌʌmadu dai ismaacʌdʌ ʌrsoimaasi ivuaadamicatadai iimia agai ʌDiaavora ʌʌmadu.

³⁰ Aanʌ ʌʌgi giñsʌʌlicamigacʌdʌ maitivueeyi tomali ʌmo istumaasi. Aanʌ ivueeyi mosʌcaasi

istumaasi ipalidi Diuusi giñooga. CascadΛ siΛscadΛ nλidi aanΛ sabai cΛga ivuaadana siΛpΛ maicΛga ivuaadana Λmo oodami aanΛ ivueeyi istumaasi ΛrsΛlicami ΛgaicadΛ. ³¹ Iñsaana Λgi gΛnaagidagi iñsaana ΛrΛCristo siaadΛrΛ giñvaavoitudana aapimΛ. ³² DΛmos isDiuusi gΛnaagidagi iñsaana viaa Λmo sΛlicami aidΛ gia vaavoitudan tada aapimΛ. ³³ AapimΛ ootoi ΛΛmoco sai tΛcacana ΛVuaana soor Λgai daidΛ ΛVuaana aa istumaasi Λrvaavoi. ³⁴ DΛmos aanΛ maitΛgito Λmo nΛijadami oodami saagidaiñdΛrΛ isaagagi iñsioorΛ aanΛ. AanΛ gΛnaagidi gomaasi mΛsai poduucai vaavoitudana aapimΛ iñsaana ΛrΛCristo dai cΛgacΛrΛ vuvaacΛna. ³⁵ Siaaco daacagi Λmo cuudagi cΛΛ maascana vΛΛsiaΛcatai. Poduucai ΛpΛ sioorΛ caΛ istumaasi aagai ΛVuaana cΛΛ maatΛ caΛcana Diuusi ñiooquidΛ. Dai aapimΛ baigΛnΛliaracadΛ caΛna Λgai chiΛΛqui tasai. ³⁶ Dai aanΛ ivueeyi naana maasi istumaasi gΛgΛrducami istumaasi giñtΛjai Diuusi giñooga ansaidΛ ivuaadana dai ΛgaicadΛ cΛga gΛmaatΛ isDiuusi giñootoi ansai gΛnaagidana ñiooquidΛ Λgai dai cΛga gΛmaatΛ iñsaana viaa Λmo sΛlicami. Dai gomaasicadΛ vaamioma cΛga gΛmaatΛ iñsioorΛ aanΛ siΛ ΛVuaana ñiooquidΛcadΛ. ³⁷ Dai aanΛ ΛrootosadΛ Diuusi giñooga. Dai Λgai ΛrcaΛcami sai istumaasi aagai aanΛ Λrvaavoi, tomasi aapimΛ tomali Λmo imidagai maicΛΛ isñioocai Λgai tomali mainλidi aapimΛ. ³⁸ DΛmos aapimΛ maisΛlicadΛ vaavoitudai Diuusi ñiooquidΛ, aapimΛ maitiñvaavoitudai aanΛ Diuusi ootosadΛ cascadΛ. ³⁹ AapimΛ cΛga nΛnλidi oojai Diuusi ñiooquidΛrΛ polλiditai ispoduucai tomastuigaco

oidaca agai aapimΛ Diiusi ΛΛmadu. DΛmos Diiusi ñiñiooquituldiadamigadΛ giñaagai Diiusi ñiooquidΛrΛ dai pocaitiña ansai aanΛ ΛrΛCristo. ⁴⁰ DΛmos aapimΛ maitiñvaavoitudai poduucai siaadΛrΛ tomastuigaco oidacana Diiusi ΛΛmadu.

⁴¹ AanΛ maigaagai sioorΛ cΛΛga ñioocadagi aanΛ gimvΛΛtarΛ. ⁴² AanΛ cΛΛga gΛnmaatΛ aapimΛ. MaatΛ aanΛ ismaioigΛdai aapimΛ Diiusi. ⁴³ AanΛ ΛrootosadΛ Diiusi giñooga dai aapimΛ maitiñvaavoitudai. DΛmos dai vΛitai aa ismaacΛdΛ maitΛroootosadΛ Diiusi giñooga Λgai gia vaavoitudadaiña aapimΛ. ⁴⁴ AapimΛ maiΛΛgidi Diiusi vai Λgai cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛijadagi baiyoma aapimΛ ipΛlidi isoodami cΛΛga ñioocadagi aapimΛ gΛmvΛΛtarΛ cascΛdΛ maitistutuidi aapimΛ isgiñvaavoitudagi. ⁴⁵ AanΛ maigΛpiΛrΛ gΛnsuuliga iñagai Diiusi vuitapi, Moseesacaru Λgai dai gΛpiΛrΛ gΛnvuupai tomasi aapimΛ pocaiti mΛsai vaavoitudai istumaasi ooja Moseesacaru. ⁴⁶ IssΛΛlicΛdΛ vaavoitudadamudai aapimΛ istumaasi gaaagidi Moseesacaru aidΛ gia aapimΛ giñvaavoitudadamudai aanΛ ΛpΛ. Moseesacaru ojadΛrΛ giñaagai cascΛdΛ. ⁴⁷ AapimΛ maivaavoitudai istumaasi ooja Moseesacaru cascΛdΛ maivaavoitudai aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

6

¹ Dai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi vaasadΛrΛ ΛgΛΛ suudagi ismaacΛdΛ Galilea tΛΛgidu dai Tibeeriasi tΛΛgidu ΛpΛ. ² Tai mui oodami oí ΛSuusi. Λoodami canΛidi isΛSuusi duduaadi mui coococidadΛ cascΛdΛ.

³ AidΛ ΛSuusi tΛsai Λmo giidiΛrΛ dai modaiva aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛΛmadu. ⁴ AidΛ cami-aadimitadai ΛgΛΛ siaa duudagai istuigaco Λjudidīu tatΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ EjiipituaiñdΛrΛ. Λsiaa duudagai pascua tΛΛgidu. ⁵ Dai aidΛsi tΛΛ ΛSuusi ismuidutugai oodami, Λgai gooquiΛrΛ potΛtΛdai ΛPiili:

—¿Siaaco savΛdamu aatΛmΛ cuaadagai mosΛΛqui oodami vΛΛtarΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁶ Suusi aagidi gomaasi ΛPiili maatia Λlidityai istΛiya Λgai. ΛSuusi camaatΛcatadai istumaasi iduñia Λgai. ⁷ Amaasi ΛPiili itΛtΛdai:

—IssavΛda aatΛmΛ goo sientu piisu aΛcami paana vΛΛscΛrΛ moslaalachi ajian tada goovai —tΛtΛdai ΛPiili.

⁸⁻⁹ Amaasi AandΛrΛsi potΛtΛdai ΛSuusi:

—Tami cΛΛca Λmo ali gΛΛli dai viaa taama paana dai gooca vatopa. ¿DΛmos siaadΛrΛ aΛna goovai mosΛΛqui oodami vΛΛtarΛ? —tΛtΛdai AandΛrΛsi.

AandΛrΛsi ΛrΛmoco ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ daidΛ ΛrsuculidΛ ΛSimuñi Piiduru.

¹⁰ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Aagidavurai goodami vai daraivana —tΛtΛdai ΛSuusi.

AliΛ vaasoacatadai ami oidigi tai ami daraiva Λoodami. Λgai ajΛacatadai parΛ taam mil cΛcΛΛli.

¹¹ Amaasi ΛSuusi vui Λpaana dai aagidi Diuusi sai aliΛsi baigΛΛlidi oidacatai cuaadagai. Dai amaasi ΛSuusi gΛrmaa Λpaana tΛsai aatΛmΛ taacogidana Λoodami daidΛ taacogi Λvatopa ΛpΛ tai Λgai uu vΛΛsi siΛΛjΛsi ipali. ¹² Dai catatascovai vΛΛscatai taidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—Ampaidavurai aapim Δ gosaasaquigad Δ ismaac Δ d Δ baivito vai maisuuligagi toma l Δ Δ chi —g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹³ T Δ tai aat Δ m Δ Δ mpagi saasaquigad Δ ismaac Δ d Δ vii tai suusuda baivustan dan goo aasarai Δ paana saasaquigad Δ c Δ d Δ . ¹⁴ Amaasi Δ oodami t Δ Δ gacai isSuusi idui gomaasi g Δ ducami pocaiti:

—S Δ Δ lic Δ d Δ Δ rvaavoi isidi c Δ Δ li Δ r Δ Diuusi \tilde{n} iooquituldiadamigad Δ ismaac Δ d Δ divia agaitadai tami oidigi daama —caiti Δ oodami.

¹⁵ D Δ mos Δ Suusi maat Δ catadai is Δ oodami poip Δ lidityadai is Δ gai Δ rraigad Δ casc Δ d Δ goguama vaidaquia agaitadai said Δ Δ rraigad Δ cana d Δ mos Δ Suusi maitip Δ lidityadai, casc Δ d Δ Δ agi ii abiaad Δ r Δ sib Δ acoga ami giid Δ r Δ .

¹⁶ Dai aid Δ si cadidiaimi aat Δ m Δ ma-maat Δ rdamigad Δ Δ Suusi t Δ aapai Δ g Δ Δ suudagi ugidiana. Amaasi catuca taid Δ Δ Suusi maiquiaa divia, ¹⁷ taid Δ aat Δ m Δ Δ mamaat Δ rdamigad Δ t Δ Δ t Δ sai vaarcu Δ r Δ dai d Δ gavusquimi Δ g Δ Δ suudagi Capernaumamu. ¹⁸ Daid Δ Δ vaarcu vuid Δ r Δ cavami vustai Δ Δ v Δ li dai taí vapañig Δ i suudagi dai m Δ Δ vaarcuaba aast Δ c Δ i. ¹⁹ Dai aid Δ si caiji aat Δ m Δ par Δ taam mil metro Δ g Δ Δ suudagi daama todian duuca t Δ Δ aat Δ m Δ Δ Suusi issuudagi daama im Δ itadai dai ali Δ duduaadimu aat Δ m Δ . ²⁰ D Δ mos Δ Suusi pov Δ rt Δ t Δ dai:

—Aan Δ ana. Maitav Δ rduduaadicuda
—g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

²¹ Amaasi baig Δ r Δ liarac Δ d Δ miaad Δ gi aat Δ m Δ taid Δ Δ Suusi t Δ sai Δ vaarcu Δ r Δ dai otoma aayi aat Δ m Δ m Δ Δ ca siaaco iimia ragaitadai.

22 Dai siaadico ʌoodami ismaacʌdʌ vaasadʌrʌ ʌgʌʌ suudagi viitadai maata tʌʌ iscaiji aatʌmʌ abiaadʌrʌ ʌvaarcuʌrʌ dai ami maitiipucata dai ʌmai vaarcu. Dai maí ʌgai isʌSuusi maitʌroí. 23 Vʌʌscʌrʌ aa cʌcʌʌli aayi aa vaarcuʌrʌ Tibeeri-asiaifidʌrʌ dai ami tuutui ʌgai ʌvaarcu miaanai siaaco ʌSuusi baigʌʌliaracʌdʌ bibi ʌoodami gamamadacai. 24 Aidʌsi ʌoodami maí ismaitiipu ʌSuusi tomali aatʌmʌ mamaatʌrdamigadʌ aidʌ gia tʌtʌsai ʌgai ʌvaarcuʌrʌ dai iji Capernaumamu dai gaaga ʌgai ʌSuusi.

25 Mosaayi ʌoodami vaasadʌrʌ ʌgʌʌ suudagi dai tʌʌ ʌSuusi daidʌ itʌtʌdai:
—Mamaatʌtuldiamami, ¿pʌtʌquidʌ aayi aapi tami? —tʌtʌdai ʌoodami.

26 Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:
—Sʌʌlicʌdʌ giñgaagaitadai aapimʌ tatasconʌcai ʌcuaadagaicʌdʌ ismaacʌdʌ gambii aanʌ dai maisiu maata nʌiditai istumaasi gʌgʌrducami ismaacʌdʌ ivueeyi aanʌ. 27 Maitʌaagai isvuaamʌ ʌnʌliada aapimʌ cuaadagaicʌdʌ otoma uugiatai cuaadagai cascʌdʌ. Baiyoma aliasi gʌaagai mʌscʌʌga gʌntʌgito caʌcagi istumaasi gʌnaagidi aanʌ dai poduucai cʌʌgacʌrʌ vuvaquiagi dai tomastuigaco oidacagi tʌvaagiʌrʌ. Giññiooqui ʌrʌpan ducami cuaadagai ismaacʌdʌ tomali ʌmo imidagai maiuugiatai. Aanʌ ʌgai dai viaa ʌmo sʌʌlicami ismaacʌdʌ giñmaa Diuusi giñooqa. Cascʌdʌ aanʌ gʌnmaaquimu ibʌdagai utudui dai ʌgaicʌdʌ tomastuigaco oidacamu aapimʌ tʌvaagiʌrʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

28 Amaasi ʌoodami itʌʌdai:

—¿Tumaasi gʌaagai isivuaada aatʌmʌ dai podu-
ucaí ivuaadagi istumaasi Diuusi ipʌlidi? —tʌʌdai
ʌoodami.

29 Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—Diuusi ipʌlidi isaapimʌ giñvaavoitudagi. Aanʌ
giñootoi Diuusi ansaidʌ cʌʌgacʌrʌ vuvaidana
oodami —tʌʌdai ʌSuusi.

30 Amaasi ʌoodami itʌʌdai:

—¿Tumaasi istumaasi gʌducami iduñia agai
aapi tʌtai nʌijada aatʌmʌ dai gʌvaavoitudagi?

31 Gʌrʌʌqui aaduñicarʌ gau ʌmaná oidigana dai
podu oojisi Diuusi ñiooquidʌrʌ: “Diuusi bibi ʌgai
ʌpaana tʌvaagiaiñdʌrʌ” —tʌʌdai ʌoodami.

32 Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai:

—Vaavuava, isgiñooaga ʌgai dai maa ʌoodami
ʌpaana tʌvaagiaiñdʌrʌ maisiuu Moseesacarʌ. Dai
sivi Diuusi giñooaga gʌnmaacai aapimʌ ʌpaana
tʌvaagiaiñdʌrʌ. 33 Daidʌ ʌpaana ismaacʌdʌ Diuusi
gamaacai sivi tʌvai tʌvaagiaiñdʌrʌ dai ʌgaicʌdʌ
ʌoodami tomastuigaco oidacagi —tʌʌdai ʌSuusi.

34 Amaasi ʌoodami itʌʌdai:

—Gʌroidañi gopaana tʌvaagiaiñdʌrʌ —tʌʌdai
ʌoodami.

35 Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai:

—Aanʌ anʌrʌpan ducami paana ʌgai vʌʌtarʌ
ismaacʌdʌ maacai aanʌ ibʌdagai utudui
giñvaavoitudacai ʌgai. Dai poduucai ʌgai
camaibiuugicoñicamu tomali maitonocoñicamu.

36 Dʌmos casi gʌnaagidi aanʌ sai aapimʌ
maitiñvaavoitudai tomasi casi giñnʌidi.

37 Tomasioorʌ sioorʌ Diuusi giñooaga ipʌlidi
sai giñʌagidiña ʌgai gia giñvaavoitudai dai aanʌ
maigajiaadʌrʌ vipieeyi tomali ʌmaadutai. 38 Dai

aanΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ dai maisiu ivuaada iñagai istumaasi ΛΛgi ipΛliadagi aanΛ baiyoma aanΛ ipΛlidi isivuaadagi istumaasi ipΛlidi Diuusi giñooğa. Λgai Λgai daidi giñootoi. ³⁹ DaidΛ giñooğa ipΛlidi ansai aanΛ cΛΛgacΛrΛ vuvaidiña vΛΛscatai ismaacΛdΛ Λgai Λco vuvaitu dai ansai aanΛ duduaacaldana vΛΛsi Λvaavoitudadami coidadΛ saagidiaiñdΛrΛ siΛΛscadΛ caugitiagi oidigi. ⁴⁰ Diuusi giñooğa ipΛlidi isvΛΛscatai ismaacΛdΛ giñnΛidi dai giñvaavoitudai tomasguigaco oidacana tΛvaagiΛrΛ dai aanΛ duduaacalda iñagai Λgai siΛΛscadΛ caugitiagi oidigi —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁴¹ VaidΛ Λjudidíu vui ñiooquimi ΛSuusi. ΛSuusi pocaititadai saidΛ ΛrΛpan ducami Λpaana dai sai Λgai tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ cascΛdΛ. ⁴² DaidΛ Λjudidíu pocaiti:

—¿Maitasi ΛrOsee maradΛ idi cΛΛli? CΛΛga maataΛ aatΛmΛ dΛdΛdΛ. ¿Tuisi pocaiti goovai saidΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ? —caiti Λjudidíu.

⁴³ Amasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—CasiavΛr maitiññiooquiada aapimΛ. ⁴⁴ MosΛcaasi Λgai ismaacΛdΛ Diuusi ipΛlidi sai giñΛΛgidiña Λgai gia giñvaavoitudai. Diuusi giñooğa giñootoi tami oidigi daama ansaidΛ cΛΛgacΛrΛ vuvaidana sioorΛ giñvaavoitudagi dai aanΛ duduaacaldamu vΛΛsi vaavoitudadami siΛΛscadΛ ugitiagi oidigi. ⁴⁵ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ooja Diuusi ñiooquidΛrΛ dai poduu ooja: “Diuusi maatΛtuldiamu oodami sioorΛ ΛrΛCristo”, ascaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. Poduucai tomasioorΛ sioorΛ ΛΛgiditai caΛ Diuusi giñooğa giñvaavoitudai ΛpΛ.

46 Tomali amo oodami oidigi daama oidacami mainidi Diuusi. Moscaasi aan naidi Diuusi. Aan divia tavaagiaiñdar siaaco daja Diuusi. Aan arDiuusi marad cascada. 47 Vaavuava sai siora giñvaavoitudai tomastuigaco oidaca agai tavaagiara. 48 Aan anarapan ducami apaana oodami vatar. Aan cagacara vuvaidi oodami vaiagai tomastuigaco oidacagi tavaagiara cascada. 49 Ganalqui aadunicarui oidigana gau apaana ismaacada amaná tlagiducata dai damos vascara coi agai. 50 Damos tomasioora siora cueeyi apaana ismaacada tvaai tavaagiaiñdar agai gia maiimia agai adiaavora amadu. 51 Aan antvai tavaagiaiñdar dai aan arapan ducami apaana dai tomasioora siora giñugiagi tomastuigaco oidacamu tavaagiara. Aan muuquimu curusiaba vai poduucai mui oodami tomastuigaco oidacana tavaagiara —tatadai asuusi.

52 Amaasi ajudidú gnaatagidimi aipacoga daidi pocaiti:

—¿Ducata istutuidi goovai isgarbiidagi gatuucuga tsaai uugana? —caiti ajudidú.

53-54 Taid asuusi itatadai:

—Aan anaviaa amo samicami namacami. Daid aoodami giñmuaamu amo curusiaba siastimu giñara vai tomasioora siora vaavoitudagi iñsaanar cagacara vuviadami agai gia tomastuigaco oidaca agai tavaagiara Diuusi amadu dai aan duduaacadamu agai silascada caugitiagi oidigi. Damos siora maitiñvaavoitudagi agai gia maiimia agai tavaagiamu tomali maioidaca agai Diuusi amadu. 55 Cascada ali asi gaagai iñsaan muuquiagi curusiaba vai

astiagi giñΛΛra mosΛcaasi poduucai istutuidi
 Λoodami iscΛΛgacΛra vuvaquiagi. ⁵⁶ SioorΛ
 giñvaavoitudagi giñΛma daacamu Λgai dai soiñamu
 aanΛ Λgai sai cΛΛgacΛra oidacana. ⁵⁷ Diuusi
 giñooga giñootoi dai Λgai tomastuigaco oidaga
 dai cascΛΔ aanΛ ΛpΛ tomastuigaco oidaga
 poduucai ΛpΛ sioorΛ giñvaavoitudagi tomastuigaco
 oidaca agai. ⁵⁸ AanΛ anΛrΛpan ducami Λpaana dai
 tΛvai aanΛ tΛvaagiaindrΛ. Λpaana ismaacΛΔ
 maná tΛΛgidu tai uu ganΛΛqui aaduñicaru
 maitarsoiñicatadai istomastuigaco oidacagi.
 Damos sioorΛ giñvaavoitudagi dai giñΛΛgiadagi Λgai
 gia tomastuigaco oidaca agai tΛvaagiΛrΛ Diuusi
 ΛΛmadu —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵⁹ Gomaasi gamamaatΛtuli ΛSuusi Λjudidíu quiu-
 upaigadΛrΛ CapernaumΛrΛ.

⁶⁰ Dai muidutai ismaacΛΔ oiditadai ΛSuusi
 moscaΛ gomaasi daidΛ icaiti:

—SΛΛlicΛΔ sijaiga ismaata caΛcagi aatΛmΛ idi
 ñiooqui. ¿SiaadΛrΛ istuidana oodami isΛΛgiadagi
 gomaasi? —caiti Λoodami.

⁶¹ Amaasi ΛSuusi maí isΛoodami maibaiganΛΛli
 gomaasicΛΔ ismaacΛΔ aagiditadai Λgai cascΛΔ
 itΛtΛdai:

—¿GansobicΛisi aanΛ idi ñiooquicΛΔ
 isvaavoituda aapimΛ? ⁶² ¿Isducatai ganΛtΛgitona
 aapimΛ masgiñtΛΛgiagi aanΛ ismaacΛΔ viaa
 Λmo sΛΛlicami isnoragiagi aanΛ tΛvaagiamu?

⁶³ Diuusi IbΛadΛ Λgai dai maacai oodami ibΛdagai
 utudui. Giñtuucuga maisoicΛi oodami sai cΛΛgacΛra
 vuvacΛna mosΛcaasi giñibΛdaga. Istumaasi aagai
 aanΛ ΛrgaibΛdaga vΛΛtarΛ maisiu gatuucuga.

Tomasioora sioora vaavoitudagi goñiooqui ismaacada gnaagidi aan agai gia viaaca agai ibadagai utudui dai tomastuigaco oidaca agai tavaagiara Diuusi amadu. ⁶⁴ Damos quiaa oidaga amoco aapima gansaagida ismaacada maivaavoitudai —tadai asuusi.

asuusi mai tucamidara abiaadara ismaacada mamaatardamigada maivaavoitudaitadai dai ismaacada mamaatardamigadaiañdara gatagida agaitadai masai muaana. ⁶⁵ Daid asuusi itadai oodami:

—Cascada casi gnaagidi aan sai mosacaasi agai ismaacada Diuusi giñooga ipalidi isgiñagidiña agai gia giñvaavoitudai —tadai asuusi.

⁶⁶ Aid abiaadara muidutai ismaacada oidatucitadai asuusi covai iji dai camaioidatucui agai asuusi. ⁶⁷ Amaasi asuusi povartadai aatama abaiuvustan dan gooca mamaatardamigada:

—¿Giñdagitoamasi alidi aapima apa?
—gartadai asuusi.

⁶⁸ Tai Simuñi Piiduru itadai:

—¿Siaadara gadagitona aatama?
Aapi argarbitacaacami. Dai gamamaatulditaragacada camaata aatama isducatai cacagara vuvacai oodami dai tomastuigaco oidaca agai tavaagiara Diuusi amadu. ⁶⁹ Dai aatama cavaavoitu. Dai cal maata aatama isaapi arCristo Diuusi marada dai tavai tavaagiaiañdara. Dai Diuusi tomastuigaco oidaga —tadai Simuñi Piiduru.

⁷⁰ Taid asuusi povartadai:

—Λcovai ganvuvaitu aanΛ baivustan dan gooca aapimΛ dai Δmoco ΔrΔDiaavora piooñigadΛ —gArtAtAdai ΔSuusi.

⁷¹ ΔSuusi aagidi gomaasi aagaitai ΔUudasi Iscaliote ΔSimuñi maradΛ. Dai tomaasi Δgai ΔrΔmoco Δbaivustan dan gooca mamaatΔrdamigadΛ ΔSuusi, vΛΔscArΔ Uudasi gatΛΔgida agaitadai mAsai muaana ΔSuusi cascAdΔ pocaiti ΔSuusi.

7

¹ Dai gooquiΔrΔ ΔSuusi aimΔraitadai ΔGalilea dΔvΛΔriΔrΔ. Δgai maitipΔli isaimΔrdagi Judeea dΔvΛΔriΔrΔ, Δjudidíu ipΔlidadai ismuaagi Δgai cascAdΔ. ² Dai camiaadimi Δsiaa duudagadΔ Δjudidíu istuigaco ivuaadana uucusai cascAdΔ potΔΔgidi Δsiaa duudagai uucusai. ³ TaidΔ ΔSuusi susuculidΔ itAtAdai:

—Maiviimu aapi tanai. ImΔdañi aapi Judeea dΔvΛΔriamu vai poduucai gΔoidatucAdami ismaacAdΔ mΛΔca daraaja nΔijadagi istumaasi ivueeyi aapi. ⁴ TomasioorΔ sioorΔ ipΔliadagi ismaatAcagi oodami istumaasi ivueeyi Δgai gia maiAstocai ivueeyi istumaasi. IssΔlicAdΔ ivueeyi aapi naana maasi istumaasi aidΔ gia ivuaadañi gomaasi Δoodami vuitapi vai nΔijada Δgai vΛΔscatai —tAtAdai ΔSuusi susuculidΔ.

⁵ DΔmos tomali Δgai maivaavoitudaitadai ΔSuusi cascAdΔ pocaiti. ⁶ Amaasi ΔSuusi itAtAdai:

—Maiquiaa aayi istuigaco imia aanΔ gaamucu. DΔmos aapimΔ cΔΔga istutuidi isgaamucu iimiagi tomasiΔΔscAdΔ. ⁷ Δoodami ismaacAdΔ maivaavoitudai Diuusi maitΔncAdai aapimΔ mosAcA aanΔ.

AanΛ aagidi saidΛ arsoimaasi ivuaadami Λgai cascΛdΛ. ⁸ Iimivurai aapimΛ gaamucu idi siaa duudagarΛ. AanΛ gia maiimimu. Maiquiaa aayi istuigaco imiagi aanΛ cascΛdΛ —tatΛdai ΛSuusi.

⁹ Dai mospotΛdai ΛSuusi dai anaasi Galilea dΛvΛariarΛ vii.

¹⁰ Amaasi caiji ΛSuusi susuculidΛ tai gooquiΛrΛ ii ΛSuusi ΛpΛ Λsiaa duudagamu. Λgai gΛsto ii sai mainΛidiña oodami. ¹¹ Λjudidíu gaagai ΛSuusi Λsiaa duudagarΛ daidΛ icaiti:

—¿Siaaco daja ΛcΛli? —caiti Λgai.

¹² Dai aliΛsi gΛnaatagidimi Λoodami aipacoga aagaitai ΛSuusi. Dai Λmoco pocaiti sai cΛΛ tuiga Λgai. Dai aa pocaiti sai maicΛΛ tuiga sai mosyaatagidi Λgai oodami.

¹³ DΛmos Λoodami ismaacΛdΛ cΛΛga ñioocai ΛSuusi vΛatarΛ maitipΛli ismaatΛcagi Λjudidíu tatΛaanΛdami iscΛΛga ñioocai Λgai ΛSuusi vΛatarΛ ΛbΛidi Λgai cascΛdΛ.

¹⁴ AidΛsi catajucami viitugai isugitiagi Λvagimi ii ΛSuusi Λjudidíu gΛΛ quiuupaigadΛamu dai ami gamamaatΛtuldi. ¹⁵ DaidΛ atΛtaanΛdamigadΛ Λjudidíu maitΛΛ istumaasi gΛntΛtagitoagi caΛcatai ΛSuusi daidΛ icaiti:

—¿Ducatai maatΛ idi cΛΛli mosΛΛ naana maasi istumaasi maitΛvΛpi daivacai oojarΛ? —caiti Λjudidíu.

¹⁶ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛdai:

—Istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ arDiuusi ñiooquidΛ maisiu aanΛ Λgi. Λgai giñootoi. ¹⁷ Dai sioorΛ ipΛiadagi isivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi Λgai gia maatΛmu isgiñmamaatΛtuldaraga

arDiuusi ñiooquidλ siλpλ sabai aanλ gama-
maatλtuldi istumaasi λλgi aanλ ipλlidi. ¹⁸ Sioorλ
gaaagiadagi mosλcaasi istumaasi λλgi λgai
tλtλgitodagi λgai povuaadana sai oodami cλλga
ñioocaiña λgai vλλtarλ. Dλmos sioorλ ipλliadagi
isλoodami cλλga ñioocadagi λgai vλλtarλ ismaacλdλ
ootoi λgai gia gaaagidi istumaasi arvavoi
dai tomali λmo imidagai maiyaatagidiña λgai
λoodami.

¹⁹ Vaavuava isMoseesacaru gλrmaa λsλλlicami
dλmos tomali λmaadutai aapimλ maiλλgidi
vλλsi λsλλlicami. ¿Tuimasi giñmuaa λlidi aapimλ?
—tλtλdai λSuusi.

²⁰ Taidλ λoodami itλtλdai:

—Aapi viaa λmo Diaavora tλañicarudλ. ¿Voorλ
gλmuaa λlidi? —tλtλdai λoodami.

²¹ Taidλ λSuusi itλtλdai:

—Aanλ idui λmo istumaasi λmo ibλstaragai
tasλrλ dai aapimλ maitλλ istumaasi gantλtλgitoagi.

²² Dλmos aapimλ iiquitλcλi aali tuutucugadλ
tomasi λribλstaragai tasλrλ. Moseesacaru gantλjai
masai poduucai ivuaadana cascλdλ poduucai
ivueeyi aapimλ. Vλλscλrλ λλqui abiaadλrλ
capovuaadana gλrλλqui aadufñicarλ. ²³ Isaapimλ
ivueeyi gomaasi tomasi λrλmo ibλstaragai tasλrλ
λλgida λlidityai Moseesacaru sλλlicamigadλ,
¿tuimasi bacocoi aapimλ aanλ giñvui duaaidacai
aanλ λmo cλλli λmo ibλstaragai tasλrλ? ²⁴ Cλλgavar
gantλtλgito aapimλ. Maisiu gapiar giñvuupada
maicλλga gantλtλgitoitai, baiyomavar cλλga
gantλtλgitoda aapimλ istumaasi λrsλλlicami
—tλtλdai λSuusi.

25 Amaasi ʌʌmoco ʌJerusaleenʌʌ ʌoidacami ʌipacoga gʌntʌcacaimi dai pocaitimi:

—¿Maitasi ʌridi cʌʌli ʌgai mʌsmaacʌʌ gaagai dai muua agai? 26 Mosmocʌʌca goovai dai mamaatʌtuldi gooodami vai tomali ʌmaadutai maivui ñioocai. ¿Maisiu cavaavoitu ʌjudidíu tʌtʌaanʌdamigadʌ isgoovai ʌʌCristo? 27 SiaadʌʌʌCristocana goovai. Aatʌmʌ cʌʌ maata siaaco oidaga idi cʌʌli. Siʌʌscadʌ diviagi ʌCristo tomali ʌmaadutai maimaatʌca agai siaadʌʌʌ divia agai ʌgai —caiti ʌoodami.

28 Daidʌ ʌSuusi quiaa mamaatʌtulditadai ʌoodami ʌgʌʌ quiuupiʌʌʌ dai caʌcai istumaasi aagai ʌoodami cavami ñioo ʌgai dai potʌʌʌdai:

—Vaavuava ismaatʌ aapimʌ siaaco oidaga aanʌ. Dʌmos maimaatʌ aapimʌ sioorʌ giñootoi. Aanʌ divia maisiu mosʌʌgi ipʌliditai aanʌ baiyoma ʌgai ismaacʌʌʌ tomali ʌmo imidagai maiyaatagʌi at-giñootoi. Vʌʌsi istumaasi aagai ʌgai ʌʌvaavoi. Dai aapimʌ maimaatʌ ʌgai. 29 Aanʌ gia maata ʌgai. Aanʌ ʌgai ʌʌmadu daacatadai tai ʌgai giñootoi tami oidigi daama —tʌʌʌdai ʌSuusi.

30 Amaasi ʌoodami bʌiya ʌliditadai ʌSuusi dai maisagi dʌmos tomali ʌmaadutai maibʌi, maiquiaa aayi istuigaco cascʌʌʌ. 31 Dai vʌʌscʌʌʌ muidutai vaavoitu ʌSuusi daidʌ icaiti:

—Siʌʌscadʌ diviagi ʌCristo siaadʌʌʌ iduuna ʌgai vaamioma gʌgʌrducami istumaasi isidi cʌʌli —caiti ʌoodami.

32 Amaasi ʌfariseo caʌcai ispocaiti ʌoodami aagaitai ʌSuusi ʌgai ʌʌmadu ʌbaitʌgucacamigadʌ

Λpapaali judidíu ootoi sandaaru ismaacΛdΛ nuucada Λquiuupai sai bΛΛna ΛSuusi dai maisana.

³³ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—ChiΛΛqui tasai daacamu aanΛ aapimΛ gΛnsaagida dai gooquiΛΓΛ noragimu aanΛ dai ΛΛmadu daacamu Λgai ismaacΛdΛ giñootoi.

³⁴ AapimΛ giñgaagamu dai maitiñtΛΛgimu. AapimΛ maitistutuidi isiimiagi mΛΛca siaaco daaca aanΛ cascΛdΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁵ Amaasi Λjudidíu aipaco gΛtΛcacaimi daidΛ icaiti:

—¿Siaaco imia agai idi cΛΛli tΛsai maitΛΛgana aatΛmΛ? ¿Imia Λlidi lienΛ goovai Λjudidíu ΛΛmadu ismaacΛdΛ Λgiliēgo saagida oidaga mamaatΛtulda Λlidi lienΛ goovai Λgiliēgo? ³⁶ ¿Istaiya Λlidi goovai dai pocaiti tΛsai gaaga ragai dai maitΛΛgia ragai, dai sai aatΛmΛ maitistutuidi isiimiagi mΛΛca siaaco daaca agai Λgai? —caiti Λjudidíu.

— — —
³⁷ ΛcuugatΛrΛ tasΛrΛ Λsiaa duudagΛrΛ vaamioma namΛga isΛгаа tasai. Amaasi ΛSuusi cΛquiva dai cavami ñioo dai potΛtΛdai Λoodami:

—SoorΛ ipΛliadagi iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi vai dadana dai giñcaΛcana. ³⁸ Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ sai tomasioorΛ giñvaavoitudagi Λgai gia viaacamu guvucadagai isaagidagi muidutai isducatai Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuuvaidi oodami —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ Pocaiti ΛSuusi vai maatΛca Λoodami isDiuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacana soorΛ vaavoitudagi Λgai. AidΛ maiquiaa tΛvai Diuusi IbΛadΛ tΛvaagiaiñdΛrΛ. ΛSuusi maiquiaa ii tΛvaagamΛ cascΛdΛ.

— — —

⁴⁰ Λamo oodami moscaΛ gomaasi daidΛ icaiti:

—SΛlicΛdΛ arvaavoi isidi cΛli arDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ Moseesacaru aagai sai divia agai —caiti.

⁴¹ Dai aa icaiti:

—Idiava arCristo —caiti.

DΛmos aa icaiti:

—ΛCristo maidivia agai GalileeaiñdΛrΛ. ⁴² Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ saidΛ ΛCristo arDavicarū cajiudadΛca agai, dai BeleenΛrΛ vuusia agai agai vaa ali quiiyΛrΛ siaaco vuusai Davicarū —caiti agai.

⁴³ Poduucai Λoodami maiΛmadugan caiti aagaitai ΛSuusi. ⁴⁴ ΛΛmoco bΛiya Λlidi dai maisagi dΛmos tomali Λmaadutai maibΛi.

— — —
⁴⁵ ΛsandaarugadΛ agΛΛ quiuupai apamu dada siaaco daraacatadai Λfariseo ΛΛmadu ΛbaitΛgucacamigadΛ apapaali judidiu tai agai itΛdai:

—¿TuimΛsi maivuaa aapimΛ ΛSuusi? —astΛdai.

⁴⁶ TaidΛ Λsandaaru aa noragi daidΛ itΛdai:

—Tomali Λmo imidagai tomali Λmaadutai maiapan duucai ñioocaiña idi cΛli —astΛdai Λsandaaru.

⁴⁷ Amaasi Λfariseo itΛdai:

—¿AapimΛ mΛscasi andagitu ΛpΛ isgΛnyaataida agai? ⁴⁸ Tomali Λmaadutai aatΛmΛ dudunucamigadΛ Λjudidiu daidΛ Λfariseo maivaavoitudai.

⁴⁹ DΛmos idi oodami maicΛΛ maatΛ Moseesacaru sΛlicamigadΛ. Dai sΛlicΛdΛ Diuusi soimaasi taatatuldiamu agai vaavoitudaitai agai ΛcΛli —astΛdai Λfariseo.

⁵⁰ TaidΛ ΛNicodemo, agai vaa ismaacΛdΛ diviji ΛSuusi tucarΛ, arΛmo fariseo daidΛ itΛdai:

51 —Garsaalicamiara pocaiti sai maitaagai is-pocaiti adagi sai amo calli argapiara caatacami asta siaascada vuua calli dai tacacagi dai maatacagi istumaasi idui agai sabai gapiara caatacami ischo lara —astadai Nicodemo.

52 Amaasi agaa aa noragi daida itadai:

—Aapirasi arGalileara oidacami lara? Gaa-gaani aapi Diuusi niooquidara dai nidamu aapi sai tomali amo Diuusi niooquituldiadamigada maivuusi Galileea idara —astadai fariseo.

53 Amaasi vascatai noonora.

8

1 Daida asuusi ii oliivosi giidiamu. 2 Dai siaadico mosmaasico larapamu ii agai quiuupiamu. Tai vascatai dada siaaco daacatadai asuusi vai agai mamaatuldimi oodami. 3 Dai quiaa nioocaitadai asuusi tai dada fariseo amadu adudunucamigada judidiu dai vuua amo ooqui ismaacada gogoosi gducami dai aa ta isma voopoi amo calli ismaacada maitarcunada. Daida fariseo oodami vuitapi van cai ooqui, 4 daidi itadai fariseo asuusi:

—Mamaatuldiamu, amoco ta idi ooqui ismadu voopoi amo calli ismaacada maitarcunada. 5 Moseesacaru samicamigadara pocaiti sai gaagai iscodadagi ismaacada googosi gducami ojodaicada. Aapio paiti? —tadai fariseo amadu agaa.

6 Pocaiti agai mosnijada liditai astana asuusi gaagaitadai agai isducatai gapiara vuajagi asuusi. Damos asuusi cuicasa dai ooja dalarapi

gΛmasavicΛdΛ. ⁷ Dai Λгаа apiatΛcacaimi, taidΛ
ΛSuusi cΛquiva daidΛ itΛdai:

—TomasmaacΛdΛ aapimΛ mΛsmaacΛdΛ vuua
goooqui dai ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai
maisoiमाasi ivuaadana vai ΛpΛga maiñana
goooqui —tΛdai ΛSuusi.

⁸ Dai Λpamu cuicΛasa dai gaooja dΛvΛΛrapi.

⁹ DΛmos Λgai ismaacΛdΛ vuua Λooqui moscaΛ
istumaasi aagai ΛSuusi dai mosΛmadutai
iimimi. ΛpΛga ΛcΛcΛliocoidadioma dai
gooquiΛrΛ ΛuutuducΛdioma maatΛcatai vΛscatai
isarsoiमाasi ivuaadami. Dai maivii tomali Λmoco
mosΛagi vii ΛSuusi Λmadu Λooqui. ¹⁰ Amaasi
ΛSuusi cΛquiva dai camaitΛΛ tomali Λmaadutai
Λгаа, potΛdai Λgai Λooqui:

—¿Siaaco duudui Λoodami ismaacΛdΛ gapiΛrΛ
gΛvuupai? ¿Camaitipu sioraΛ gΛmaicarsagi?
—tΛdai ΛSuusi.

¹¹ Tai Λooqui potΛdai:

—Chu. Camaitipu, tomali Λmaadutai —tΛdai.

Amaasi ΛSuusi itΛdai:

—Tomali aanΛ maitΛmaicarsamu. Sivi gia
imΛdañi dai camaisoiमाasi ivuaada —tΛdai.

— — — — —
¹² DaidΛ ΛSuusi apiaaatagidimi Λoodami is-
maacΛdΛ Λmadu aatagaitadai:

—AanΛ anΛsoicΛi Λoodami iscΛΛga maata
caΛcagi istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaadagi. Dai
sioraΛ giñvaavoitudai Λgai gia viaacamu ibΛdagai
utudui dai camaioojiadamu issoiमाasi ivuaadagi
—tΛdai ΛSuusi.

¹³ Amaasi Λfariseo itΛdai ΛSuusi:

—Aapi cΛga ñioocai Λgi gΛvΛatarΛ dΛmos gΛñiooqui maiñamΛga —tΛtΛdai Λfariseo.

14 DaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tomasi Λgi aanΛ cΛga ñioocai giñvΛatarΛ vΛΛscarΛ sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai aanΛ. CΛΛ maatΛ aanΛ iñsiaadΛrΛ divia dai iñsiaaco imia iñagai dΛmos aapimΛ gia maimaatΛ iñsiaadΛr divia tomali iñsiaaco imia iñagai. 15 AapimΛ caΛ istumaasi aagai aanΛ dai pocaiti sai maiñamΛga giñiooqui maimaatΛcatai sioor aanΛ dΛmos aanΛ maigΛpiΛr vuupai tomali Λmaadutai. 16 DΛmos isgΛpiΛr gΛnvuupadamudai aanΛ istumaasi aagadamudai ΛrsΛΛlicamicamudai. AanΛ maiΛgi gΛpiΛr gΛnvuupadamudai. Diuusi giñoogai ismaacΛdΛ giñootoi Λgai gΛpiΛr gΛnvuupai aanΛ iñΛΛmadu. 17 Dai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛrΛ pocaiti sai siΛΛscadΛ gooca cΛcΛΛli nΛijadami Λmadugan caitiadagi aliΛsi gΛaagai isvaavoitudagi. 18 AanΛ anΛrΛmo nΛijadami daidΛ giñooga ismaacΛdΛ giñootoi Λgai ΛrΛmai nΛijadami —tΛtΛdai ΛSuusi.

19 Amaasi Λгаа itΛtΛdai:

—¿Vaa daja gΛooga? —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AapimΛ maimaatΛ iñsioorΛ aanΛ, tomali maimaatΛ giñooga. IsmaatΛmudai aapimΛ iñsioorΛ aanΛ aidΛ gia maatΛmudai ΛpΛ giñooga —tΛtΛdai ΛSuusi.

20 ΛSuusi gaaagidi vΛΛsi gomaasi gama-maatΛtulditai daacatai ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ anaasi siaaco daraaja Λcajoñi siaaco gΛdaraasai Λtumiñsi Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ. DΛmos tomali

Λmaadutai maibai ΛSuusi. Maiquiaa aayi
istuigaco cascΛΔ.

21 DaidΛ ΛSuusi Λpamu ñiooqui Λoodami daidΛ
itΛΔdai:

—AanΛ anΛimia iñagai dai aapimΛ giñgaagamu
dΛmos aapimΛ iimia agai ΛDiaavorΛ ΛΛmadu
aapimΛ Λrsoimaasi ivuaadami cascΛΔ. Dai
maitistutuidi isimiagi aapimΛ mΛΛca iñsiaaco imia
iñagai aanΛ —tΛΔdai ΛSuusi.

22 Amaasi Λjudidíu pocaiti:

—¿Λagi gΛmuaa agai lienΛ goovai dai cascΛΔ
povΛrtΛΔdai tΛsai maitistutuidi isiimiagi mΛΛca
siaaco imia agai goovai? —caiti.

23 Amaasi ΛSuusi itΛΔdai:

—AapimΛ Λroidigi daama oidacami dΛmos
aanΛ gia chu. AanΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ.

24 CascΛΔ povΛntΛΔdai aanΛ mΛsai aapimΛ
imia agai ΛDiaavora ΛΛmadu quiaa soimaasi
ivuaadamicatai. Ismaitiñvaavoitudai aapimΛ
gΛnaagiditai iñsioorΛ aanΛ aidΛ gia aapimΛ
iimia agai ΛDiaavora ΛΛmadu quiaa soimaasi
ivuaadamicatai —tΛΔdai ΛSuusi.

25 Amaasi Λjudidíu itΛΔdai:

—¿PoorΛ aapio? —tΛΔdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛΔdai:

—Casi gΛnaagidi aanΛ tucamidΛrΛ abiaadΛrΛ.

26 Dai aanΛ quiaa gaaagidamu naana maasi is-
tumaasi gΛnaagaitai aapimΛ dai aanΛ gΛpiΛrΛ
gΛnvuaajamu ΛΛmo istumaasicΛΔ. DΛmos aanΛ
gaaagidi mosΛcaasi istumaasi giñagidi Λgai is-
maacΛΔ giñootoi dai Λgai gia sΛlicΛΔ aagai
mosΛcaasi istumaasi Λrvaavoi —tΛΔdai ΛSuusi.

²⁷ Damos ajudidú maimaat ca isSuusi aagai Diuusi garooga. ²⁸ Cascada Suusi potatadai:

—Siascada aapim giñmuaagi aid gia maatmu aapim iñsaan arCristo agai vaa ismaacada viaa amo samicami. Dai aan gñaagidi mosacaasi istumaasi giñmamaatatuli giñooga maisiu istumaasi angai aan ipalidi. ²⁹ Dai giñooga agai daid giñootoi dai vascara giñlamadu daja. Agai maiagi giñdadagitu. Aan vascara ivueeyi istumaasi agai ipalidi —tatadai Suusi.

³⁰ Aidasi Suusi aagidi gomaasi muidutai vaavoitu.

— — —
³¹ Amaasi Suusi itatadai ajudidú ismaacada vaavoitu:

—Isaapim apiavaavoitudadagi istumaasi gnaagidi aan, samicada aapim argiñmamaatarademicamu. ³² Dai maatmu istumaasi arvaavoi. Dai siascada camatia aapim istumaasi arvaavoi aid gia camaitarpipiooñicamu aapim —tatadai Suusi.

³³ Tai agai itatadai:

—Aatma arAvraañicarú cajiudad. Dai tomali amo imidagai maitarpipiooñigadacatadai tomali amaadutai. ¿Ducata caiti aapi iscamaitarpipiooñicamu aatma? —tatadai agai.

³⁴ Taid Suusi itatadai:

—Samicada arvaavoi sai siora soimaasi ivuaadagi agai gia arpiooñigada Diaavora. ³⁵ Amo cali maiamadugan duucai nidi gapipiooñiga dai gamaamara. ³⁶ Dai siascada aan Diuusi marad ismaacada tavai tavaagiaiñdara calgacara vusaidiagi amo cali agai

camait_Λrpiooñigad_Λcamu _ΛDiaavor_Λ. ³⁷ Camaat_Λ aan_Λ isaapim_Λ _Λrcajiudad_Λ Avraañicar_Λ d_Λmos aapim_Λ maitiñvaavoitudai casc_Λd_Λ giñmuua _Λlidi. ³⁸ Aan_Λ an_Λg_Λnaagidi istumaasi giñooga giñmaat_Λtuli dai aapim_Λ ivueeyi istumaasi g_Λnaagidi g_Λnooga —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

³⁹ Taid_Λ _Λgai aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Avraañicar_Λ _Λrg_Λraduñicar_Λ —t_Λt_Λdai _Λgai.

D_Λmos _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Iss_Λlic_Λd_Λ _Λrvaavoi isaapim_Λ _ΛrAvraañicar_Λ cajiudad_Λcamudai aid_Λ gia giñvaavoitudamudai aapim_Λ _Λpan duucai Avraañicar_Λ. ⁴⁰ D_Λmos aapim_Λ giñmuua _Λlidi tomasi aan_Λ g_Λnaagidi mos_Λcaasi itumaasi _Λrvaavoi istumaasi Diuusi giñmaat_Λtuli. Avraañicar_Λ maipoduucai iduñimudai. ⁴¹ Aapim_Λ ivueeyi poduucai isduucai ivueeyi g_Λnooga —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Amaasi _Λgai it_Λt_Λdai:

—Aat_Λm_Λ mait_Λrmaamarad_Λ ooqui taatacaligami. Mos_Λmaduga g_Λrooga _Λgai vaa _ΛrDiuusi —t_Λt_Λdai _Λjudidíu.

⁴² Amaasi _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Iss_Λlic_Λd_Λ _Λrvaavoicamudai isDiuusi _Λrg_Λnoogacamudai aid_Λ gia aapim_Λ giñoig_Λadamudai. Diuusi giñootoi maisiu mos_Λgi divia aan_Λ. ⁴³ Aapim_Λ maitip_Λlidi is_Λgiadagi istumaasi g_Λnaagidi aan_Λ casc_Λd_Λ maimaat_Λ ca_Λ giñmamaat_Λtuldiaraga. ⁴⁴ Aapim_Λ g_Λnooga _Λr_ΛDiaavora casc_Λd_Λ aapim_Λ _Λrmaamarad_Λ _ΛDiaavora daid_Λ ivuaada _Λlidi istumaasi _Λgai ip_Λlidi. Tucamid_Λr_Λ abiaad_Λr_Λ _ΛDiaavora _Λrgamuaacami daid_Λ _Λryaatavogami. _Λgai tomali _Λmo imidagai maiaagai istumaasi

arvaavoi baiyoma vascara mosyaatagai agai. Vasi istumaasi tagittoi agai maitarvaavoi potuiga agai cascada. Agai roogada ducami vasi ayaatavogami. ⁴⁵ Cascada siascada aan gnaagidi istumaasi arvaavoi aapim maitivaavoitudai. ⁴⁶ Tomali maadutai aapim gansaagida maitistutuidi isaagagi insaan idui amo istumaasi soimaasicami. Siascada gnaagiada aan istumaasi arvaavoi, tuimasi maitivaavoitudai aapim? ⁴⁷ Diuusi maamarada saticada oojoidi iscacagi Diuusi ñioquida dmos aapim maicaca lidi Diuusi ñioquida, aapim maitarDiuusi maamarada cascada —tadai ASuusi.

⁴⁸ Amaasi ajudidú itadai:

—Saticada arvaavoi istumaasi aagai aatam sai aapi rsamaritano dai isviaa aapi amo Diaavora taañicaruda —tadai ajudidú.

⁴⁹ Daid ASuusi aa noragi daid itadai:

—Aan gia maiviaa Diaavora taañicaruda. Aan mossiaa duutudai giñooga dai aapim maisiaa giñduutudai mossoiduucai giñnidi. ⁵⁰ Aan maigaagagai siora siaa giñduutuadagi dmos vascara oidaga amoco ismaacada gagaagai siora siaa giñduutuadagi, dai agai soimaasi taatatuldiami siora maisiaa giñduutuadagi. ⁵¹ Vaavuava sai siora agiditai ca istumaasi gaaagidi aan agai gia tomastuigaco oidaca agai —tadai ASuusi.

⁵² Amaasi ajudidú aa noragi daid itadai:

—Sivi gia ca maata aatam issaticada viaa aapi amo Diaavora taañicaruda. Avraañicaru dai vasi Diuusi ññioquituldiadamigada coi dai vascara

aapi gΛraagidi sai sioorΛ Λagiditai caΛ istumaasi gaaagidi aapi Λgai gia tomastuigaco oidaca agai.
 53 ¿Povaiρasi Λlidi aapi ρasai vaamioma viaa guvucadagai isΛAvraañicarυ gΛrΛΛqui aduñicarυ ismaacΛdΛ camuu? ¿Dai povaiρasi Λlidi aapi ρasai vaamioma viaa guvucadagai siΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛcarυ ismaacΛdΛ cacoi? ¿Aapia poorΛ gΛΛlidi? —tΛtΛdai Λjudidíu.

54 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—IñsaanΛ Λagi cΛΛga ñioocadagi Λagi gimvΛΛtarΛ aidΛ gia maiñamΛga giññiooqui. DΛmos Diuusi giñooga Λgai vaa ismaacΛdΛ aagai aapimΛ saidΛ argΛnDiuusiga Λgai gia cΛΛga ñioocai aanΛ gimvΛΛtarΛ. 55 DΛmos aapimΛ maimaatΛ Λgai. AanΛ gia maatΛ Λgai. DaidΛ isgΛnaagiadagi aanΛ ansai maimaatΛ aanΛ Λgai aidΛ gia aanΛ aryaatavogamicagi gΛnΛpan duucai. DΛmos sΛllicΛdΛ arvavoi iñsaanΛ maatΛ Λgai dai Λagiditai caΛ aanΛ vΛΛsi istumaasi giñaagidi Λgai.
 56 GΛnΛΛqui aduñicarυ Avraañi aliΛsi baigΛΛli maatΛcai iñsaanΛ divia iñagaitadai oidigi daama dai vaamioma baigΛΛli Λgai aidΛsi divia aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

57 Amaasi Λjudidíu potΛtΛdai ΛSuusi:

—Maiquiaa viaa aapi goo coobai dan baivΛstaama uumigi, ¿ducatai caiti aapi isnΛidi Avraañicarυ? —tΛtΛdai Λgai.

58 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Vaavuava ismaiquiaa vuusaicai Avraañicarυ abiaadΛrΛ catΛvaagiΛrΛ daacatadai aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

59 Amaasi vui Λjudidíu ojoodai dai maicarsa Λliatugai Λgai ΛSuusi. DΛmos ΛSuusi gΛΛΛsto ii dai

—¿Maitasi ʌridi ʌʌli ʌgai vaa ismaacʌdʌ daacatai gataanʌiña tumiñsi? —ascaiti ʌgai.

⁹ Vai aa icaiti:

—ʌjʌ ʌgai vaa goovai —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—Chu, maitʌʌgai dʌmos ʌpʌa maasi goovai —ascaiti.

Dʌmos ʌʌli ʌʌgi pocaiti:

¹⁰ —ʌanʌava —ascaiti.

Amaasi ʌгаа tʌcacai daidʌ itʌʌdai:

—¿Ducatai nʌeeyi aapi sivi? —astʌʌdai.

¹¹ Tai ʌgai aa noragi daidʌ itʌʌdai:

—ʌʌli ismaacʌdʌ Suusi tʌʌgidu vadʌitu dʌvʌʌrai dai giñvuupujiana dagivi daidʌ povaiñtʌʌdai ansai imʌna dai vacuanana giñvuupuji ʌpiilʌʌ ismaacʌdʌ Siloé tʌʌgidu. Antai aanʌ ii dai vacuanacai casistui aanʌ isnʌnʌavagi —astʌʌdai ʌgai.

¹² Amaasi tʌcacai ʌгаа daidi itʌʌdai:

—¿Vaa daja ʌʌli? —astʌʌdai.

Tai ʌgai itʌʌdai:

—Maimaatʌ aanʌ —astʌʌdai.

— — —
¹³ Amaasi ʌoodami vaidacai ʌgai ismaacʌdʌ mainʌaadatadai ʌfariseo vuitapi. ¹⁴ Aidʌsi ʌSuusi vadʌitu dʌvʌʌrai gʌsisivaragacʌdʌ dai dagivi vuupuidʌʌ ʌgai ismaacʌdʌ maiñʌaadatadai aidʌ ʌribʌstaragai tasʌʌcatadai. ¹⁵ Cascʌdʌ ʌfariseo ʌpʌ tʌcacai ʌʌli dai potʌʌdai:

—¿Ducatai nʌnʌava aapi? —astʌʌdai ʌfariseo.

Tai ʌgai itʌʌdai:

—Giñdagiviamata dΛvΛΛrai vagiadΛ giñvuupuji daama antai vacoi aanΛ dai sivi canΛeeyi —astΛtΛdai.

¹⁶ Amaasi ΛΛmoco Λfariseo icaiti:

—ΛcΛΛli ismaacΛdΛ idui goomasi maitΛrootosadΛ Diiusi, Λgai maisiaa duutudai ibΛstaragai tasai cascΛdΛ —ascaiti Λgai.

DΛmos aa icaiti:

—¿DucatΛ ivueeyi Λgai naana maasi gΛgΛrducami isiΛrsoimaasi ivuaadami? —ascaiti Λgai.

Poduucai ΛΛmoco aagai Λmo istumaasi dai aa aagai Λmai istumaasi. ¹⁷ Dai Λpamu tΛcacai Λgai ismaacΛdΛ maiñΛaadatadai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Dai aapi pΛtΛiya agai aagaitai ΛcΛΛli ismaacΛdΛ gΛduaadi? —astΛtΛdai.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—AanΛ gΛnaagidi saidΛ ΛrΛmo Diiusi ñiooquituldiadamigadΛ —astΛtΛdai.

¹⁸ DΛmos Λjudidíu maitipΛlidadai isvaavoitudagi isΛΛquioma maiñΛaadatadai Λgai dai sivi canΛeeyi cascΛdΛ vaí Λgai dΛdΛdΛ ΛcΛΛli ismaacΛdΛ maiñΛaadatadai. ¹⁹ Dai tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Idisi ΛrgΛnmara aapimΛ ismaacΛdΛ pocaiti aapimΛ sai maiñΛaadami vuusai? ¿Ducatai canΛeeyi goovai sivi? —astΛtΛdai Λjudidíu.

²⁰ TaidΛ ΛcΛΛli dΛdΛdΛ itΛtΛdai:

—MaatΛ aatΛmΛ isidi ΛrgΛrmara dai ismaiñΛaadami vuusai. ²¹ DΛmos maimaatΛ aatΛmΛ isducatai sivi canΛeeyi goovai tomali maimaatΛ aatΛmΛ sioorΛ nΛnΛaavatu. ΛagiavΛr tΛcaca aapimΛ. Goovai casi ΛrgΛducami. Λgi goovai gΛnaagidiamu —astΛtΛdai ΛdΛdΛdΛ.

22 PotΛtadai Λgai ΛbΛiditai Λjudidíu. Λjudidíu casi gΛnaagi aipacoga sai isΛmoco vaavoitudagi saidΛ ΛSuusi ΛrΛCristo Λgai ismaacΛdΛ vaavoitudagi ca-maiviaaca agai oigaragai isvapaacΛdagi Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ. 23 CascΛdΛ ΛcΛli dΛdΛdΛ itΛtadai sai tΛcacana maradΛ dai sai Λgai casi argΛducami.

24 Amaasi Λjudidíu Λpamu vaí ΛcΛli ismaacΛdΛ maiñΛadatadai daidΛ itΛtadai:

—ΛΛgi Diuusi vΛΛtaΓΛ icΛΛga ñiocada aapi dai maisiu ΛSuusi. CΛΛga maata aatΛmΛ saidΛ ΛSuusi Λrsoimaasi ivuaadami —astΛtadai Λjudidíu.

25 Amaasi Λgai aa noragi daidΛ itΛtadai:

—AanΛ maimaataΛ isiarsoimaasi ivuaadami ischo ΛpΛ. MosΛcaasi maataΛ aanΛ iñsaanΛ ΛrmaiñΛadamicitadai dai sivi gia canΛnΛaava aanΛ —astΛtadai.

26 Tai Λpamu tΛcaca Λgai daidΛ itΛtadai:

—¿Tumaasi idui Λgai? ¿Ducatai idui pΛsicanΛnΛaava? —astΛtadai Λgai.

27 Tai aa noragi ΛcΛli daidΛ itΛtadai:

—Casian gΛnaagidi, ¿maitamΛscaΛ aapimΛ? ¿Tu-imasi ipΛlidi isΛpamu gΛnaagida aanΛ? ¿AapimΛ mΛsiΛpΛ vaavoituda Λlidi? —astΛtadai ΛcΛli.

28 Amaasi Λjudidíu vui ñiioquimi ΛcΛli daidΛ itΛtadai:

—Aapiapa vaavoitudai Λgai dΛmos aatΛmΛ ΛΛgidi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ. 29 AatΛmΛ maataΛ isDiuusi ñiioqui Moseesacaru dΛmos maimaataΛ aatΛmΛ tomali siaadΛrΛ divia ΛSuusi —astΛtadai.

30 Amaasi ΛcΛli aa noragi daidΛ itΛtadai:

—Calio maimaataΛ aanΛ istumaasi tΛtΛgitoi pocaititai aapimΛ. ΛSuusi giñΛnΛaavatu dai vΛΛscarΛ aapimΛ maimaataΛ siaadΛrΛ divia.

³¹ CΛΛga gΛmaatΛ isDiuusi maicaΛ Λsoimaasi ivuaadami baiyoma Diuusi caΛ mosΛcaasi Λgai ismaacΛdΛ siaa duutudai Diuusi daidΛ ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi. ³² Tomali Λmo imidagai maicajiomacatadai aatΛmΛ isΛmaadutai duaadi Λmoco ismaacΛdΛ maiñΛadami vuusai dai nΛnΛaavatu. ³³ IsΛgai maitΛrDiuusi ootosadΛcamudai maitistutiadamudai ispoduucai ivuaadagi —astΛtΛdai Λgai ismaacΛdΛ maiñΛaadatadai.

³⁴ Amaasi Λгаа itΛtΛdai:

—GΛdΛΛdΛ ΛΛmadu aapi Λrsoimaasi ivuaadami dai vΛΛscΛrΛ aapi gΛrmaatΛtulda Λlidi —astΛtΛdai Λjudidíu.

DaidΛ quiidamacoga vuusaitu.

³⁵ Amaasi maí ΛSuusi mΛsiΛgΛΛ quiuupai quiidigamu vuusaitu ΛcΛΛli ismaacΛdΛ maiñΛaadatadai. Dai aidΛsi ΛSuusi tΛΛ Λgai potΛtΛdai:

—¿VaavoitudaipΛsi aapi ΛCristo Diuusi maradΛ ismaacΛdΛ tΛvΛi tΛvaagiaiñdΛrΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁶ TaidΛ ΛcΛΛli itΛtΛdai:

—Iñagidañi aapi soor Λgai nai vaavoitudagi aanΛ —tΛtΛdai.

³⁷ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—NΛidapa. Aatagidapa. AanΛana —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁸ Amaasi ΛcΛΛli gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—GiñtΛaanΛdamiga aanΛ gia gΛvaavoitudai —tΛtΛdai.

³⁹ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Aana divia tami oidigi daama dai nanaavavutuda inagai agai ismaacada maiñanai, dai agai ismaacada pocaiti sai caga maata ca Diuusi ñiooquida maatana ismaitarvaavoi baiyoma arapan ducami maiñaadami maimaatatai —astatadai Suusi.

⁴⁰ Amaasi amoco afariseo ismaacada ami daraajatadai itatadai:

—¿Povairas caiti aapi tasai aatama maiñanai arpa? —tatadai.

⁴¹ Taida Suusi aa noragi daida itatadai:

—Issallicada maiñanadamudai aapima dai maimaata calcamudai Diuusi ñiooquida aida gia maitarganduñicamudai aapima damos aapima pocaiti masai caga maata ca Diuusi ñiooquida cascada arsoimaasi ivuaadami aapima —tatadai Suusi.

10

¹ Vaavuava sai siora vapacadagi amo curarara daama salli maisiu quitaagiña salli agai gia arasivogami. ² Apastuuru agai dai nuucada acañiiru dai agai gia quitaagiña salli vapaci. ³ Alalli ismaacada quitaagiña caacana dai nuucadacana acañiiru tucara siuu duucu ami diviagi apastuuru agai otoma cupioscaña. Acañiiru ca maata cacana apastuuru ñiooquida. Apastuuru vapaidiña acañiiru poducaí istatagida agai dai vuvaidi agai curaraindara. ⁴ Dai cavuvaidacai vasi acañiiru apastuuru baitqui imañña vaid acañiiru oidíña. Acañiiru ca maata ñiooquida apastuuru cascada. ⁵ Damos acañiiru

maioidátucui amoco ismaacada maimaat agai baiyoma vopooyiña agai maimaatacatai ñiooquida —tatadai asuusi.

⁶ asuusi aagidi gomaasi ipaliditai ismaamatatuldagi aoodami naana maasi istumaasi damos agai maimaat caa.

— — —
⁷ Amaasi asuusi apaamu aagidi aoodami daida itatadai:

—Vaavuava iñsaan arapan ducami acurarai quitaagiñagada siaa salli vapacai acañiiru.

⁸ Vasi amamaatatuldiadami yaatavogami ismaacada dada maiquiaa diviacai aan agai arassivogami ducami damos Diuusi maamarada maioidátucui agai.

⁹ Vaavuava iñsaan arapan ducami amo quitaagiña. Sioora ipaliadagi isivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi giñvaavoitudaitai agai gia poduucai cagacara vuvacai. Daida vaavoitudadami arapan ducami cañiiru ismaacada apastuuru vas tucagi vaapasai acurarara dai vas tasai nunucadai.

¹⁰ Assivogami dada dai mosacaasi mosgaassidiña dai coodaiña dai siaa vuaadana naana maasi istumaasi damos aan divia vaid aoodami tomastuigaco oidaca agai cagacara vuvaacitai dai vai sallicada baiganliaracada oidacana.

¹¹ Amo pastuuru caa tuigacami caga nunucada gasosoiga cañiiru tomasi gamuaatu sai maicuucuna asayi. Dai aan arapan ducami amo pastuuru caa tuigacami.

¹² Damos amo pastuuru ismaacada maitarsosiacami agai gia mosmaraiña siuu duucu tagiagi amo sayi dai dadagitoi acañiiru. Vaida asayi babayiña amo

Λcañiiru vaidΛ Λgaa aipaco vopooyiña. ¹³ Λpastuuru maitarsosiacamicana cascΛΔΛ mΛmΛraiña dai maivuaamΛ alidiña ΛcañiirucΛΔΛ.

¹⁴ AanΛ anΛrΛpan ducami Λmo pastuuru cΛΛ tuigacami ismaacΛΔΛ cΛΛ maatΛ gΛsosoiga cañiiru dai Λcañiiru cΛΛ maatΛ gΛpastuuruga. ¹⁵ Poduucai isduucai Diuusi giñooğa cΛΛga giñmaatΛ dai aanΛ cΛΛga maatΛ giñooça. Dai aanΛ sΛΛlicΛΔΛ soiñamu sioorΛ giñvaavoitudagi dai aanΛ muuquimu vai Λgai cΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi. ¹⁶ Dai oidaga aa oodami ismaacΛΔΛ maitarjudidíu ismaacΛΔΛ giñvaavoituda agai ΛpΛ. Dai aanΛ cΛΛgacΛrΛ vuvaidamu. Quiaa ΛrsibΛa oidacami Λgai dΛmos aimu istuigaco isΛgai ΛΛmadu aa giñvaavoitudadami rΛΛmo aadunumΛca agai dai viaaca agai Λmo baitΛcΛaacami.

¹⁷ AanΛ muuquimu dai Λpamu duaacamu vai poduucai cΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi oodami. CascΛΔΛ giñoiğadai giñooça. ¹⁸ Tomali Λmaadutai maitistutuidi isgiñmuaagi ismaitiñdagitu aanΛ. VΛΛscΛrΛ iñdagitamu aanΛ mΛsgañmuaagi mosaanΛ ipΛlidi cascΛΔΛ. AanΛ viaa sΛΛlicami isdagituagi isgiñmuaagi dai aanΛ viaa guvucadagai isΛpamu duaacagi. Diuusi giñooça giñmaa sΛΛlicami dai guvucadagai cascΛΔΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁹ AidΛsi Λjudidíu tΛtΛaañΛdamigadΛ caΛ go-maasi ΛΛmoco aagai Λmo istumaasi dai aa aagai Λmai istumaasi. ²⁰ Dai muidutai pocaiti:

—¡Goovai viaa Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ di! SΛΛlicΛΔΛ arvuiirugami goovai. MaitΛaagai tΛscaΛcagi istumaasi aagai goovai —caiti Λjudidíu.

²¹ DΛmos aa icaiti:

—Isviaacamudai goovai Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ maitistutiadamudai iscΛΛga

ñiooquiagi poduucai isduucai ñioocai goovai. Tomali maitistutiadamudai isduaaidagi amo maiñaaadami —caiti amoco.

22 Aidasi Suusi Jerusaleen daacatadai, aidar toomococatadai. Dai aidacasi arvagimicatadai ismaacada ivuaadana ajudidú tlagitoitai istuigaco idui agaa quiuupai. 23 Daidasi Suusi moimaitadai agaa quiuupiar siaaco Solomoñi portaaligada tlagidu. 24 Daidatatanaanadamigada ajudidú sicoli guuquiva Suusi abaana daidi itadai:

—¿Pascada garaagida agai isbai aapi samicada arCristo ischo ap? —tadai agai.

25 Taidasi Suusi aa noragi daidaitadai:

—Casiant ganaagidi aan damos aapima maitiñvaavoitu. Diuusi giñooga giñmaa samicami ansaid ivuaadana aan naana maasi istumaasi garducami ismaacada caga gamaata iñsiora aan. 26 Damos aapima maitiñvaavoitudai. Aapima maitargiñaaduñi vaavoitudadami cascada, poduucai isduucai casiganaagidi aan. 27 Giñaaduñi vaavoitudadami caa maata giñmamaatatuldaraga daidagiñmadu ajioopai. Dai aan caga maata giñaaduñi vaavoitudadami. 28 Aan cagacara vuvaidi agai vai tomastuigaco oidacana tvaagiara. Maitiipu siora istutuidi isgiñvoopoidagi giñaaduñi vaavoitudadami. 29 Diuusi giñooga agai daidacovai vuvaitu agai saidagiñvaavoitudana. Diuusi giñooga samicamigada vaamioma namaga istomasioorai dai cascada maitiipu siora istutuidi isvoopoidagi giñooga giñaaduñi vaavoitudadami. 30 Aan

ΛΛmadu giñoooga viaa Λgai vaa sΛΛlicami daidΛ
 Λgai vaa Λgitoidagai dai Λgai vaa guvucadagai
 —tΛtΛdai ΛSuusi.

³¹ Amaasi Λjudidíu Λpamu vui ojoodai dai
 maicarsa agaitadai ΛSuusi. ³² TaidΛ ΛSuusi
 itΛtΛdai:

—Casivuaadana aanΛ mui naana maasi
 gΛgΛrducami guvucadadΛcΛdΛ giñoooga aapimΛ
 gΛnsaagida. ¿MaascΛdΛ ΛgaicΛdΛ giñmaicarsa agai
 aapimΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

³³ TaidΛ Λjudidíu aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Maisiu ivuaadatai aapi Λmo istumaasi
 gΛducami aatΛmΛ gΛmaicarsa agai vui ñioocaitai
 aapi Diuusi aagaitai sai aapi ΛrDiuusi dΛmos aapi
 ΛrcΛΛli —tΛtΛdai Λjudidíu.

³⁴ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Diuusi ñiooquidarΛ pocaiti saidΛ Λdudunucami
 Λjudidíu Λrdidiuusi ducami. Diuusi maacai
 sΛΛlicami cascΛdΛ. ³⁵ CΛΛ maata aatΛmΛ sai
 istumaasi oojisi Diuusi ñiooquidarΛ sΛΛlicΛdΛ
 Λrvaavoi. Dai Diuusi pocaiti sai Λgai ismaacΛdΛ
 Diuusi maa Λmo sΛΛlicami Λrdiuusi ducami.

³⁶ Dai Diuusi Λcovai giñvusaitu daidΛ giñootoi tami
 oidagi daama. ¿Ducatai povaiñtΛtΛdai aapimΛ
 sai aanΛ vui ñioocai Diuusi aagaitai ansaidΛ
 ΛraanΛ Diuusi maradΛ? ³⁷ AanΛ ivueeyi naana
 maasi gΛgΛrducami. Diuusi giñoooga giñmaa
 Λmo sΛΛlicami cascΛdΛ. Dai cascΛdΛ aliΛsi
 gΛaagai isaapimΛ giñvaavoitudagi. ³⁸ Tomasi
 maivaavoitudai aapimΛ istumaasi gΛnaagidi
 aanΛ vΛΛscΛrΛ cΛΛga maata aapimΛ isivuaadana
 aanΛ naana maasi istumaasi gΛgΛrducami dai
 gomaasicΛdΛ aliΛsi gΛaagai isvaavoitudagi iñsaanΛ
 ΛrDiuusi maradΛ dai istΛvai aanΛ tΛvaagiaiñdΛrΛ

dai poduucai vaavoitudagi sai Diuusi giñooga aanΛ giñΛΛmadu daja dai sai aanΛ Diuusi giñooga ΛΛmadu daja —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ TaidΛ Λpamu Λjudidíu ipΛlitadai isbΛiyagi ΛSuusi dai maisagi dΛmos ΛSuusi mosdaivunu ii.

⁴⁰ Amaasi ΛSuusi Λpamu ii ΛgΛΛ aqui Jordán mΛΛmojoradΛrΛ siaaco ΛΛquioma gavapaconaitadai ΛVuaana dai ami daaca agai.

⁴¹ TaidΛ mui oodami iji dai mΛΛ nΛidamu ΛSuusi daidΛ icaiti:

—Tomasi ΛVuaana maitidui tomali Λmo istumaasi gΛducami vΛΛscΛrΛ vΛΛsi istumaasi aagai Λgai aagaitai idi cΛΛli sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi —caiti Λoodami.

⁴² Tai ami mui oodami vaavoitu ΛSuusi.

11

¹ Λmo cΛΛli BetaaniΛrΛ oidacami aliΛ coococatadai. Lázaru tΛΛgidu Λgai. DaidΛ ΛLázaru susuculidΛ ΛrMaría dai Maaruta. ² María Λgai dai ΛΛquioma tΛi asaiti sigian uuvaicΛdΛ ΛSuusi ΛΛcasodΛ daama dai gΛcuupacΛdΛ gaqui. ³ DaidΛ María ΛΛmadu Maaruta ootoi Λmo piooñi sai agidana ΛSuusi sai aliΛ cooco ΛLázaru dai potΛtΛdai Λpiooñi ΛSuusi:

—GΛrbaitΛcΛaacamiga, aliΛ cooco gΛaamiiguga Lázaru —tΛtΛdai Λpiooñi.

⁴ Tai mosmaí ΛSuusi daidΛ icaiti:

—Λgai oí coocodagai dai tomasi muuquiagi vΛΛscΛrΛ maisiu cascΛdΛ oí coocodagai. Λgai oí coocodagai sai poduucai gooquiΛrΛ mui oodami maatΛna issΛΛlicΛdΛ viaa guvucadagai Diuusi, dai

sai loodami maatana lapa isalia clla tuiga aanla
Diuusi maradla —taldai lSuusi.

⁵ Tomasi lSuusi sallicalda oigldai Maaruta
llamadla suculidla llmadu Lázaru ⁶ vllascarla anaasi
vii lapa goo tasai. ⁷ Dai gooquiara povartaldai
agai aatmla:

—Timada apamu Judeeamu —gartaldai.

⁸ Taldai aatmla italdai:

—Mamaatuldiadami, maiquiaa daivusai mui
tasai daidla ljudidíu mllaca Judeeara ipaliditadai
isgamaicarsagi. ¿Ducatai apamu mllaca imia alidi
aapi? —taldai aatmla.

⁹⁻¹⁰ Taidla lSuusi povartaldai:

—Tomali amaadutai maitistutuidi isgiñmuaagi
maiquiaa naatocai aanla giñaa duiñdaga.
¹¹ Garamiiguga Lázaru cooso dai aanla imia iñagai
dai nañiituda iñagai —gartaldai lSuusi.

¹² Amaasi aatmla italdai:

—Gartlaanadamiga, iscooso agai aidla gia casi
gtaumadaimi agai —taldai aatmla.

¹³ Povartaldai lSuusi potliya aliditai saidla
Lázaru camuu. Damos aatmla poliditadai
isarvaavoi iscooso agai. ¹⁴ Amaasi lSuusi salli
garaagidi dai povartaldai:

—Camuu Lázaru. ¹⁵ Dai cllagadu ismailmadu
daacatadai aanla. Poduucal vaamioma cllagaduca
agai aapimla ganvllatarla, vaamioma giñvaavoituda
agai cascada. Tiñda —gartaldai lSuusi.

¹⁶ Amaasi lTomás mllamaacada cuate aagaiña
povartaldai:

—Tloidá cascada lmapai cooyi aatmla
—gartaldai lTomás.

17 Tai mosaayi ΔSuusi BetaaniARΔ dai maí is-casi ΔPΔduitadai maaco tasai isyaasapi ΔLázaru.

18 BetaaniaiñDARΔ miaaga Jerusaleenamu parΔ goo mil dan taan siento metro ΔΔsi.

19 Dai mui judidíu caaayi dai daadiji Maaruta ΔΔmadu María camuucucái Lázaru.

20 AidΔsi ΔMaaruta maí isΔSuusi camiaadimi, ii Δgai dai mΔΔ vuidARΔ ajia Δgai. DΔmos ΔMaría anaasi quiiyARΔ vii.

21 DaidΔ ΔMaaruta itΔTΔdai ΔSuusi:

—GiñTΔaanΔdamiga, istami daacamudai aapi maimuuquimudai giñsiΔΔgi. 22 DΔmos CΔΔ maatΔ aanΔ sai Diuusi iduñia Δgai tomastumaasi istumaasi aagida aapi —tΔTΔdai ΔMaaruta.

23 TaidΔ ΔSuusi itΔTΔdai:

—GΔsiΔΔgi Δpamu duaacamu —tΔTΔdai ΔSuusi.

24 TaidΔ ΔMaaruta itΔTΔdai:

—ΔjΔ, CΔΔga maatΔ aanΔ sai Δpamu duaaca Δgai Δgai siΔΔscadΔ aiyagi istuigaco duduaacagi vΔΔsi coidadΔ —tΔTΔdai ΔMaaruta.

25 Amaasi ΔSuusi itΔTΔdai:

—AanΔanΔ Δgai dai Δpamu duduaacalda iñΔgai coidadΔ sitomastuigaco oidacamu Δgai. SioorΔ

giñvaavoitudai tomasi muuquiagi vΔΔscARΔ tomas-tuigaco oidaca Δgai tΔvaagiARΔ.

26 Dai sioorΔ oidaga giñvaavoitudaitai Δgai gia maiimia Δgai ΔDiaavora ΔΔmadu. ¿VaavoitudaipΔsi aapi imaasi?

—tΔTΔdai ΔSuusi.

27 TaidΔ ΔMaaruta itΔTΔdai:

—ΔjΔ, vaavoitudiana isaapi ΔRΔCristo, Diuusi maradΔ ismaacΔdΔ tΔvai tΔvaagiaiñDARΔ. Δgai vaa ismaacΔdΔ tΔVΔpi nΔnARacatadai aatΔmΔ —tΔTΔdai

ΔMaaruta.

²⁸ Caaagidi ΔMaaruta gomaasi dai ii dai dudusali aagidi gΔsuculi María dai potΔtΔdai:

—GΔrmamaatΔtuldiadami cadivia dai gΔvaidi —astΔtΔdai ΔMaaruta.

²⁹ Amaasi mosmaí Δgai gomaasi dai cΔquiiva dai ii dai mΔΔ viaatuli ΔSuusi. ³⁰ Maiquiaa vaatadai ΔSuusi caayΔrΔ. Quiaa momΔΔca cΔaacatadai Δgai siaaco aayi ΔMaaruta. ³¹ AidΔsi Δjudidíu ismaacΔdΔ quiiyΔrΔ daraacatadai Δmadu ΔMaría tΔΔ isΔgai todian duucal cΔquiiva dai otoma vuusai oidi Δgai ΔMaría. Δgai povΔnΔlidadai isimia agai Δgai mΔΔca siaaco yaasapi ΔsiΔΔgidΔ dai ami suacada agai.

³² Amaasi aΔcai ΔMaría mΔΔca siaaco cΔaacatadai ΔSuusi gΔtootonacΔdΔ cΔquiiva Δgai ΔSuusi vuidΔrΔ daidΔ itΔtΔdai:

—GiñbaitΔcΔaacamiga istami daacamudai aapi maimuuquimudai giñsiisi —tΔtΔdai ΔMaría.

³³ MostΔΔgacai ΔSuusi issuanΔi Δjudidíu Δmadu ΔMaría sΔΔlicΔdΔ soigΔΔli Δgai. ³⁴ DaidΔ itΔtΔdai:

—¿Vaaco yaasa aapimΔ Δgai? —tΔtΔdai ΔSuusi.

Tai Δgai itΔtΔdai:

—GΔrtΔaanΔdamiga tiñda pai nΔida —tΔtΔdai Δgai.

³⁵ TaidΔ ΔSuusi sosoa. ³⁶ Amaasi Δjudidíu icaiti:

—Dañi sΔΔlicΔdΔ oigΔdaitadai goovai —caiti Δjudidíu.

³⁷ DΔmos ΔΔmoco icaiti:

—Idi cΔΔli nΔnΔaavatu ΔmaiñΔadami. CΔΔga istuidimudai goovai issoiñagi ΔLázaru simaimuuquimudai Δgai —caiti Δgai.

38 TaidΛ ΛSuusi Λpamu soigΛΛli aidΛsi caajimi
 ΛtΛjovai siaaco yaasapi ΛLázaru. Dai ΛtΛjovai
 vaacΛaacΛrΛ daja Λmo odai gΛducami. 39 TaidΛ
 ΛSuusi itΛtΛdai:

—MaigovaiavΛr daasa goodai —tΛtΛdai ΛSuusi.

TaidΛ ΛMaaruta suculidΛ ΛmuuquiadΛ itΛtΛdai:

—GiñtΛaanΛdamiga, casi ΛpΛdui maaco tasai is-
 muu goovai dai galiuvai goovai nai iñΛlidi aanΛ
 —tΛtΛdai ΛMaaruta.

40 DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—¿Maitasi Λrvaavoi saidΛ gΛaagidi aanΛ isvaavoi-
 tudagi aapi nΛidagi isDiuusi sΛΛlicΛdΛ viaa guvu-
 cadagai? —tΛtΛdai ΛSuusi.

41 Amaasi maigovai daí Λgai Λoodai. TaidΛ
 ΛSuusi taí nΛnΛaava daidΛ itΛtΛdai Diuusi gΛooga:

—Giñooga, baigiñΛlidi aanΛ aapicΛdΛ
 isgiñcaΛcana aapi siuu duucu gΛñiooquiada aanΛ.

42 CΛΛga maatΛ aanΛ isvΛΛscΛrΛ giñcaΛcana aapi
 dΛmos sivi poduucai gΛaagidi aanΛ sai vΛΛsi idi
 oodami ismaacΛdΛ tanasi guuca vaavoitudagi
 isaapi giñootoi —tΛtΛdai ΛSuusi.

43 Dai capotΛΛcai ΛSuusi cavami iña daidΛ itΛi:

—¡Lázaru vuusaiñi! —tΛtΛdai.

44 Tai vuusai ΛmuuquiadΛ dai quiaa
 biisapicatadai noonovidΛ dai ΛΛcasodΛ Λmo icusi
 tΛvΛΛducamicΛdΛ. DaidΛ vuivasadΛ ΛpΛ quiaa
 biisapi Λmo icusicΛdΛ. TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Upanavurai vaidΛ istuidΛ aimΛraiña
 —tΛtΛdai ΛSuusi.

45 Dai muidutai Λjudidíu ismaacΛdΛ
 oidatucuitadai ΛMaría vaavoitu ΛSuusi nΛiditai
 isΛpan duaacali ΛSuusi Lázaru. 46 DΛmos ΛΛmoco

Λjudidíu ismaacΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛ ΛSuusi iji dai nΛida agai Λfariseo dai aagidi istumaasi idui ΛSuusi.
⁴⁷ Amaasi Λfariseo ΛΛmadu ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λpapaali gΛnΛmapagi Λjudidíu dudunucami daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tuma duuna aatΛmΛ? Idi cΛli ivueeyi mui naana maasi gΛgΛrducami. ⁴⁸ Ismosdagitu aatΛmΛ dai maitidufiagi tomali Λmo istumaasi muidutai vaavoituda agai Λgai daidΛ ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λromamanu dadimu dai daitudamu gΛrquiupaiga gΛducΛdΛ dai gΛrcoodamu —tΛtΛdai Λjudidíu.

⁴⁹ DΛmos Λmoco Λvaamioma tΛtΛaanΛdamigadΛ Λjudidíu saagida ismaacΛdΛ Caifási tΛΛgidu dai aidΛ uumiΛrΛ Λgai ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Vupuiirugami aapimΛ, maimaatΛ tomali Λmo istumaasi. ⁵⁰ MaimaatΛ aapimΛ isvaamioma ΛrcΛΛgai aatΛmΛ gΛrvΛΛtarΛ ismuuquiagi Λmo cΛli vΛΛsi oodami vΛΛtarΛ dai poduucai maiugitimu vΛΛsi Λoodami —astΛtΛdai Caifási.

⁵¹ DΛmos Caifási pocaiti maisiu poduucai tΛgitoitai ΛΛgi Λgai baiyoma Λgai ΛrΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali cascΛdΛ Diuusi poduucai tΛgitoli Λgai ismuuquiagi ΛSuusi Λjudidíu vΛΛtarΛ. ⁵² Dai maisiu mosΛcaasi Λjudidíu vΛΛtarΛ muuquia agaitadai ΛSuusi baiyoma vΛΛsi oodami ismaacΛdΛ aipa oidaga vΛΛsi oidigΛrΛ.

⁵³ AidΛ tasΛrΛ abiaadΛrΛ tΛtΛaanΛdamigadΛ Λjudidíu gagaagaimi isducatai muaagi ΛSuusi.

⁵⁴ CascΛdΛ ΛSuusi camaiaimΛrai caayana Λjudidíu saagida. Baiyoma ii Λgai JudeeaiñdΛrΛ mΛΛ Efraïnamu Λmo ali quiiyΛrΛ oidigana

ugidana. Dai movaasi daraaja aatΛΛΛ ΛΛmadu ΛSuusi.

⁵⁵ AidΛ camiaadimitadai Λsiaa duudagai istuigaco Λjudidíu tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu cajiudadΛ EjiipituaiñdΛrΛ. Λsiaa duudagai pascua tΛΛgidu. Dai mui oodami Λaali quiiquiaiñdΛrΛ iji Jerusaleenamu dai ami iduñi agai istumaasi gΛaagaitadai siduñiagi maiquiaa aΛcai ΛgΛΛ siaa duudagai. ⁵⁶ Gagaagaimi Λoodami ΛSuusi dai ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ guucacatadai dai aipaco gΛntΛcakai daidΛ icaiti:

—¿Tumaasi tΛtΛgitoi aapimΛ? ¿Bais divimu ΛSuusi sivi siaa duudagΛrΛ? —ascaiti.

⁵⁷ Λfariseo ΛΛmadu ΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Λpapaali gaaagidi sai sioorΛ matiagi siaaco daja ΛSuusi sai aagidaña vaidΛ Λjudidíu bΛΛjiagi ΛSuusi.

12

¹ Quiaa viΛΛgacatadai naadami tasai isaayagi Λsiaa duudagai taidΛ ΛSuusi ii Betaaniamu. Ami oidacatadai ΛLázaru Λgai vaa ismaacΛdΛ ΛSuusi Λpamu duaacali ΛcoidadΛ saagidaiñdΛrΛ. ² Tai ami Λoodami vai ΛSuusi sai gauugana. TaidΛ ΛMaaruta gabibi dai ΛLázaru meesa vuidΛrΛ daiva ΛSuusi ΛΛmadu. ³ Amaasi ΛMaría vuua parΛ taucami litro asaiti sigian uvadami sΛΛlicΛdΛ namΛacami. Dai tΛi Λgai Λasaiti ΛSuusi ΛcΛsodΛ dai gΛcuupacΛdΛ gaqui. Tai sΛΛlicΛdΛ sigian uvaitu vΛΛsi ΛquiiΛrΛ. ⁴ Amaasi ΛUudasi Iscaliote Λmo maatΛrdamigadΛ ΛSuusi ñiiooqui ΛSuusi. Λgai vaa Uudasi ΛrSimuñi maradΛ daidΛ gatΛΛgida agaitadai ΛSuusi daidΛ potΛtΛdai:

5 —¿Tuisi maitΛgagaara idi asaiti sigian uvadami? CΛΛga gΛvuiimudai para vaic sientu piisu dai ΛgaicΛdΛ soĩnamudai aatΛmΛ Λsoitutuigami —tΛtΛdai ΛUudasi.

6 DΛmos ΛUudasi potΛtΛdai maisiu soigΛΛlidityai Λgai ΛsoitutuigamicΛdΛ baiyoma ΔΓΛΛsivogami Λgai cascΛdΛ pocaiti. Λgai ΔrgΔrtumiñsiga nuucadacamicatadai dai gΔΓΛΛsidiña. 7 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Daigitoñi goooqui. Dagitoñi vai bai daasana goovai gogaa asaiti ismaacΛdΛ vii asta mΛsiΛΛscadΛ giñyaasagi. 8 VΛΛscΛrΛ oidaca agai soitutuigami gΛnsaagida vΛrai soicΛda dΛmos aana maiVΛΛscΛrΛ oidacamu aapimΛ gΛnsaagida —tΛtΛdai ΛSuusi.

9 Muidutai Δjudidíu maí isΛSuusi BetaaniΔrΛ daacatadai. Dai mΛΛca iji maisiu mosΛcaasi nΛidi Δlidityai ΛSuusi dΛmos nΛidi Δlidityadai ΛLázaru ΔpΛ. Λgai vaa Lázaru ismaacΛdΛ ΛSuusi duaacali coidΛ saagidiaiñdΔrΛ. 10-11 Dai muidutai judidíu maí isΛSuusi duaacali ΛLázaru dai cascΛdΛ gajiaadΔrΛ viaa Δjudidíu vaavoidaragadΛ dai vaavoítudaimi ΛSuusi. CascΛdΛ ΔtΛtΛaanΔdamigadΛ Δpapaali bai idui ismuaagi ΛLázaru ΔpΛ.

12 Mui oodami JerusaleenΔrΛ dada gosiaa du-udagΔrΛ. Dai cajioma Δoodami sai siaadico divia agaitadai ΛSuusi JerusaleenΔrΛ. 13 Amaasi Δoodami guicuma souvali maamaradΛ dai iji dai mΛΛ vuidΔrΛ aayi ΛSuusi dai iññaquimi daidΛ icaiti:

—AliΔ siaa duutudai aatΛmΛ Diuusi. AatΛmΛ ipΛlidi sai Diuusi aliΔ cΛΛgacΔrΛ nΔijadagi ΔraígadΛ

Λjudidú ismaacΛΔ divia Diuusi guvucadadΛCΛΔ —caiti Λoodami.

¹⁴ TaidΛ ΛSuusi tΛΛ Λmo asñiitu dai dan daiva poduucai isduucai gaaagidi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidΛrΛ dai podu ooja:

¹⁵ MaitavΛr duduaadicuda aapimΛ JerusaleenΛrΛ oidacami.

Dañi bΛrimΛi gΛraíga Λmo asñiitu dan daitugai. Asduu ooja Diuusi ñiooquidΛrΛ.

¹⁶ AidΛ ΛpΛdui gomaasi maimaí aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi istuisi podui. DΛmos gooquiΛrΛ aidΛsi ΛSuusi Λpamu nora tΛvaagiamu aidΛ gia tΛgitu aatΛmΛ isDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ooja Diuusi ñiooquidΛrΛ aagaitai ΛCristo dai sai poduucai ΛpΛduñia agaitadai.

¹⁷ Λoodami ismaacΛΔ moguucacatadai ΛSuusi ΛΛmadu aidΛsi Λgai vaí ΛLázarú quiaa yaasapicatai Λgai dai nΛidi Λgai isΛSuusi duaacali ΛLázarú coidadΛ saagidiaiñdΛrΛ aagidi aa oodami istumaasi nΛidi. ¹⁸ CascΛΔ iji Λoodami dai mΛΛ vuidΛrΛ aayi ΛSuusi. CΛΛ maatΛ Λoodami isΛSuusi idui Λmo istumaasi gΛducami. ¹⁹ Amaasi Λfariseo aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—Dañi. Maitistutuidi aatΛmΛ isbΛiyagi ΛSuusi sivi. VΛascatai oidátucui Λgai cascΛΔ —ascaiti Λfariseo.

²⁰ Λoodami saagida ajioopaitadai ΛΛmo giliego. Λgai dada JerusaleenΛrΛ sai siaa duutuda agai Diuusi Λsiaa duudagΛrΛ. ²¹ Dai Λgai miaadΛrΛ guuquiva ΛPiili ismaacΛΔ ΛrBetasaídΛrΛ oidacami.

Betasida ʌʀʌmo ali quii Galilea dʌvʌʌʀiʌʀʌ. Daidʌ ʌoodami giliego itʌʌdai ʌPiili:

—Aapi cʌʌli, aatʌmʌ nʌida ʀʀʌlidi ʌSuusi
—astʌʌdai ʌgiliego.

²² Taidʌ ʌPiili ii dai aagidi ʌAandʀʀʌsi. Taidʌ vʌgoocatai iji dai aagidi ʌSuusi. ²³ Amaasi ʌSuusi itʌʌdai:

—Aanʌ ʀʀʌgai ismaacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami dai caaayi istuigaco matiagi oodami isvaamioma namʌga giñsʌʌlicamiga sitomasmaascʌdʌ sʌʌlicami. ²⁴ Vaavuava isʌmo caidʌ tʌligi vʌʌscʀʀʌ mosaliʌmaduacana asta masiʌʌscadʌ ʌsiagi vai vusacʌi vupusiadʌ dai gʌʀʀʌi vai uugiatai ʌʌstucʌi dai muuratai vai muidarʌi tʌligi. ²⁵ Sioorʌ ivuaadagi ʌʌgi istumaasi ipʌlidi, ʌgai gia iimimu ʌDiaavora ʌmadu, dʌmos sioorʌ maiivuaadagi ʌʌgi istumaasi ipʌlidi tami oidigi daama ʌgai gia cʌʌgacʀʀʌ vuusaimu dai tomastuigaco oidacamu tʌvaagiʀʀʌ. ²⁶ Isʌmaadutai giñsoicʌda ʌliadagi gʌʌagai isgiñoidʌtucudagi dai tomasiaaco aimʀʀda aanʌ movaasi aimʀʀadagi ʌgai ʌʀʀʌ. Dai sioorʌ giñsoicʌi, giñooga cʌʌgacʀʀʌ nʌijada agai, ʌgai.

²⁷ Camuquiadan tada aanʌ soigiñʌlidityai. Dʌmos vʌʌscʀʀʌ maiaagidamu aanʌ giñooga sai giñsoiñana ismaisii soimaasi taatagi aanʌ. Aanʌ divia tami oidi daama dai soimaasi taata iñagai dai muuquia iñagai oodami vʌʌtarʌ, cascʌdʌ maiaagidamu aanʌ giñooga sai giñsoiñana nai maisoimaasi taata aanʌ. ²⁸ Baiyoma aagidamu aanʌ giñooga sai vʌʌsi oodami maatʌna sai Diuusi ʀʀbaitʌcʌaacamigadʌ vʌʌsi oidigi dama oidacami

dai sai vΛascatai siaa duutuadagi Diuusi —tatΛdai ΛSuusi.

Amaasi ñioo Diuusi tΛvaagiaiñdarΛ daidΛ itΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—Λoodami gia maatΛ isaapi siaa giñduutudai soimaasi taatamai aapi cascΛdΛ —tatΛdai Diuusi.

²⁹ TaidΛ Λoodami ismaacΛdΛ novaasi guucacatadai daidΛ cai isDiuusi ñioo icaiti sai covoi oidigi dai aa oodami icaiti:

—Λmo tΛaañicarudΛ Diuusi ñiooqui —caiti.

³⁰ Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai Λoodami:

—Pocaiti giñooga sai aapimΛ maatΛna isΛgai cΛΛgacΛrΛ giñnΛidi. ³¹ Camiaadimi istuigaco camainamΛaca agai ΛDiaavora sΛΛlicamigadΛ tami oidigi daama baiyoma aanΛ iñsΛΛlicamiga namΛaca agai. ³² Dai mΛsiΛascadΛ giñsiisagi curusiaba Diuusi soiña agai muidutai vΛasi oidigi daama sai giñvaavoitudana —tatΛdai ΛSuusi.

³³ PotΛtΛdai ΛSuusi sai maatΛna Λoodami isducatai muuquia agai Λgai. ³⁴ TaidΛ Λoodami aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Diuusi ñiooquidarΛ pocaiti saidΛ ΛCristo tomas-tuigaco oidaca agai. ¿Ducata caiti aapi saidΛ Λoodami siisapa agai Λmo curusiaba Λgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami? ¿Sioora Λgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami? —tatΛdai Λoodami.

³⁵ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ quiaa daacamu aapimΛ Λmadu ΛprΛ chiΛΛqui tasai dai gΛnmamaatulda iñagai aanΛ. CΛΛgavΛr giñcaΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ vai poduucai cΛΛgacΛrΛ oidacagi dai cΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi. Sioora maicΛΛgacΛrΛ oidaga maimaata siaaco iimia agai coocai. ³⁶ Aliasi

gΛaagai isvaavoitudadagi aapimΛ istumaasi
gΛnmamaatΛtuldi aanΛ quiaa daacatai aanΛ
aapimΛ gΛnΛΛmadu vai poduucai cΛΛgacΛrΛ oidaca
aapimΛ —tΛΛdai ΛSuusi.

Caaagidacai ΛSuusi imaasi ii abiaadΛrΛ dai
gΛΛsto taidΛ Λoodami camaitΛΛ.

37 ΛSuusi idui mui naana maasi istumaasi
gΛrgΛrducami Λoodami vuitapi dΛmos vΛΛscΛrΛ
maivaavoitu Λgai. 38 Poduucai ΛpΛdui istumaasi
gaaagidiña Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Isaiácaru
potΛΛdai Λgai Diuusi:

GiñDiuusiga baitoma tomali Λmaadutai
maivaavoitu aidΛsi aagidi aatΛmΛ
gΛñiñiooquituldiadamiga gΛñiooqui Λoodami.
Tomasī Λoodami nΛidi issΛΛlicΛdΛ viaa aapi
giñDiuusi guvucadagai vΛΛscΛrΛ maimaata
nΛidi istumaasi ΛpΛdui.

AstΛΛdai Isaiácaru.

39 Dai Isaiácaru ooja ΛpΛ istuisi maitistutuidi
Λoodami isvaavoitudadagi dai podu ooja:

40 NΛijadamu Λgai istumaasi ivueeyi Diuusi dΛmos
Diuusi maidagito ismaatΛ nΛijadagi.

Ducami iscuupicagi vuupuidΛ.

CaΛ Λgai Diuusi ñiooquidΛ dΛmos Diuusi maidagito
ismaatΛ caΛcagi.

Dai Diuusi pocaiti: “Λgai maiΛma duucai
gΛntΛgito Λlidi dai maitΛnvaavoitu vai
poduucai cΛΛgacΛrΛ gΛnvuvaidan aanΛ”,
ascaiti Diuusi.

Asduucai ooja Isaiácaru.

41 Pocaiti Isaiácaru aagaitai ΛCristo. Isaiá nΛidi
ΛCristo gΛcoosigΛrΛ dai poduucai maí issΛΛlicΛdΛ

vaamioma viaa guvucadagai ΔCristo sitomasioorΔ dai isvaamioma tΔaanΔi sitomasioorΔ.

⁴² ΔΔmos vΔΔscΔrΔ muidutai Δjudidíu tΔaanΔdamigadΔ vaavoitu ΔSuusi dΔmos maiaagidi vΔΔsi oodami. Δgai ΔbΔidi ismaatΔmudai Δfariseo. Δgai camaidagitu isvaapaquiagi ΔquiupaigadΔrΔ. ⁴³ Vaamioma oojoidi Δgai isΔoodami cΔΔgacΔrΔ nΔijadagi siΔDiuusi.

— — —
⁴⁴ Δsuusi cavami iíña daidΔ icaiti:

—TomasioorΔ sioorΔ iñvaavoitudagi Δgai vaavoitudai ΔpΔ Diuusi giñoooga. Δgai Δgai daidΔ giñootoi. ⁴⁵ Dai tomasioorΔ sioorΔ maata istuiga aanΔ cΔΔga maata istuiga Δgai ismaacΔdΔ giñootoi. ⁴⁶ AanΔ andivia tami oidigi daama vai Δoodami maata istumaasi Diuusi ipΔlidi isivuaadagi dai divia aanΔ sai sioorΔ giñvaavoitudagi camaisoimaasi ivuaadagi. ⁴⁷ TomasioorΔ sioorΔ caΔcagi istumaasi gaaagiada aanΔ dai maitiñΔΔgiadagi aanΔ maitΔrΔgai ismaacΔdΔ gaaagida iñagai isducatai soimaasi taata agai Δgai. AanΔ divia tami oidigi daama sai cΔΔgacΔrΔ vuuvacΔna oodami, dai maisiu aagida iñagai oodami isducatai soimaasi taata agai Δgai. ⁴⁸ TomasioorΔ sioorΔ gajiaadΔrΔ giñviaa aanΔ dai maivaavoitudai giññiooqui Δgai gia sΔΔlicΔdΔ soimaasi taata agai siΔΔscadΔ caugitiΔgi oidigi. GiñmamaatΔtuldiaragacΔdΔ cΔΔga gΔmaatΔmu isΔgai Δrsoimaasi ivuaadami. ⁴⁹ Istumaasi aagai aanΔ maitΔraan Δgi giññiooqui baiyoma aanΔ aagai mosΔcaasi istumaasi ipΔlidi giñoooga. Δgai giñootoi daidΔ giñaagidi istumaasi gΔnaagida aanΔ

dai istumaasi g_{AN}maat_{AT}tuldiagi aan_Λ. ⁵⁰ Dai c_{ΛΛ} maat_Λ aan_Λ sai istumaasi giñ_{AA}agidi giñ_{OO}oga ansai gaaagidana gomaasic_{ADΛ} c_{ΛΛ}gac_{ΛΓΛ} vuvac_{AI} oodami. Casc_{ADΛ} aan_Λ angaaagidi mos_{ACA}asi istumaasi giñ_{TA}jai giñ_{OO}oga ansai gaaagidana —caiti _ΛSuusi _Λoodami.

13

¹ Dai cayoga aayitadai _Λsiaa duudagai istuigaco _Λjudidíu t_{AT}agitoiñ_{AA} aid_Λsi Diuusi c_{ΛΛ}gac_{ΛΓΛ} vuvaitu Ejiipituaiñ_{DAΓΛ}, mos_Λmo tasai vi_{ΛΛ}ga. Camaat_Λcatadai _ΛSuusi iscaaayi istuigaco daivunu imia agai _Λgai idi oidigiaiñ_{DAΓΛ} dai _Λpamu noragia agai m_{ΛΛ}ca siaaco daja oogad_Λ. _ΛSuusi s_{ΛΛ}lic_{ADΛ} oig_{AD}dai v_{ΛΛ}si ismaac_{ADΛ} vaavoitudai _Λgai tami oidi daama, v_{ΛΛ}si g_Λib_{AD}dagac_{ADΛ} oig_{AD}dai _Λgai.

² Dai _ΛSuusi _{ΛΛ}madu aat_{ΛMΛ} ma-maat_Λrdamigad_Λ gacueeyitadai tucara. Taid_Λ _{ΛΛ}quioma abiaad_{ΛΓΛ} _ΛDiaavora divia Simuñi marad_Λ _ΛUudasi Iscaliote _{ΛΛ}madu dai ip_Λlitu isgat_{ΛΛ}gida _Λgai _ΛSuusi sai b_{ΛΛ}na _Λgai ismaac_{ADΛ} vuid_{ΛΓΛ} v_{ΛΛ}at_Λcatadai. ³ _ΛSuusi maat_Λcatadai isDiuusi oogad_Λ _Λgai ootoi tami oidi daama t_Λvaagiaiñ_{DAΓΛ} dai is_Λpamu gaamu aa g_Λsiagi Diuusi _{ΛΛ}madu. Dai _Λgai maat_Λcatadai _{ΛΛ}p_Λ is_Λoogad_Λ camaa guvucadagai sai t_Λaan_Λiñ_{AA} v_{ΛΛ}sia_Λcatai. ⁴ Daid_Λ quiaa acueeyitadai _ΛSuusi _{ΛΛ}madu aat_{ΛMΛ} mamaat_Λrdamigad_Λ dai c_Λquiva _Λgai dai maigo daí g_Λdaamanaga yuucusi dai b_Λi _Λmo gaquidacarui dai g_Λpuraan vuu. ⁵ Amaasi toa suudagi _Λmo vaateej_{ΛΓΛ} dai g_Λaaagacai g_Λrvacuañimi g_Λr_{ΛΛ}caso

aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ. Dai gaquigi gaquidacarucΛdΛ ismaacΛdΛ gΛpuraana vuutadai.

⁶ Dai aidΛsi vacuaañda agaitadai Λgai ΛSimuñi Piiduru ΛΛcasodΛ Λgai potΛtΛdai:

—¿AanΛ iñΛΛcaso pΛsvacuaana agai ΛpΛ?
—tΛtΛdai.

⁷ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Sivi maimaatΛ nΛidi aapi istuma vueeyi aanΛ dΛmos gooquiΛrΛ gia maatΛ nΛidamu aapi
—tΛtΛdai.

⁸ DΛmos ΛPiiduru itΛtΛdai:

—AanΛ giñΛΛcaso gia tomali Λmo imidagai maitiñvacuaañdamu aapi —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Ismaivacuaana aanΛ gΛΛΛcaso aidΛ gia aapia maitΛrgiñaduñi —tΛtΛdai.

⁹ TaidΛ ΛSimuñi Piiduru itΛtΛdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga aidΛ gia maisiu mosΛcaasi giñΛΛcaso vacuaanamu aapi, gΛaagai pΛsvacuaanagi aapi giñnoonovi daidΛ giñmoo ΛpΛ
—tΛtΛdai.

¹⁰ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—SioorΛ utudami gΛnvapaΛtΛviagi maitΛaagai isvΛΛsi tuucugadΛ vacuaanagi mosΛcaasi ΛΛcasodΛ gΛaagai isvacuaanagi. Dai aapimΛ cavuaañicam vii dΛmos maisiu vΛΛscatai —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹¹ CΛΛ maí ΛSuusi sioorΛ tΛgida agaitadai, cascΛdΛ pocaiti sai maivΛΛscatai vuaañicam vii, po-duucaí tΛiya Λlidi ΛSuusi isΛrsoimaasi ivuaadami Λgai ismaacΛdΛ tΛgida agaitadai.

¹² Dai canaato vacuaañdacai ΛSuusi aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛΛcasodΛ Λpamu gΛai gΛdaamanaga yuucusi dai Λpamu daiva

meesa vuidarΛ. DaidΛ itΛtdai aatΛmΛ
mamaatΛrdamigadΛ:

—¿MaatΛmasi nΛidi aapimΛ istumaasi idui aanΛ
aapimΛcadΛ? ¹³ AapimΛ mamaatΛtuldiadami dai
baitΛcΛaacami giñaaagai daidΛ arvaavoi iñsaanΛ
armamaatΛtuldiadami daidΛ arbaitΛcΛaacami
cascadΛ poduucai cΛlga aagai aapimΛ. ¹⁴ Dai
aanΛ iñsmaacadΛ argamamaatΛtuldiadamiga
daidΛ argabaitΛcΛaacamiga cavacoi aanΛ aapimΛ
ganΛlΛcaso cascadΛ aliΛsi glaagai mΛsiaipacoga
ganvacuaañdiadagi aapimΛ ganΛlΛcaso. ¹⁵ AapimΛ
aliΛsi glaagai masivuaadagi lΛpΛ isducatai
ivueeyi aanΛ. ¹⁶ Vaavuava istumaasi gnaagidi
aanΛ sai tomali Λmo piooñi maivaamioma
namΛga isgaaamu dai tomali Λmo ootosicami
maivaamioma namΛga siΛ Λgai ismaacΛ ootoi.
¹⁷ MasimaatΛ caΛ aapimΛ vΛlΛsi imaasi dai lΛgigitai
caΛ sΛllicadΛ baiganΛliadamu aapimΛ.

¹⁸ Dai aanΛ maivΛlΛscatai gnaagagai aagaitai
masaidΛ arsoimaasi ivuaadami. CΛl maatΛ
ismaacadΛ acovai vuvaitu aanΛ. Dai vΛlΛscarΛ
aliΛsi glaagai isΛpΛduñiagai istumaasi aagai
Diuusi ñiooquidarΛ dai poduucai aagai: “Λgai vaa
ismaacadΛ giñlΛmadu acueeyi casi giñvuidarΛ
gΛi”, caiti Diuusi ñiooquidarΛ. ¹⁹ Gnaagidi
aanΛ imaasi maiquiaa apΛduucai vai poduucai
silΛscadΛ apΛduñiagi aapimΛ vaavoitudana
iñsaanΛ arΛgai iñsmaacadΛ aagai aanΛ. ²⁰ Vaavuava
istumaasi gnaagidi aanΛ sai sioorΛ miaadΛgidagi
giñootosa Λgai gia giñmiaadΛgi aanΛ lΛpΛ dai sioorΛ
giñmiaadΛgidagi aanΛ Λgai gia miaadΛgi Λgai
ismaacadΛ giñootoi —gartΛtdai lΛsuusi.

21 Caaagidacai ΔSuusi imaasi sλλlicλdλ soigλλλλi
 λgai dai sλλli aagidi dai potλtλdai:

—Vaavuava isλmaadutai aapimλ giñtλλgida
 agai saidλ giñbλλna giñvuidarλ vλλtλcami —tλtλdai
 ΔSuusi.

22 Amaasi aatλmλ mamaatλrdamigadλ λgai
 aipaco gλrnλnλidimi vλλscatai maimaatλcatai
 ismaacλdλ aagai ΔSuusi.

23 Aanλ ΔSuusi abaana daivacai gauu. Aanλ
 aliλsi giñoigλdaiña ΔSuusi. 24 Vaidλ ΔSimuñi Pi-
 iduru gλnoovicλdλ giñsisigidi ansai tλcacana sioorλ
 aagai λgai. 25 Amaasi aanλ aabanion daiva ΔSuusi
 daidλ itλtλdai:

—Giñbaitλcλaacamiga. ¿Voorλ aagai aapi?
 —tλtλdai aanλ.

26 Taidλ ΔSuusi giñaa noragi daidλ povaiñtλtλdai:
 —Vadλidamu aanλ laachi paana dai sioor
 maaquia aanλ λgiava λgai —iñtλtλdai.

Amaasi vadλitu laachi paana dai maa ΔUudasi.
 λgai λrmaradλ Simuñi Iscaliote. 27 Dai mosbai
 ΔUudasi λpaana daidλ ΔDiaavora vaa ibλdagarλ
 λgai. Amaasi ΔSuusi itλtλdai ΔUudasi:

—Istumaasi iduñia agai aapi, otoma iduuñi
 tuduidi —tλtλdai.

28 Dλmos tomali λmaadutai ismaacλdλ mees
 vuidarλ daraaja maimaatλ caλ istuusi potλtλdai
 ΔSuusi. 29 ΔUudasi λgai dai bai darasacana
 vλλscatai tumiñsigadλ cascλdλ λλmadutai
 poduucai gλntλtλgito sai Suusi tλaanλi issavλda
 λgai λmo istumaasi λtumiñsicλdλ λsiaa duudagarλ
 vλλtarλ siλpλ maaquiagi λmo istumaasi
 λsoituutuigami. 30 Dai mosgau λpaana ΔUudasi
 dai vuusai quiidigamu. Dai casi λrtucarλcatadai.

31 Dai mosvuusai ʌUudasi taidʌ ʌSuusi potʌi:

—Sivi gia maatʌmu oodami issʌʌlicʌʌ viaa aanʌ guvucadagai aanʌ iñsmaacʌʌ viaa ʌmo sʌʌlicami. Dai maatʌmu ʌpʌ issʌʌlicʌʌ siaa duutudai aanʌ Diuusi giñoooga muucucai aanʌ curusiaba sai cʌʌgacʌʌ vuvacʌna oodami poduucai isduucai ʌgai ipʌlidi. 32 Siʌʌscadʌ aanʌ iñsmaacʌʌ viaa ʌmo sʌʌlicami tʌʌgidagi ʌoodami isDiuusi giñoooga sʌʌlicʌʌ viaa guvucadagai aidʌ gia Diuusi giñoooga tʌʌgidamu oodami issʌʌlicʌʌ viaa aanʌ guvucadagai ʌpʌ. Dai otoma iduñimu ʌgai gomaasi. 33 Giñaaduñi camaitʌvʌpi daacamu aanʌ aapimʌ gʌʌʌmadu. Aapimʌ giñgaagamu dai maitiñtʌʌgimu. Dai aanʌ angʌnaagidi aapimʌ ʌpan duucai aagidi aanʌ ʌjudidíu sai mʌʌca siaaco imiagi aanʌ, aapimʌ maitistutuidi isiimiagi. 34 Dai aanʌ gʌnaagidi idi ñiooqui utudui sai aapimʌ aipacoga gʌnoigʌadaiña. Poduucai isduucai gʌnoigʌadai aanʌ poduucai ʌpʌ aliʌsi gʌaagai mʌsiaapimʌ aipacoga gʌnoigʌadagi. 35 Vai poduucai vʌʌsi oodami oidi daama cʌʌga maatʌmu mʌsiaapimʌ ʌrgiñmamaatʌrdamiga —tʌʌdai ʌSuusi.

36 Taidʌ ʌSimuñi Piiduru itʌʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga, ¿pa imia agai aapi?
—tʌʌdai.

Taidʌ ʌSuusi itʌʌdai:

—Mʌʌca siaaco imia iñagai aanʌ aapi maitistutu-
idi isiñoidági sivi, dʌmos gooquiʌrioma giñoidámu
aapi —tʌʌdai ʌSuusi.

37 Amaasi ʌPiiduru itʌʌdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga, ¿tuisi maitistutuidi aanΛ isΛoidá sivi? AanΛ baigiñduu iñsmuuquiagi aapi gΛvΛΛtarΛ —tΛtΛdai.

³⁸TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Mospocaiti aapi isbaigΛduu pΛsmuuquiagi aanΛ giñvΛΛtarΛ. Baiyoma sivi tucarΛ maiquiaa cucuicai Λtacucu potΛimu aapi vaicojo ismaitΛgiñmaatΛ.

14

¹MaitavΛrvuaamΛ anΛliada aapimΛ. CΛagavΛr vaavoitudada Diuusi dai cΛagavΛr giñvaavoitudada aanΛ ΛpΛ. ²MΛca siaaco daja giñooga muidu baabaqui. Dai mΛca imia iñagai aanΛ dai movai duuñimu aanΛ siaaco oidaca aapimΛ. IsmaitΛrvaavoicamudai imaasi aanΛ gia maitΛnaagidamudai. ³Dai caimΛcai aanΛ bai duuñimu siaaco oidaca aapimΛ aidΛ gia Λpan divimu aanΛ daidΛ gΛnvaidacamu aanΛ vai aapimΛ oidacagi aan iñΛmadu. ⁴AapimΛ gia cΛΛ maatΛ siaaco imia iñagai aanΛ dai maatΛ ΛpΛ voi —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵TaidΛ ΛTomás itΛtΛdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga aatΛmΛ maimaatΛ siaaco imia agai aapi. ¿DuucataΛ maatΛna aatΛmΛ voi? —tΛtΛdai.

⁶TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ voi iñducami aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ cascΛdΛ aanΛcΛdΛ aimu aapimΛ mΛca siaaco daja Diuusi. Dai aanΛcΛdΛ maatΛmu istumaasi Λrvaavoi. Dai aanΛ gΛnmaacai ibΛdagai utudui. MosΛcaasi sioorΛ giñvaavoitudagi aimu mΛca siaaco daja giñooga. ⁷IscΛga maatΛmudai aapimΛ iñsioorΛ

aanΛ aidΛ gia maatΛmudai aapimΛ giñooğa ΛΛPΛ.
DΛmos sivi maatΛ aapimΛ Λgai canΛidi Λgai cascΛdΛ
—tΛtΛdai ΛSuusi.

⁸TaidΛ ΛPiili itΛtΛdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga, gΛrdagitoñi tΛsnΛida
aatΛmΛ Diuusi gΛrooga. MosΛcaasi gomaasi ipΛlidi
aatΛmΛ —tΛtΛdai ΛPiili.

⁹TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Piili, mosΛΛ tΛvΛpi daja aanΛ gΛnΛΛmadu.
¿Ducatai maitiñmaatΛ aapimΛ quiaa? SioorΛ
giñnΛidi Λgai nΛidi giñooğa ΛΛPΛ. ¿TuiPΛsi
giñaagidi iñsaana gΛndagituagi mΛsnΛidagi
aapimΛ Diuusi gΛrooga? ¹⁰¿MaitapΛsvaavoitudai
aapi ismosΛmadugan tuutuiga aanΛ ΛΛmadu
gΛrooga? Idi ñiooqui ismaacΛdΛ gΛnaagidi
aanΛ maisiu ΛΛgi giñtΛgitoidacΛdΛ aagi
aanΛ. GΛrooga Λgai daidΛ giñΛΛmadu daja
daidΛ giñmaa guvucadagai isiduuna aanΛ aa
duiñdagadΛ Λgai. ¹¹Giñvaavoitudavurai aapimΛ
isΛmadugan tuutuiga aanΛ ΛΛmadu gΛrooga.
Ismaitiñvaavoitudai mosΛcaasi giññiooquicΛdΛ
aidΛ gia giñvaavoitudavurai aapimΛ Λnaana
maasi gΛgΛrducamicΛdΛ iñsmaacΛdΛ ivuaadana
aanΛ. ¹²SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isΛgai ismaacΛdΛ
giñvaavoitudai iduuñimu ΛΛPΛ naana maasi
gΛgΛrducami poduucai isduucai ivueeyi aanΛ
dai asta istumaasi gΛgΛrducΛdioma iduñia
agai Λgai. AanΛ noragimu mΛΛca siaaco daja
gΛrooga cascΛdΛ. ¹³Dai siuu duucu daanΛda
aapimΛ Diuusi giñvaavoitudacai taanΛdavurai
istumaasi ipΛlidi naidΛ gΛnmaaquimu aanΛ
vai poduucai gΛmaatiagi isviaa guvucadagai
giñooğa. ¹⁴SΛΛlicΛdΛ iduuñimu aanΛ tomastumaasi

istumaasi ismaacada taanadagi aapima
giñvaavoitudacai.

15 Masiaapima iñoigadai agiditai avarcaaca
ismaacada gnaagidi ana. 16 Siana daanadamu
garooga sigai gnootosdamu gibadaga vai
agai gansoicadagi masai vaamioma caga
vaavoitudaiña daida baiganliatudagi an
duucai ana gansoicai daida baiganliatudai sivi.
Agai vaa agai daida gamaatutudiamu mosacaasi
istumaasi arvaavoi. Dai agai vascara ganlamadu
daaca agai. 17 Aodami maivaavoitudadami
mimaata Diusi Ibada tomali mimaata istan
daja agai cascada maitistutuidi isdagituagi
islamadu daacagi. Damos agai cadaja aapima
ganlamadu daida ganlamadu daaca agai
tomastuigaco cascada aapima maata Diusi
Ibada. 18 Ana gia maitandagitomu sigi
daraaca aapima. An divimu ana daida
ganlamadu daacamu. 19 Otoma aodami tami
oidi daama oidacami camaitiñnijadamu,
damos aapima gia giñtagimu apamu. Ana
gia apamu duaacamu cascada aapima oidaca
agai tomastuigaco. 20 Aida gia aapima maatamu
insaana vascara daja Diusi giñooga lamadu. Dai
ana vascara ganlamadu daja. 21 Ismaadutai
maatcagi istumaasi gataana ana dai agiditai
cacagi poduucai caa maata ana issalicada
iñoigadai agai. Dai Diusi giñooga oigadamu
vascatai ismaacada giñoigadai. Dai ana apa
oigadamu agai. Dai ana maatatudamu agai
insaana daja agai lamadu —tatadai asusi.

²² Aid_Λ gia ñioo _ΛUudasi (idi _Λr_Λmai Uudasi maisiu Uudasi Iscaliote) dai pot_Λt_Λdai:

—G_Λrbait_ΛC_Λaacamiga, ¿ducatai aapi g_Λrmaat_Λtuldamu mos_Λcaasi aat_Λm_Λp_Λsg_Λr_ΛΛmadu daja dai maimaat_Λtulda agai _Λoodami maivaavoitudadami? —t_Λt_Λdai.

²³ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Sioor_Λ giñoi_g_Λdai _Λgai gia _Λg_Λg_Λiditai ca_Λcamu giññiooqui. Daid_Λ g_Λr_Λooga oig_Λadamu _Λgai. Dai giñooga _ΛΛmadu aan_Λ daraajamu _Λgai _ΛΛmadu.

²⁴ Sioor_Λ maitiñoi_g_Λdai _Λgai gia mai_ΛΛg_Λiditai ca_Λ giññiooqui. Idi ñiooqui ismaac_Λd_Λ g_Λnaagidi aan_Λ maisiu mos_ΛΛgi g_Λnaagidi aan_Λ baiyoma gomaasi _Λrñiooquid_Λ Diuusi giñooga dai _Λgai giñootoi.

²⁵ Aan_Λ g_Λnaagidi v_ΛΛsi imaasi quiaa aim_Λraitai tami oidi daama aapim_Λ g_Λn_ΛΛmadu. ²⁶ Dai daañidamu aan_Λ Diuusi giñooga sai _Λgai ootosana g_ΛIb_Λdaga sai _Λgai g_Λnnuucadacana daid_Λ baig_Λn_Λliatudana. _Λgai _Λgai daid_Λ g_Λnmaat_Λtuldiamu v_ΛΛsia_Λcatai dai _Λgai g_Λnt_Λgitotulda v_ΛΛsi istumaasi g_Λnaagidi aan_Λ.

²⁷ Canoragimu aan_Λ d_Λmos aapim_Λ daraajamu dai g_Λniib_Λstacan tadacamu g_Λniib_Λdaga. V_ΛΛsc_Λr_ΛΛ aan_Λ g_Λniib_Λstudan tadatudamu g_Λniib_Λdaga maisiu _Λpan duuca i oodami caiti isiib_Λstudan tadacana. Maitav_Λr vuaam_Λ _Λn_Λliada aapim_Λ tomali mai_ΛΛbiada tomali _Λmo istumaasi. ²⁸ Aapim_Λ casi giñcai iscaiti aan_Λ isimia iñagai m_ΛΛca siaaco daja g_Λr_Λooga dai iñs_Λpamu divimu aan_Λ dai _Λmapai daraajamu aat_Λm_Λ. Iss_Λlic_Λd_Λ giñoi_g_Λadamudai aapim_Λ aid_Λ gia baig_Λn_Λliadamudai ca_Λcai iñsimia iñagai aan_Λ. Giñooga vaamioma viaa guvucadagai iñsaan_Λ

cascadΛ. ²⁹ AanΛ gΛnaagidi imaasi sivi maiquiaa
 apΛdui vai poduucai siΛΛscadΛ apΛduñiagi aapimΛ
 cΛΛga vaavoitudamu istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

³⁰ CamaitΛvΛpi gΛnaatagidamu aanΛ aapimΛ.
 Casi bΛrimui ΛDiaavora. Agai agai dai tΛaanΛi
 aoodami ismaacΛdΛ maitiñvaavoitudai. DΛmos
 agai maitistutuidi aanΛcΛdΛ. ³¹ DΛmos vΛΛscΛrΛ
 gΛaagai ispoduucai apΛduñiagi vai aoodami maa-
 tiagi iñsaanΛ oigΛdai gΛrooga daidΛ iñsaanΛ ivueeyi
 vΛΛsi istumaasi giñtΛaanΛi agai. Guuquivavurai
 aapimΛ. TimΛda tabΛrΛ.

15

¹ Uuvasi dΛΛdΛ iñducami aanΛ. Dai uuvasi
 dΛΛdΛ nuucadacami ducami Diuusi gΛrooga.

² AmaamaradΛ ismaacΛdΛ maiiibiatai guicumai
 anuucadacami daidΛ agaquiadΛ maamaradΛ
 guicumai aΛpΛ vai poduucai vaamioma cΛΛga
 iibiatai auuvasi dΛΛdΛ. ³ DaidΛ amaamaradΛ
 ismaacΛdΛ cΛΛga iibiatai gΛnducami aapimΛ
 cΛΛga giñvaavoitudaitai. ⁴ MaitavΛr gajiaadΛrΛ
 giñviaa aapimΛ dai aanΛ maigajiaadΛrΛ gΛnviaa
 aΛpΛ. Auuvasi maamaradΛ maisiu aΛgi iibiatai.
 MosΛcaasi amaamaradΛ ismaacΛdΛ quiaa
 arasaca auuvasi dΛΛdΛ istutuidi isiibiatagi. Dai
 poduucai aapimΛcΛdΛ aΛpΛ. MosΛcaasi siorΛ
 apiavaavoitudada giññiooqui istutuidi iscΛΛgacΛrΛ
 oidacagi.

⁵ Uuvasi dΛΛdΛ iñducami aanΛ dai aapimΛ
 maamaradΛ gΛnducami. SiorΛ maigajiaadΛrΛ
 giñviaagi agai vaamioma cΛΛga istutuidi
 iscΛΛgacΛrΛ oidacagi. AatΛmΛ aΛmapai daraaja

cascadΛ. AapimΛ ΛΛgi maitistutuidi isiduñiagi tomali ΛMO istumaasi cΛΛgaducami. ⁶ SioorΛ gajiaadΛrΛ viaa giññiooqui gajiaadΛrΛ viaamu aanΛ ΛpΛ, poduucai isduucai gΛguicomai Λuuvasi maamaradΛ ismaacΛdΛ maiiibiatai dai gaquisarΛi. Dai gooquiΛrΛ gΛΛmpaidi ΛmaamaradΛ gaquiadΛ daidΛ mΛMΛidi.

⁷ IsaapimΛ maitiñdagitu dΛmos baiyoma apiavaavoitudada giñmamaatΛtuldaraga aidΛ gia giñtaañimu istumaasi ipΛliadagi dai aidΛ gia aanΛ gΛnmaaquimu. ⁸ SiΛscadΛ aapimΛ cΛΛgacΛrΛ oidacagi poduucai siaa duutuda aapimΛ Diuusi, dai poduucai cΛΛga gΛmaata isaapimΛ ΛrgiñmamaatΛrdamiga. ⁹ Poduucai isduucai giñoigΛdai giñooga poduucai aanΛ ΛpΛ gΛnoigΛdai aapimΛ. ApiavΛr tΛtΛgitoda aapimΛ iñsgΛnoigΛdai aanΛ. ¹⁰ IsΛgiadagi aapimΛ giñmamaatΛtuldaraga poduucai tΛtΛgitodamu aapimΛ iñsgΛnoigΛdai aanΛ. Dai aanΛ ΛpΛ ΛΛgidi vΛΛsi istumaasi giñaagidi giñooga dai baigiñΛlidi aanΛ giñoigΛdaitai Λgai.

¹¹ GΛnaagidi aanΛ idi ñiooqui vai poduucai aapimΛ baigΛnΛliadagi aanΛ iñΛΛmadu dai isvΛΛsi gΛniibΛdacΛdΛ baigΛnΛliada aapimΛ. ¹² Dai aanΛ gΛntΛjai mΛsiaipacoga gΛnoigΛada aapimΛ poduucai isduucai gΛnoigΛdai aanΛ. ¹³ SioorΛ aliΛsi oigΛadagi Λmoco gΛaduñi Λgai gia bai gΛduu ismuuquiagi Λgai vΛΛtarΛ. ¹⁴ Dai aapimΛ Λrgiñaaduñicamu mΛsivuaadagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ. ¹⁵ AanΛ camaigiñpipiooñiga gΛnaagai. Λpiooñi maimaata istuma vueeyi aamudΛ cascadΛ. Baiyoma aanΛ giñaaduñi gΛnaagai. AanΛ casi gΛnaagidi vΛΛsi istumaasi

giñaagidi giñooga cascada. ¹⁶ Aapima maiacovai giñvusaitu baiyoma aana acovai ganvuvaitu aapima. Dai aana ganootoi aapima sai aagidana giñniooqui aa oodami vaascara cagacara oidacatai aapima. Daida giñooga ganmaaquimu vasi istumaasi taañdagi aapima giñvaavoitudaitai. ¹⁷ Dai aana gantaanai siaipacoga ganoigada aapima.

¹⁸ Isoodami gancadadagi aapima gantagitovurai isana giñcaldaina agai apaga. ¹⁹ Isaapima uurapadamudai oodami maivaavoitudadami aidaga agai ganoigadamudai poduucai isduucaganoigadagai aipacoga. Damos aana acovai ganvuvaitu oodami maivaavoitudadami saagidiaiñdara dai sivi camaiuurapalai aapima agai. Cascada agai gancadagai. ²⁰ Gantagitovurai aapima isganaagidi aana sai tomali amo pioñi maivaamioma namaga siaamuda. Oodami soimaasi giñtaatatuli aana ismaacada gaaamu cascada soimaasi gantaatatuldamu ismaacada giñpipioñiga ganducami. Amo oodami agiditai cal giñniooqui poduucai apra amo oodami agiditai calcamu ganñiooqui. ²¹ Vasi gomaasi iduunimu agai giñvaavoitudacai aapima. Agai maimaata agai ismaacada giñootoi cascada.

²² Insaan maidivimudai dai maiñiooquidamudai agai aidaga agai maigajiaadara giñviaamudai. Damos alasi soimaasi idui agai gajiaadara giñviaacai maitiipucatai istui. ²³ Siora giñcaldada agai gacalai Diuusi garooga apra. ²⁴ Insaan

sivi caapamu imimu aanΛ mΛca siaaco daja giñooga. Agai agai dai giñootoi tami oidi daama. Dai tomali Λmaadutai maitiñtacacai aapimΛ iñsiaaco imia iñaagai. ⁶ Baiyoma soigΛnΛli aapimΛ gΛnaagidacai aanΛ imaasi. ⁷ DΛmos sΛlicΛdΛ Λrvaavoi isvaamiomΛ ΛrcΛagai aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ iñsimi aanΛ. Iñsmiimia aanΛ aidΛ gia maidivimu agai ismaacΛdΛ gΛnsoicΛda agai masai vaamioma cΛaga vaavoitudaiña dai baigΛnΛliatudagi. DΛmos iñsimia aanΛ aidΛ gia baigovai ootosamu aanΛ agai. ⁸⁻¹¹ SiΛscadΛ divia agai maatΛtuldiadamu oodami isΛrsoimaasi ivuaadami maitiñvaavoitudacai agai. DaidΛ Diuusi IbΛadΛ maatΛtuldiadamu Λoodami ΛpΛ iñsaanΛ sΛlicΛdΛ cΛaga giñtagito dai tomali Λmo imidagai maisoimaasi idui aanΛ. VΛasi imaasi cΛaga maatΛmu agai imΛcai aanΛ mΛca siaaco daja giñooga dai aapimΛ camaitiñΛijadamu. DaidΛ Diuusi IbΛadΛ maatΛtuldiadamu Λoodami isΛmo imidagai Diuusi soimaasi taatamituldiamu Λoodami maivaavoitudadami. Dai aidΛ gia Diuusi soimaasi taatamituldiamu ΛDiaavora ΛpΛ.

¹² Quiaa oidaga naana maasi istumaasi gΛnaagida iñΛlidi aanΛ dΛmos aapimΛ maitistutuidi ismaatΛ caacagi sivi. ¹³ SiΛscadΛ diviagi Diuusi IbΛadΛ agai gΛnmaatΛtuldiamu vΛasi istumaasi Λrvaavoi. VΛasi istumaasi aagai agai Λrvaavoi. Agai gΛnmaatΛtuldiamu maisiu istumaasi Λagi agai ipΛlidi, baiyoma agai gΛnmaatΛtuldiamu mosΛcaasi istumaasi aagidi aanΛ. Dai agai gΛnaagidamu istumaasi ΛpΛduñia agai. ¹⁴ Dai agai soicΛda agai oodami sai siaa giñduutudaiña mamaatΛtulditai agai istumaasi aanΛ aagidi. ¹⁵ VΛasi istumaasi aagai giñooga agai

vaa ñiooqui aagai aanΛ ΛpΛ cascΛΔΛ pocaiti aanΛ
sai Diuusi IbΛadΛ gΛnmaatΛtuldiamu istumaasi
aagai aanΛ.

16 Caotoma maitiñnΛijadamu aapimΛ dai
gooquiΛrΛ maitΛvΛpicΛΔΛ Λpamu giñtΛΛgimu.
AanΛ imimu tΛvaagiamu siaaco daja giñooga
cascΛΔΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

17 Amaasi ΛΛmoco aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ
ΛSuusi aipaco gΛrtΛcacaimi dai pocaitimi:

—IstΛiya Λlidi goovai dai pocaiti tΛsai cao-
toma mainΛijada ragai aatΛmΛ dai gooquiΛrΛ
maitΛvΛpicΛΔΛ Λpamu tΛΛgia ragai. Dai sai imia
agai tΛvaagiamu siaaco daja oogadΛ. 18 Istuisi
pocaiti goovai tΛsai otoma camaitΛΛgia ragai.
AatΛmΛ maimaataΛ caΛ istΛiya Λlidi goovai —caiti
aatΛmΛ.

19 ΛSuusi maatΛcatadai isaatΛmΛ tΛcaca
ipΛlidadai Λmo istumaasi cascΛΔΛ povartΛtΛdai:

—Casi gΛnaagidi aanΛ sai caotoma
maitiñnΛijadamu aapimΛ dai gooquiΛrΛ
maitΛvΛpicΛΔΛ Λpamu giñtΛΛgimu. ¿Gomaasi
mΛsaagai aapimΛ? 20 SΛΛlicΛΔΛ aapimΛ
soigΛnΛliadamu dai suaanΛdamu dΛmos Λoodami
maivaavoitudadami baigΛnΛliadamu. DΛmos
gΛnsoiΛliaraga ugitimu sibaigΛnΛliadamu aapimΛ.

21 SiΛΛscadΛ Λmo ooqui cacoocoagi duaaidia
agaitai ali oodami aliΛ soimaasi taatacana Λgai
dΛmos siΛΛscadΛ cavuusai Λali oodami camaitΛgito
iscavami cooco baigΛΛliatugaitai iscavuusai Λmo
ali oodami. 22 Poduucai aapimΛ soigΛnΛlidi sivi
dΛmos Λpan divimu aanΛ dai gΛnnΛidamu dai

aidΛ gia sΛlicΛdΛ baigΛnΛliadamu aapimΛ dai maitipucamu sioorΛ soigΛnΛliatudagi.

23 AidΛ tasarΛ camaitiñtΛcacamu aapimΛ tomali Λmo istumaasi. SΛlicΛdΛ Λrvaavoi mΛsiaapimΛ tañiagi Diuusi gΛrooga tomastumaasi giñvaavoitudacai Λgai gia gΛnmaaquimu istumaasi tañiagi aapimΛ. 24 ΛΛquioma daanΛiña aapimΛ Diuusi maisiu giñsΛlicamigacΛdΛ. Sivi gia taanΛdavurai aapimΛ Diuusi istumaasi tΛgitocagi giñsΛlicamigacΛdΛ dai Diuusi gΛnmaaquimu vai poduucai sΛlicΛdΛ baigΛnΛliadamu aapimΛ.

25 AanΛ gΛnaagidi Λmo istumaasi gΛnmaatΛtulda iñΛlidityai Λma maasi. DΛmos aimu istuigaco aanΛ camaipoduucai gΛnmamaatΛtuldiadamu baiyoma sΛli gΛnaagiadamu aanΛ naana maasi istumaasi aagaitai Diuusi gΛrooga. 26 Dai aidΛ tasarΛ daañidamu aapimΛ Diuusi gΛrooga giñsΛlicamigacΛdΛ. Dai camaitΛgitocamu aapimΛ iñsaana daanΛdagi gΛrooga aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ. 27 Diuusi gΛrooga sΛlicΛdΛ gΛnoigΛdai giñoigΛdaitai aapimΛ dai vaavoitudaitai iñsaana divia mΛΛcadarΛ siaaco oidaga Diuusi gΛrooga. 28 Vaavuava iñsaana divia mΛΛcadarΛ siaaco oidaga Diuusi giñooga dai divia aanΛ tami oidi daama. Dai sivi caimΛdamu aanΛ Λpamu gaamucu siaaco daja gΛrooga —tΛtΛdai ΛSuusi.

29 TaidΛ aatΛmΛ ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ potΛtΛdai:

—Sivi gia casΛli gΛraagidi dai maisiu gΛraagidi Λmo istumaasi gΛrmaatΛtulda Λlidityai Λma maasi. 30 Sivi gia cΛΛ maatΛ aatΛmΛ isaapi maatΛ

vΛΛsiaΛcatai. Aapi maitΛgito isΛmo oodami gΛtΛcaca Λmo istumaasi. Aapi camaata vΛΛsi istumaasi tΛtΛgitoi oodami cascΛΔ. ImaasicΛΔ cavaavoitu aatΛmΛ isaapi divia mΛΛcadΛrΛ siaaco daja Diuusi —tΛtΛdai aatΛmΛ.

³¹ TaidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—¿sΛΛlicΛΔ mΛsgiñvaavoitudai aapimΛ?

³² Otoma aimu istuigaco aapimΛ aipacoga voopoimu dai ΛΛgi ginviaamu. DΛmos vΛΛscΛrΛ maiΛΛgi daacamu aanΛ. Diuusi giñooga giñΛΛmadu daacamu cascΛΔ. ³³ VΛΛsi imaasi gΛnaagidi aanΛ vai aapimΛ gΛniibΛstacan tadaca giñvaavoitudacai. Tami oidigi daama sΛΛlicΛΔ soimaasi taatamu aapimΛ. DΛmos maitavΛrvuaam ΛnΛliada aapimΛ aanΛ gia vaamioma istutuidi siΛgai ismaacΛΔ viaa guvucadagai tami oidi daama —gartΛtΛdai ΛSuusi.

17

— — —
¹ Caaagidacai ΛSuusi imaasi dai tai nΛnΛaava tΛvaagi amacoga daidΛ itΛtΛdai:

—Giñooga caaayi siuu duucu aapi tΛΛgidagi oodami iñsaanΛ gΛmara viaa guvucadagai dai tΛΛgidamu aanΛ oodami issΛΛlicΛΔ viaa guvucadagai aapi. ² Aapiapa Λgai daidΛ giñmaa sΛΛlicami ansai aanΛ tΛaanΛiñΛ vΛΛsi oodami oidi daama oidacami. Dai ansai aanΛ maacana ibΛdagai utudui vΛΛsi ismaacΛΔ aapi Λco vuvaitu vai Λgai vΛΛscΛrΛ oidacamu aatΛmΛ gΛrΛΛmadu. ³ Dai siorΛ viaacamu idi ibΛdagai utudui poduucai Λgai gΛmaata aapi daidΛ giñmaatΛ

aanΛ ΛΛpΛ. DaidΛ maatΛ Λgai isΛΛgi aapi sΛΛlicΛdΛ
ΛrDiuusi, dai isaapi giñootoi tami oidigi daama.

4 CamamaatΛtuli aanΛ Λoidacami tami oidi
daama isaapi vaamioma viaa guvucadagai
sitomasioorΛ. Canaato aanΛ aa duiñdagai
ismaacΛdΛ giñtΛjai aapi. 5 Sivi gia giñooga Λpamu
igiñmaaca Λgai vaa guvucadagai ismaacΛdΛ
viaacatadai aanΛ aapi ΛΛmadu maiquiaa
tiipucatai oidigi abiaadΛΓΛ.

6 CamaatΛtuli aanΛ Λgai ismaacΛdΛ Λco vuvaitu
aapi oidigi daama oidajami saagidiaiñdΛΓΛ istuiga
aapi. Aapi Λco vuvaitu Λgai vaidΛ giñoidátucuiña
dai ΛΛgiditai caΛcana gΛñiooqui ismaacΛdΛ aagidi
aanΛ. 7 Dai sivi Λgai cΛΛ maatΛ ismosΛcaasi istu-
maasi giñaagidi aapi Λgai vaa ñiooqui aagidi aanΛ
Λgai. 8 Poduucai aanΛ aagidi Λgai gΛñiooqui is-
maacΛdΛ giñmaa aapi dai Λgai vaavoitu giñiooqui.
Dai Λgai vaavoitudai ΛΛpΛ iñsaana divia mΛΛcadΛΓΛ
siaaco daja aapi daidΛ isaapi giñootoi tami oidi
daama.

9 GΛdaañΛi aanΛ pΛsai nuucadacana Λgai is-
maacΛdΛ giñoidatucui Λgai vaa ismaacΛdΛ Λco vu-
vaitu aapi dai maisiu gΛdaanΛi pΛsai nuucada-
cana aapi Λmaivaavoitudadami. 10 VΛΛsi istu-
maasi viaa aapi ΛraanΛ iñtuidaga ΛΛpΛ dai vΛΛsi
istumaasi viaa aanΛ Λraapi gΛtuidaga ΛΛpΛ. Dai
vΛΛsi aapi gΛmaamara ΛraanΛ giñmaamara ΛΛpΛ.
SΛΛlicΛdΛ siaa giñduutuadamu oodami nΛiditai isd-
ucatai ivueeyi Λgai ismaacΛdΛ giñvaavoitudai.

11 AanΛ gia camaiviimu tami oidi daama
baiyoma imimu aanΛ mΛΛca siaaco daja aapi.
DΛmos Λgai gia viimu tami oidi daama. Giñooga
aapi tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi

sallıcada canga tğito aapi. Nuucadañi aapi gıgıvucadacada ıgıai ismaacada ıco vuvaitu aapi vai ıgıai viaacagi ımo tğitoidagai ıpan duucai aatama viaa ımo tğitoidagai. ¹² Aidasi quiaa aimaraitadai aanı ıgıai ıımadu tami oidi daama canga nuucadatadai aanı gıgıvucadacada ıgıai ismaacada ıco vuvaitu aapi dai soicitadai aanı sai apiavaavoitudaiña. Tomali ımoco maigajiaadara gıñviaa mosaca ımoco ıgıai ismaacada ıımadu daja ıDiaavora dai poduucai ıpıdui ismaacada casi ooja Diuusi ñıooquidara.

¹³ Dai sivi caimia iñagai aanı mııca siaaco daja aapi. Dımos quiaa daacatai aanı tami oidi daama aagidi aanı vııasi imaasi gıñmamaatırdamiga vai ıgıai baıganlıada poduucai isduucai baıgıñlıidi aanı. ¹⁴ Camaa aanı gıñıooqui ıgıai. Daidı ımaıvaavoitudadami sallıcada cııdai ıvaavoitudadami. ıvaavoitudadami camaisoiduucai oidaga cascada. ıvaavoitudadami cııgacara oidaga gıñııpan duucai. ¹⁵ Aanı maitıdaanı pıııai vuvaidana ıvaavoitudadami oidigi daamaiñdara mosacaasi gıdaanı aanı pıııai sobıadana ıDiaavora vai ıgıai maisoımaasi duiñııldana. ¹⁶ Aanı gia maisoiduu oidaga daidı gıñmamaatırdamiga maisoiduu oidaga poduucai isduucai soiduu oidaga ımaıvaavoitudadami. ¹⁷ Soicadañi aapi gıñmamaatırdamiga vai ıgıai sallıcada canga gıntatıgitocana dai canga oidacagi vaavoitudacai ıgıai gıñıooqui. Gıñıooqui sallıcada ııvaavoi cascada. ¹⁸ Poduucai isduucai aapi gıñıotoi tami oidi daama aanı ııpı ootosa gıñmamaatırdamiga vai aagidiana ıgıai gıñıooqui ıoodami tami oidi daama oidacami. ¹⁹ Dai aanı

gia sʌʌlicʌdʌ gʌʌʌgidi vʌʌsi istumaasi giñtʌaanʌi aapi vai poduucʌi ʌgai ʌpʌ sʌʌlicʌdʌ gʌʌʌgiadagi dai cʌʌgacʌɾʌ oidacagi.

²⁰ Maisiu mosʌcaasi gʌdaanʌi aanʌ pasai soicʌiña giñmamaatʌrdamiga baiyoma gʌdaanʌi aanʌ pasai soicʌiña ʌгаа ismaacʌdʌ vaavoituda ʌgai aagidacai giñmamaatʌrdamiga gʌñiooqui.

²¹ Dai gʌdaanʌi aanʌ giñooga isʌgai vʌʌscatai mosʌmadugan duucʌi tʌtʌgitoiña ʌpan duucʌi aatʌmʌ mosʌmadugan duucʌi tʌtʌgitoi. Mosʌmadugan duucʌi tʌtʌgitodacai ʌgai poduucʌi ʌoodami oidi daama oidacami vaavoituda ʌgai pasigiñootoi aapi tami oidi daama.

²² Poduucʌi isduucʌi aapi giñooga giñsɪaa duutudai iñʌʌmadu aimʌraitai poduucʌi ʌpʌ aanʌ sɪaa duutudai giñmamaatʌrdamiga ʌʌmadu aimʌraitai aanʌ.

²³ ʌgai ʌʌmadu daja aanʌ. Dai aapi giñʌʌmadu daja. Dai poduucʌi ʌmadugan duucʌi tʌtʌgitoi ʌgai daidʌ poduucʌi ʌmaivaavoitudadami maatʌmu isaapi giñootoi daidʌ isaapi oigʌdai giñmamaatʌrdamiga poduucʌi isduucʌi giñoigʌdai aapi.

²⁴ Giñooga, aapi ʌco vuvaitu ʌgai aanʌ iñvʌʌtarʌ. Dai aanʌ ipʌlidi isʌgai giñʌʌma daraajagi dai nʌidagi iñsaanʌ viaa ʌmo sʌʌlicami ismaacʌdʌ giñmaa aapi dai iñsaanʌ ʌɾʌmo gʌʌ tʌaanʌdami mʌʌca siaaco daja aapi. Maiquiaa cʌquivacai oidigi abiaadʌɾʌ giñoigʌdai aapi cascʌdʌ giñmaa ʌsʌʌlicami. ²⁵ Giñooga aapi ivueeyi mosʌcaasi istumaasi ʌrsʌʌlicami. ʌoodami maivaavoitudadami maitʌmaatʌ dʌmos aanʌ gia gʌmaatʌ. Daidʌ giñmamaatʌrdamiga cʌʌ maatʌ isaapi giñootoi an-sai diviana tami. ²⁶ Aanʌ casi aagidi ʌgai istuiga

aapi. Dai quiaa aagidimi aanΛ agai istuiga aapi, vai poduucai agai giñoiḡadagi poduucai isduucai aapi giñoiḡadai, amadu daacatai aanΛ agai —tatadai asuusi gaooḡa.

18

¹ Dai casi aagidacai asuusi imaasi ii agai aatama mamaatardamigada amadu mamamocoradara aqui Sedaróni maca siaaco muidu oliivosi dadada. Dai movaapa agai uusi saagida. ² Daidas Uudasi calga maatacatadai ami, asuusi amadu aatama mamaatardamigada agai duudatai amigarampaidiña cascada. Uudasi agai dai amigatadagida agaitadai asuusi masai balaicaiña dai muaana. ³ Taidas Uudasi ami divia siaaco daacatadai asuusi dai vaidati mui sandaaru. Siasa guviernu sandaarugada icaasi ajudidiu quiuupaigada sandaarugada ismaacada ootoi abaitaguucacamigada papaali daidas fariseo. Asandaaru vucati mamaastai dai cuudagi. ⁴ Damos asuusi camaatacatai vasi istumaasi apadunia agaitai vidara caquiva asandaaru dai tacacai dai potadai:

—¿Moor gaagai aapim? —tatadai.

⁵ Taidas sandaaru aa noragi daidas itadai:

—Gaagai aatama asuusi Nasareetara oidacami —tatadai.

Taidas asuusi aa noragi daidas itadai:

—Aanava —tatadai.

Taidas sandaaru saagida calca Uudasi. Agai vaa agai daidas gatadagi asuusi. ⁶ Aidasi asuusi itadai: “Aanana”, taidas sandaaru tai suuli

dΛVΛΛrapi. ⁷ TaidΛ ΛSuusi mostΛcacai ΛpΛpΛ
Λsandaaru daidΛ itΛtΛdai:

—¿Moor gaagai aapimΛ? —tΛtΛdai.

TaidΛ Λsandaaru itΛtΛdai:

—Gaagai aatΛmΛ ΛSuusi NasareetΛrΛ oidajami
—tΛtΛdai.

⁸ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi gΛnaagidi aanΛava. Isgiñgaagaimi aapimΛ,
dagitavurai vai iimΛna idi ismaacΛdΛ giñΛΛmadu
guuca —tΛtΛdai.

⁹ Dai mopovΛdui dai ΛpΛdui istumaasi
caaagaitadai ΛSuusi: “IsmaacΛdΛ Λco vuvaitu
giñooga tomali Λmaadutai maitiñvoopoji”,
caititadai ΛSuusi. ¹⁰ Amaasi Simuñi Piiduru
vusaitu gΛcusiru dai ΛgaicΛdΛ iquitΛ naacadΛ
sΛΛlisa padΛrΛ Malico. Λgai ΛrpiooñigadΛ
ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali. ¹¹ DΛmos ΛSuusi
itΛtΛdai Piiduru:

—Λpamu igΛcubiertagarΛ cΛasa gΛcusiru. Aliasi
gΛaagai iñsaanΛ soimaasi taatagi poduucai isdu-
ucai aagai giñooga issoimaasi taata iñagai aanΛ
—tΛtΛdai ΛSuusi.

¹² Amaasi Λguviernu sandaarugadΛ ΛΛmadu
ΛtΛaanΛdamigadΛ Λgai ΛΛmadu Λjudidíu
sandaarugadΛ bΛi ΛSuusi dai vuu. ¹³ Dai otoma
vaidacai ΛAanási quiidiamu Aanási ΛrtuubadΛ
Caifási. AidΛ uumirΛ Caifási ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ
Λpapaali. ¹⁴ Λgai vaa Caifási caagiditadai Λjudidíu
isvaamioma ΛrcΛΛgai Λgai vΛΛtarΛ ismuuquiagi
Λmo cΛΛli vΛΛsi oodami vΛΛtarΛ.

¹⁵ Simuñi Piiduru ΛΛmadu aanΛ oí ΛSuusi.
ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali giñmaatΛcatadai

cascadΛ vaa aanΛ Suusi ΛΛmadu tuisicana quiidΛrΛ
 ΛbaitΛcΛaacamigadΛ. ¹⁶ DΛmos Piiduru quiidigana
 vii cuuparagai abaana. CascadΛ aagidi aanΛ
 Λali ooqui ismaacΛdΛ nuucada quitaagiña sai
 maacana oigaragai isvaaquiagi Piiduru. Dai
 mosai vaaquimi ΛPiiduru ¹⁷ taidΛ Λali ooqui
 tΛcacai ΛPiiduru daidi itΛtΛdai:

—¿Maitasi Λrvaavoi isaapi ΛrmamaatΛrdamigadΛ
 gomaisapicΛdΛ? —tΛtΛdai Λali ooqui.

TaidΛ ΛPiiduru itΛtΛdai:

—Chuava. Angia chu —tΛtΛdai.

¹⁸ Λpidicatadai aidΛpΛrΛ cascadΛ Λpipiooñi
 ΛΛmadu Λsandaaru ganai daidΛ gΛuucadaca tai.
 VaidΛ ΛPiiduru ami gasaagida cΛΛcΛ ΛpΛ daidΛ
 uucadacai ΛpΛ.

— — —
¹⁹ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali tΛcacaimi
 ΛSuusi soorΛ ΛrmamaatΛrdamigadΛ Λgai dai
 astumaasi mamaatΛtuli Λgai. ²⁰ TaidΛ ΛSuusi
 itΛtΛdai:

—AanΛ gaaagidi giññiooqui Λoodami vuitapi
 dai vΛΛscΛrΛ gamamaatΛtulitadai Λaali quiquiu-
 upaigadΛrΛ Λjudidíu daidΛ gΛΛ quiuupaigadΛrΛ
 Λjudidíu siaaco gΛΛmpaidi Λgai. Dai aanΛ maisiu
 Λstocai gaaagidi tomali Λmo istumaasi. ²¹ ¿TuipΛsi
 giñtΛcacai? TΛcacañi aapi Λgai ismaacΛdΛ giñcaΛ
 vai Λgai gΛaagidana istumaasi gaaagidi aanΛ.
 CΛΛ maatΛ Λgai istumaasi gaaagidi aanΛ —tΛtΛdai
 ΛSuusi.

²² PotΛΛdacai ΛSuusi tai Λmo sandaaru gΛΛ
 quiuupiaiñdΛrΛ mocΛaacatadai dai gΛΛgΛ Λgai
 ΛSuusi vuivasadΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—Maitiñiooquiada ΔbaitΔcΔaacamigadΔ Δpapaali
—tΔtΔdai Δsandaaru.

²³ TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—Isaagai aanΔ Δmo istumaasi maicΔΔgaducami
iñaaagidañi aapi istumaasi maicΔΔgaducami aagai
aanΔ. DΔmos iscΔΔgadu istumaasi aagidi aanΔ,
¿tuiπΔsi giñgΔΔgΔ? —tΔtΔdai ΔSuusi.

²⁴ Amaasi Δsandaaru vuu ΔSuusi tai Aanási
ootoi ΔSuusi Caifási quiidiamu. Caifási
ΔrΔbaitΔcΔaacamigadΔ Δpapaali.

— — — — —
²⁵ VaidΔ Piiduru quiaa taíco cΔaacatadai dai
gΔuucada. DaidΔ Δgaa ismaacΔdΔ moguucacatadai
itΔtΔdai:

—¿Maitasi Δrvaavoi isaapi ΔrmamaatΔrdamigadΔ
gomaisapicΔdΔ? —tΔtΔdai Δgai.

TaidΔ ΔPiiduru itΔtΔdai:

—Chu, angia chu —tΔtΔdai.

²⁶ Vai ami cΔaacatadai Δmo piooñigadΔ
ΔbaitΔcΔaacamigadΔ Δpapaali. Δpiooñi ΔraduñdΔ
ΔcΔΔli ismaacΔdΔ Piiduru iquitΔ naacadΔ. DaidΔ
Δpiooñi itΔtΔdai ΔPiiduru:

—¿Maitasi Δrvaavoi isgΔΔidi aanΔ mΔΔca siaaco
muidu oliivosi dΔΔdΔdΔ ΔmaisapicΔdΔ Δmadu?
—tΔtΔdai.

²⁷ Dai Piiduru ΔpΔpΔ itΔtΔdai ismaitΔrvaavoi.
Pocaitimi Piiduru tai cuujui Δmo tacu cΔliadΔ.

— — — — —
²⁸ Dai camaasidatai oidigi Δsandaaru vaidacai
ΔSuusi ΔgΔΔ quiiyamu siaaco daacatadai Δcaigi.
DΔmos ami siaaco daacatadai Δcaigi maivaapa
Δjudidíu. Camiaadimitadai istuigaco Δjudidíu
tΔtΔgitoiña aidΔsi Diuusi cΔΔgacΔrΔ vuvaitu

EjiipituaiñdarΛ cascΛdΛ. Λjudidíu daidarsi isvaapaquiagi quiidΛrΛ amoco ismaacΛdΛ Λmaitarjudidíu siaa duutudaitai Λsiaa duudagai. 29 CascΛdΛ Λcaigi ismaacΛdΛ Pilaato tΛΛgidu vuusai dai ñiooquida agai Λjudidíu dai potΛtdai:

—¿TumaasicΛdΛ gΛpiΛr vuupai aapimΛ idi cΛΛli? —tΛtdai Λcaigi.

30 Tai Λгаа aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Isgoovai maitarsoimaasi ivuaadamicamudai maivuaapamudai aatΛmΛ —tΛtdai Λjudidíu.

31 Amaasi ΛPilaato tΛtdai:

—BΛcavurai aapimΛ gocΛli dai Λagi aapimΛ nΛida issΛlicΛdΛ gΛpiΛr caatΛcami ischu ΛpΛ aapimΛ gΛnsΛlicamigacΛdΛ —tΛtdai ΛPilaato.

Tai aa noragi Λjudidíu dai potΛtdai:

—DΛmos aatΛmΛ Λjudidíu maiviaa oigaragai ismuaagi tomali Λmaadutai —tΛtdai.

32 Aidasi ΛpΛdui gomaasi aidΛ ΛpΛdui ismaacΛdΛ aagai ΛSuusi aagaitai isducatai muuqui agai.

33 TaidΛ ΛPilaato aa gai dai vaa ΛgΛΛ quiiyΛrΛ. Dai vai Λgai ΛSuusi daidΛ tΛcacai dai potΛtdai:

—¿AapiΛasi ΛrraígadΛ Λjudidíu chu sio? —astΛtdai ΛPilaato.

34 TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—¿Aapi ΛagipΛsi giñtΛcacai gomaasi aa isgΛaagidio? —astΛtdai ΛSuusi.

35 TaidΛ ΛPilaato aa noragi daidΛ itΛtdai:

—¿PovaiΛs alidi aapi iñsaanΛ rjudíu? GΛaaduñi Λjudidíu Λmadu ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali gΛvuua tami. ¿Tuma dui aapi? —astΛtdai ΛPilaato.

36 Amaasi ΛSuusi itΛtdai:

—GiñsΛlicamiga maisiu Λpan ducami sΛlicamigadΛ baitΛguucacami tami oidi daama.

Isarraícamudai aanΛ apan duucai Λmo raí tami oidi daama aidΛ gia giñoidatucudamiga cocodamudai Λjudidíu sai maitimbΛΛna dai tomali ΛUudasi maitiñtΛΛgidamudai Λjudidíu. DΛmos aanΛ arraí maisiu apan duucai Λmo raí tami oidigi daama —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁷ Amaasi ΛPilaato itΛtΛdai:

—¿AidΛ gia Λrvaavoi isaapi ΛrraígadΛ Λjudidíu?
—astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—AanΛ arraí poduucai isduucai iñagidi aapi. AanΛ divia tami oidi daama dai oodami duucai vuusai daidΛ gaaagida iñagai istumaasi Λrvaavoi. TomasioorΛ sioorΛ caΛca Λlidi istumaasi Λrvaavoi Λgai gia ΛΛgidityai caΛcana istumaasi aagidi aanΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁸ TaidΛ ΛPilaato itΛtΛdai:

—¿Tumaasi Λrvaavoi? —astΛtΛdai.

Dai mospotΛΛdacai ΛΛpΛpΛ vuusai Λgai quiidigamu dai ñiooquida agai Λjudidíu daidΛ potΛtΛdai:

—AanΛ maitΛtΛΛgai istumaasicΛdΛ gΛpiar vuu-pai aapimΛ idi cΛΛli. ³⁹ DΛmos aapimΛ poduucai gΛnviida vΛΛsi uumigi idi siaa duudagΛrΛ isdag-ituagi isimiagi Λmo maisapicami. ¿IpΛlidimΛsi aapimΛ iñsdagituagi isimiagi ΛraígadΛ Λjudidíu?
—tΛtΛdai ΛPilaato.

⁴⁰ Amaasi vΛΛscatai cavami ijiña daidi itΛtΛdai:

—Gogia chu. Daigitoñi vai imΛna Baraavási
—tΛtΛdai Λjudidíu.

ΛBaraavási ΛrΛΛsivogamicana.

19

¹ Amaasi ΔPilaato gatΔjai mΔsai gΔgΔΔna ΔSuusi iquisanaicΔΔ. ² DaidΔ Δsandaaru idui Δmo cooronai uuparaicΔΔ dai ΔSuusi moodΔ daama daí. Dai aadi yuucusi moraducami sai ΔpΔa maascana raí. ³ Dai sicoli guuquiva daidΔ icaiti:

—Tan cΔΔca ΔraígadΔ Δjudidíu —ascaiti Δsandaaru parunaitai ΔSuusi.

DaidΔ Δsandaaru capiji ΔSuusi.

⁴ Amaasi ΔPilaato Δpamu vuusai quiidigamu daidi itΔΔdai Δjudidíu:

—Vuaapamu aanΔ gomaisapicΔΔ baigovai vai nΔida aapimΔ ismaitΔΔ aanΔ isducatai Δrsoimaasi ivuaadami goovai —tΔΔdai ΔPilaato.

⁵ Tai vuusai ΔSuusi dai quiaa gΔmoo dan daasa Δuuparai cooronai dai apiaquiaa gΔaada Δyuucusi moraduacΔΔ. AidΔ ΔPilaato itΔΔdai Δjudidíu:

—Tan cΔΔca gocΔΔli —tΔΔdai.

⁶ MostΔΔ ΔbaitΔguucacamigadΔ Δpapaali ΔΔmadu sandaaruga ΔSuusi dai iĩñaquimi daidΔ icaiti:

—Siisañi curusiaba, siisañi curusiaba vai poduu muucuna —caiti Δoodami.

TaidΔ ΔPilaato itΔΔdai:

—Vaidacaivurai aapimΔ idi cΔΔli dai siisa curusiaba. AanΔ gia maitΔΔgai isducatai Δrsoimaasi ivuaadami idi —tΔΔdai ΔPilaato.

⁷ DaidΔ Δjudidíu aa noragi daidΔ itΔΔdai:

—GΔrsΔΔlicamigadΔcΔΔ aliási gΔaagai ismuuquiagi gocΔΔli. Goovai gaagidi saidΔ ΔrDiuusi maradΔ ismaacΔΔ divia tΔvaagiaiñΔrΔ daidΔ isΔpan tuiga Diuusi. CascΔΔ aliási gΔaagai ismuquiagi —tΔΔdai Δjudidíu.

⁸ Mosca^Λcai imaasi ^ΛPilaato dai vaamioma du-aadimu ^Λgai. ⁹ Dai ^Λpa aa ^gai dai vaa ^Λg^{ΛΛ} quii^Λr^Λ dai t^Λcacai ^ΛSuusi dai pot^Λt^Λdai:

—[¿]Paaco oidacami aapi? —ast^Λt^Λdai.

D^Λmos ^ΛSuusi maiaa noragi tomali ^Λmo ñiooqui.

¹⁰ Amaasi ^ΛPilaato it^Λt^Λdai:

—[¿]Maitiñaa noragi aapi? [¿]Maitap^Λsmaat^Λ aapi iñsaan^Λ viaa s^{ΛΛ}licami isg^Λsiisagi curusiaba? Dai aan^Λ viaa s^{ΛΛ}licami ^Λp^Λ isg^Λdagituagi p^Λsai im^Λna —t^Λt^Λdai ^ΛPilaato.

¹¹ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Aapi gia maiviaacamudai toma l^{ΛΛ}chi s^{ΛΛ}licami p^Λsigiñmuaagi isgiñooga mait^Λmaaquimudai s^{ΛΛ}licami. Cascad^Λ ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñt^{ΛΛ}gi aapi vuitapi vaamioma ^Λrsoimaasi ivuaadami isaapi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹² Aid^Λ abiaad^Λr^Λ ^ΛPilaato gaagaimi isducatai dagituagi isimiagi ^ΛSuusi. D^Λmos ^Λjudidíu iññaquimi dai pot^Λt^Λdai:

—Isaapi dagituagi isimiagi goovai aid^Λ gia aapi mait^Λramiigugad^Λ ^Λbait^Λc^Λaacamigad^Λ ^ΛRoom^Λr^Λ oidacami. Tomasioo^Λr^Λ sioo^Λr^Λ raíca ^Λliadagi ^Λgai ^Λrsaayud^Λ ^Λbait^Λc^Λaacamigad^Λ ^Λromamano —t^Λt^Λdai ^Λjudidíu.

¹³ Mosca^Λcai ^ΛPilaato imaasi gat^Λjai sai vu-saidana ^ΛSuusi. Daid^Λ ^ΛPilaato daiva ami siaaco gata^Λcacai ismaac^Λd^Λ ^gp^Λi^Λr vuupai sabai isg^Λp^Λi^Λr caat^Λcamí ischu ^Λp^Λ. Ami Gabat^Λr^Λ t^{ΛΛ}gidu ismaac^Λd^Λ evreo ñiooquid^Λc^Λd^Λ it^Λiya ^Λlidi odai daapacami. ¹⁴ Aid^Λ ^Λr^Λmo tasai ^Λb^Λid^Λr^Λ ^Λsiaa du-udagai istuigaco ^Λjudidíu t^Λt^Λgitoiña aid^Λsi Diu-usi c^{ΛΛ}gac^Λr^Λ vuvaitu Ejiipituaiñ^Λr^Λ daid^Λ cayoga dan duitadai. Amaasi ^ΛPilaato it^Λt^Λdai ^Λjudidíu:

—Tan cΛΛca gΛnraíga —tΛtΛdai.

¹⁵ DΛmos cavami ijiiña Λjudidíu:

—Muucuna, muucuuna, siisañi curusiaba
—tΛtΛdai Λjudidíu.

TaidΛ ΛPilaato itΛtΛdai:

—¿IϑΛlidimΛsi aapimΛ iñsaanaΛ siisana curusiaba
gΛnraíga? —tΛtΛdai ΛPilaato.

DΛmos ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λpapaali aa noragi
daidΛ itΛtΛdai:

—MosaliΛΛmaduga aatΛmΛ gΛrraíga. MosΛΛgi
ΛbaitΛcΛaacamigadΛ Λromamano —tΛtΛdai.

¹⁶ GomaasicΛdΛ ΛPilaato tΛΛgi ΛSuusi Λjudidíu sai
gataanaΛna siisaragai curusiaba. Tai Λgai vaidacai
ΛSuusi.

¹⁷ Tai vuusai ΛSuusi dai bΛcati gΛcurusiga.
Dai imΛi mΛΛ oodami moodΛamu ismaacΛdΛ
tΛΛgidu GólgotΛrΛ evreo ñiooquidΛcΛdΛ. ¹⁸ Dai ami
siisa Λsandaaru ΛSuusi curusiaba. Dai abaana
ΛSuusi siisisa ΛpΛ gooca. Amoco sΛΛlisa padΛrΛ
Λmai curusiaba dai ΛgΛmai ogisa padΛrΛ Λmai
curusiaba dai ΛSuusi Λraana. ¹⁹ Dai curusiaba
moo daama dai Λmo oojai ismaacΛdΛ gatΛjai
ΛPilaato daidΛ icaiti: “IdiavΛr ΛSuusi NasareetΛrΛ
oidacami raígadΛ Λjudidíu”, caiti Λoojai. ²⁰ Dai
ooja Λñiooqui evreo ñiooquicΛdΛ dai giliego
ñiooquicΛdΛ dai latiñi ñiooquicΛdΛ. Dai mΛΛca
siaaco siisa Λgai ΛSuusi miaaga Λbaabaqui cascΛdΛ
muidutai Λjudidíu nΛidi gooojai. ²¹ CascΛdΛ
ΛbaitΛcΛaacamigadΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu,
itΛtΛdai ΛPilaato.

—Maitiooja aapi “RaígadΛ Λjudidíu”, baiyoma
poduu ooja. “ΛΛgi pocaiti idi cΛΛli saidΛ ΛrraígadΛ
Λjudidíu” —astΛtΛdai.

22 Damos ΔPilaato aa noragi daidΔ itΔtΔdai:

—Isduu ooja aanΔ poduu viimu goo —astΔtΔdai ΔPilaato.

23 Dai casiisacai Δsandaaru ΔSuusi curusiaba dai Δmpagi yuucusidΔ ΔSuusi dai gΔntaacogi ΔΔgi vΔΔtarΔ Δmaacova sandaaru. DaidΔ bΔi ΔSuusi vaasaragadΔ tΔvΔΔducΔΔ. Maisoomi Δgai mosΔran dΔga. 24 DaidΔ Δsandaaru aipacoga gΔaagidi dai pocaiti:

—Maisaranamu aatΔmΔ govaasaragai. Baiy-oma nΔΔnΔituda aatΔmΔ volao dai poduucai nΔida Δgai isioorΔ ajagi govaasaragai —caiti Δsandaaru.

AidΔsi ΔpΔdui imaasi aidΔ ΔpΔdui istumaasi aagai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΔ daidΔ poduu ooja: “GΔntaacogi Δgai giñyuucusi ΔΔgi Δgai gΔnvΔΔtarΔ nΔΔnΔitudacai volao giñyuucusi vΔΔtarΔ”, asduu oojisi. Poduucai idui Δsandaaru.

25 Suusi curusigadΔ abaana guucacatadai Suusi dΔΔdΔ ΔΔmadu Suusi duusulidΔ ΔΔmadu María CΔliopasi ooñigadΔ, ΔΔmadu María Madaliña.

26 DaidΔ ΔSuusi tΔΔ gΔdΔΔ dai aanΔ abaana cΔaacatadai. Dai aliΔsi giñoiγΔdaiña. Daidi itΔtΔdai ΔSuusi gΔdΔΔ.

—Giñdaada, mocΔΔca gΔmaara —tΔtΔdai ΔSuusi giñaağaitai.

27 Amaasi povaiñtΔtΔdai ΔSuusi.

—MocΔΔca gΔdaada, iñtΔtΔdai.

Dai aidΔ abiaadΔrΔ ΔSuusi ΔdΔΔdΔ giñquiiyΔrΔ oi-datu.

28 DaidΔ maí ΔSuusi iscaΔpΔdui vΔΔsi istumaasi gΔaagaitadai isΔpΔduñiagi vai cΔΔgacΔrΔ vuvaquiagi oodami. DaidΔ ΔSuusi icaiti.

—Tonomo aanΛ —caiti.

DaidΛ gomaasicΛdΛ apΛdui istumaasi oojisi Diu-
usi ñiooquidΛrΛ isΛpΛduuñi agaitadai.

²⁹ Dai ami daacatadai Λmo aayi suudacami uu-
vasi varagadΛ Λcocami. DaidΛ Λsandaaru bai
Λmo visiocoli dai vadΛitu Λuuvasi varagadΛcΛdΛ
dai Λmo tootoicami cuugΛrΛ dai Λvisiocoli dai mi-
aadΛrΛ dadasdi ΛSuusi sai visiusuna. ³⁰ TaidΛ
ΛSuusi visiusu Λuuvasi varagadΛ ΛcocΛdΛ daidΛ
icaiti:

—CaΛpΛdui vΛΛsi istumaasi apΛduñia agaitadai

—caiti ΛSuusi.

Amaasi coidamacoga cuiqui ΛSuusi dai muu.

³¹ AidΛ arΛmo tasai abΛidΛrΛ Λsiasa duudagai
istuigaco Λjudidíu tΛtΛgitoiña aidΛsi Diuusi
cΛΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ. DaidΛ Λjudidíu
maitipΛlidadai iscurusiaba viiagi ΛcoidadΛ
ibΛstaragai tasΛrΛ. Vaamioma siaa gΛduu aidΛ
tasΛrΛ cascΛdΛ. Dai cascΛdΛ daanΛitadai Λgai
ΛPilaato sai gatΛaanΛna omisaragai nonoosacadΛ
Λgai ismaacΛdΛ cucurusiaba siisisapi dai
istΛapapaiñdagi tuutucugadΛ cucurusiaindΛrΛ.

³² Amaasi Λsandaaru iji dai oomi nonoosacadΛ
apΛgadadΛ daidΛ agΛmai ΛpΛ ismaacΛdΛ ΛSuusi
abaana siisapi Λmai curusiaba. ³³ DΛmos aidΛsi
miaadΛrΛ nΛnΛidi Λgai ΛSuusi tΛΛ Λgai iscasi
armuuquiadΛ dai cascΛdΛ maioomi nonoosacadΛ
ΛSuusi.

³⁴ VΛΛscΛrΛ Λmo sandaaru bai Λmo uusi
tΛvΛΛducami muucacami cuugadΛ dai ΛgaicΛdΛ
sΛi oonomadΛ uuta tai vuusai ΛrΛradΛ Λmadu
suudagi abaidΛrΛ. ³⁵ Idi ismaacΛdΛ ooja aanΛ,
aanΛ gia ñΛidi dai sΛΛlicΛdΛ arvaavoi. Dai cΛΛ

maatΛ aanΛ vaidΛ arvaavoi daidΛ poduu ooja
 aanΛ masai vaavoitudana aapimΛ arpa. ³⁶ Aidasi
 arpadi vasi gomaasi aidΛ arpadi istumaa ooja
 Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai poduu ooja:
 “Maimuuliña agai tomali amo odΛ agai”. ³⁷ Dai
 ooja arpa Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai poduu
 ooja: “Dai naidamu oodami massai tuucugadΛ
 agai”, asduu ooja.

— — —

³⁸ Amaasi amo calli Osee tagiducami
 Arimatee arpa oidacami ii dai tai oigaragai Pilaato
 sai dagitona isbalaquia agai asuusi tuucugadΛ.
 DaidΛ ose arvaavoitudadamicatadai, tomasi
 sto vaavoitudai agai. Alabidi agai ajudidiu
 cascadΛ. TaidΛ Pilaato maa oigaragai isbalaquiagi
 agai asuusi tuucugadΛ. TaidΛ osee ii dai bcai
 tuucugadΛ asuusi. ³⁹ Osee amadu ii Nicodemo.
 Nicodemo agai dai tucara diviji asuusi. Dai
 bcati agai amo coobai dan baivustaama kilo
 chigian uuvadami. Achigian uuvadami mirracadΛ
 amadu aloesicadΛ duñisicatadai. Mirra arasabai
 daidΛ aloesi aramo uusi. ⁴⁰ DaidΛ osee amadu
 Nicodemo bcai tuucugadΛ asuusi dai biisa
 yuucusicadΛ ismaacadΛ sarabi agai achigian
 uuvadami poduucai isduucai ganviidacana
 ajudidiu yaasapitai acoidadΛ. ⁴¹ Mca siaaco
 siisa oodami asuusi curusiaba ami oidacatadai
 mui uusi ismaacadΛ iibiatai. Dai ami oidacatadai
 amo tjoji ismaacadΛ idui oodami aitara dai ami
 yaasa agai amo muuquiadΛ. Damos maiquiaa
 yaasa tomali amaadutai tjoji arpa. ⁴² Dai ami
 sto agai asuusi tuucugadΛ. Alia miaaga atjoji

cascadai cayoga aayi siuu duucu abiaadara
sias duutudaina ajudidu libastaragai tasai.

20

1 Dai tumiñoco maiquiaa maasicai María Madaliña ii malla siaaco caatcatadai Asuusi tuucugada. Dai aidasi aayi agai tla isodai ismaacada acad cuupicatadai atjoi camaianaasi daacatadai. 2 Amaasi malla María malla siaaco daraacatadai Asimuñi Piiduru amadu aan. Asuusi aliasi giñoigadaina aan. Daid María povartadai:

—Casi matibacai garbaitacacamiga atjooviaiñara dai maimaat aatma masiaaco sto —gartadai María.

3 Amaasi Piiduru amadu aan vuvaja dai iji. 4 Amapai voopoigi aatma vagoocatai. Damos vaamioma maldaga aan siPiiduru dai apraga aayi malla tjoovai. 5 Dai gai nanaava aan tuucavi. Dai tla ayuucusi ismaacada acad biisapicatadai Asuusi tuucugada ismodaraaja damos maivaa aan. 6 Gooquiara aayi Piiduru dai tuucavi vaa. Dai Piiduru tla apra ayuucusi ismodaraaja. 7 Dai tla apra licuusi isaacada acad biisapicatadai Asuusi mooda ismaiabaana daja agaa yuucusi baiyoma covai daacatadai dai bisapica daja. 8 Amaasi vaa aan apra dai tla istumaasi praduitadai dai vaavoitu. 9 Aatma maiquiaa maat cacatadai istumaasi ooja Diuusi ñiñoquituldiadamigada Diuusi ñiñoquidara dai pocaiti sai aliasi gaagai isAsuusi apamu duaacagi

coidadΛ saagidiaiñdΛrΛ. ¹⁰ Amaasi aa suuli aatΛmΛ quiiyamu.

¹¹ DΛmos ΔMaría anaasi quiidigana vii ΛtΛjoi abaana dai suaacai soigΛΛΛldacai maitΛΛgacai ΛSuusi tuucugadΛ. DaidΛ quiaa suaacaitai gai nΛnΛaava tucavi tΛjovai. ¹² Dai tΛΛ gooca Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tooto yuucuscami vai daraaja ami siaaco caatΛcatadai ΛtuucugadΛ ΛSuusi. Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ moovasa amadΛrΛ daacatadai dai ΛgΛmai taatapΛsi amadΛrΛ. ¹³ TaidΛ ΔDiuusi tΛtΛaañicarudΛ itΛtΛdai ΔMaría:

—¿TuipΛsi suaacai? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΔMaría itΛtΛdai:

—BΛΛquiamΛta giñbaitΛcΛaacamiga dai maimaataΛ aanΛ mΛsiaaco imitu —astΛtΛdai ΔMaría.

¹⁴ MospotΛtΛdai ΔMaría dai aa nΛnΛaava dai tΛΛ ΛSuusi vai ami cΛΛca dΛmos maimaiΛgai siΛrSuusi.

¹⁵ Amaasi ΛSuusi tΛcacai dai potΛtΛdai:

—¿TuipΛsi suaacai? ¿PooγΛ gaagai aapi? —astΛtΛdai ΛSuusi.

DaidΛ ΔMaría povΛlidi siΛgai ΛrΛΛsicami nuucadacami daidΛ itΛtΛdai:

—Aapi cΛΛli, pΛsbΛΛcai ΛmuuquiadΛ iñagidañi pΛsiaaco dai nai aanΛ bΛΛquiagi —astΛtΛdai.

¹⁶ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—María —astΛtΛdai.

Taida ΔMaría aa nΛnΛaava daidΛ itΛtΛdai evreocΛdΛ:

—Raboñi —astΛtΛdai.

IsmaacΛdΛ itΛiya Λlidi maimaatΛtuldiadami.

¹⁷ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi maitiñtaamada. Maiquiaa tΛsai aanΛ mΛΛca siaaco daja giñooga. Baiyoma imΛdañi

dai aagidañi giñaaduñi iñscaimia iñagai aanΛ mΛΛca siaaco daja Diuusi gΛrooga —astΛtΛdai ΛSuusi.

18 Amaasi ii ΛMaría Madaliña dai gΛraagida agai iscatΛΛ ΛSuusi dai istumaasi aagidi Λgai.

19 Λgai vaa tasΛrΛ tucarΛ gΛrΛΛmapagi aatΛmΛ Λmo quiiyΛrΛ. Dai cucuupacatadai cucuuparagai. ΛbΛiditadai aatΛmΛ Λjudidíu cascΛdΛ. Tai todian duucaí vaa ΛSuusi dai Λran cΛquiva Λgai. Dai gΛrviaatuli dai povΛrtΛtΛdai:

—GΛniibΛstacan tadacavurai gΛniibΛdaga —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

20 GΛraagidacai gomaasi ΛSuusi gΛrtΛΛgi gΛnoovovi daidΛ gΛoonomaba gΛrtΛΛgi ΛpΛ siaaco sΛΛsiñi. TΛtai aatΛmΛ sΛΛlicΛdΛ baigΛrΛΛli tΛΛgacai ΛSuusi. 21 Amaasi ΛSuusi Λpamu povΛrtΛtΛdai:

—GΛniibΛstacan tadacavurai gΛniibΛdaga. Po-duucaí isduucaí giñootoi giñoooga tami oidi daama saidΛ iduuna aanΛ istumaasi Λgai ipΛlidi poduucái gΛnootoi aanΛ aapimΛ saidΛ iduuna aapimΛ istumaasi Λgai ipΛlidi —gΛrtΛtΛdai Λgai.

22 Amaasi ΛSuusi gΛrvuijago vusiji dai povΛrtΛtΛdai:

—Diuusi IbΛadΛ gΛnΛΛmadu daacana.

23 IsaapimΛ oigΛldi ΛsoimaascamigadΛ Λoodami casiatgΛoigΛldi ΛsoimaascamigadΛ Λgai. Dai isaapimΛ maioigΛldi ΛsoimaascamigadΛ Λoodami casiatamaigΛoigΛldi ΛsoimaascamigadΛ Λgai —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

24 DΛmos Tomás Λmoco aatΛmΛ gΛraduñi ΛbaivΛstaama dan gooca mamaatΛrdamigadΛ

ΛSuusi maitΛrama daacatadai aidΛsi divia ΛSuusi. Cuatai aagaiña oodami ΛTomás. ²⁵ Dai gooquiΛra aatΛma potΛtadai ΛTomás:

—TΛΛ aatΛma gaRbaitΛcΛaacamiga —tatadai aatΛma.

DΛmos ΛTomás povΛrtΛtadai:

—IsmaitΛΛgi aanΛ mΛsiaaco dΛΛdΛgarai ΛclaavocΛdΛ noonovidΛra dai ismaivaasa aanΛ giñmaasaviga siaaco dΛΛdΛga noonovΛra ΛclaavocΛdΛ dai ismaivaasa aanΛ giñoovi siaaco sΛΛsiñi oonomaba maitistuidi antada aanΛ isvaavoitudagi —gΛrtΛtadai ΛTomás.

²⁶ Bomamaco tasaicΛdΛ apamu gaRΛΛmapagi aatΛma mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi Λmo quiiyΛra. Dai aidΛ ΛTomás modaacatadai aatΛma gaRΛΛmadu. Vai cucuupicatadai cucuuparagai tai vaascara vaa ΛSuusi dai ran cΛquiva. Dai gaRviaatuli agai dai povΛrtΛtadai:

—GΛnibΛstacan tadacavurai gΛniibΛdaga —gΛrtΛtadai ΛSuusi.

²⁷ DaidΛ ΛSuusi itΛtadai ΛTomás:

—Vaasañi tami gΛmasaviga dai nΛida giñmaataca. Dai vaasañi gΛnoovi dΛgacara giñoonoma. CascadΛ camaipoΛliada aapi ismaitΛrvaavoi, baiyoma vaavoitudañi —tatadai ΛSuusi.

²⁸ AidΛ gia aa noragi Tomás daidΛ itΛtadai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga, giñDiuusiga —tatadai ΛTomás.

²⁹ TaidΛ ΛSuusi itΛtadai:

—Tomás sivi gia vaavoitudai aapi giñtΛΛgacai. sΛΛlicΛdΛ baigΛnΛlidi agai ismaacΛdΛ vaavoitudai tomasi maitiñnΛidi —tatadai ΛSuusi.

30 DaidΛ ΛSuusi idui mui naana maasi gΛgΛrducami aatΛMΛ gΛrvuitapi ismaacΛdΛ maioojisi idi liivruΛrΛ. 31 DΛmos vΛΛsi istumaasi oojisi idi liivruΛrΛ casi gΛooja vai poduucai vaavoitudana aapimΛ isSuusi rΛrΛCristo daidΛ rDiuusi maradΛ ismaacΛdΛ tΛvai tΛvaagiaiñdΛrΛ. DaidΛ isvΛΛscΛrΛ oidaca agai aapimΛ Diuusi ΛΛmadu vaavoitudacai Suusi Cristo.

21

1 Dai ΛpΛ Λmo imidagai ΛSuusi Λpamu gΛmaasitu aatΛMΛ gΛrvuitapi mΛΛca ugidana ΛgΛΛ suudagi Tiveriiasi. Dai poduucai idui Λgai: 2 Λmapai daraaja ΛSimuñi Piiduru ΛΛmadu ΛTomás ismaacΛdΛ Cuatai aagaiña oodami ΛΛmadu Nataniel CanaarΛrΛ oidacami. Canaa rΛrΛmo ali quii Galilea dΛvΛΛriarΛ. DaidΛ modaraaja ΛpΛ Sevideo maamaradΛ dai ΛpΛ gooca gΛraaduñi ΛSuusi mamaatrdamigadΛ. 3 TaidΛ ΛSimuñi Piiduru povΛrtΛtdai:

—MΛΛca vuvaida iñagai aanΛ vatopa —tΛtdai.

TΛtai aatΛMΛ aa noragi daidΛ itΛtdai:

—AatΛMΛ ΛpΛ imia ragai aapi gΛΛΛmadu —tΛtdai.

Amaasi iji aatΛMΛ dai tΛΛtsai Λmo vaarcuarΛ. Dai Λmo tucagi gaagai aatΛMΛ vatopa dai tomali Λmoco maivuusaitu. 4 Dai camaasidatΛi gΛmaasitu ΛSuusi ΛgΛΛ suudagi ugidana dΛmos maimai aatΛMΛ isΛrSuusi Λgai. 5 Amaasi ΛSuusi povΛrtΛtdai:

—Giñaaduñi, ¿maitamΛsi vuusaitu tomali Λmoco?

—gΛrtΛtdai Λgai.

TΛtai aatΛmΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tomali Λmoco —tΛtΛdai aatΛmΛ.

⁶TaidΛ ΛSuusi tΛtΛdai:

—Daitudavurai Λvatop vuicarυ sΛΛlisa apadΛrΛ govaarcυ dai poduucai vuvaidamu aapimΛ vatopa —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

Dai podui aatΛmΛ dai camaitistui isvusaidagi Λvatop vuicarui mui vatopa vuucaticatai.

⁷Amaasi aanΛ itΛtΛdai ΛPiiduru:

—Goovai ΛrgΛrbaitΛcΛaacamiga —tΛtΛdai aanΛ.

MoscaΛΛSimuñi Piiduru isΛrgΛrbaitΛcΛaacamiga Λgai dai otoma gΛai gΛyuucusi dai suudara gΛi. ΛΛquiapioma Piiduru uupai gΛyuucusi vuvaidacai vatopa. ⁸Λvaarcυ maisi mΛΛcasi daja ΛgΛΛ suudagi ugidiain̄dΛrΛ Λmo sien metro ΛΛsi. Dai aatΛmΛ ismaacΛdΛ vaarcuΛrΛ vii vaiñstugai aatΛmΛ Λvatopa vuicarui suudacami vatopa dai uugidiΛrΛ vuusaitu. ⁹Amaasi mostΛapapai aatΛmΛ dΛvΛΛrapi dai tΛΛ tutupali mΛΛcami dai dan caatΛ Λmo vatopa dai an vΛΛtΛ paana ΛpΛ. ¹⁰TaidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—Baigovai avΛrgimvuida chiΛΛqui vatopa ismaacΛdΛ utudami vuvaitu aapimΛ —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

¹¹TaidΛ ΛSimuñi Piiduru tΛsai ΛvaarcuΛrΛ dai tΛvaimΛ Λvatopa vuicarui ΛgΛΛ suudagi ugidana. CΛΛ suudacami vatopa gΛgΛrducami Λvatop vuicarui asta Λmo sientu dan goo coobai dan baivΛstaama dai vaica ajΛga vatopa. Dai tomasi muidu Λvatopa vΛΛscarΛ maiΛΛcai Λvatop vuicarui.

¹²Amaasi ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—BaigovΛr iimi tataida uuga —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

Dai tomali amaadutai aatama maitapralali istacacagi ASuusi sioora agai calga maatacatal isagai arSuusi. ¹³ Amaasi ASuusi taicovai calquiva dai vui apaa dai avatopa gaicami dai gartaacogi agai.

¹⁴ Aidacada casi arvaicojo isASuusi gamaasitu garvuitapi duaacai abiaadara.

— — —
¹⁵ Cauugitocai aatama taida ASuusi taccacai ASimuñi Piiduru dai potadai:

— Simuñi, Joonasi marad, ¿vaamiomapasi giñoigadai aapi isgogaa? — tadai ASuusi.

Taida APiiduru aa noragi daida itadai:

— Aj, giñbaitaacamiga cal maata aapi iñsaana goigadai — tadai APiiduru.

Taida ASuusi itadai:

— Aida gia nuucadacañi aapi aoodami ismaacada giñvaavoitudai. Aapi arapan ducami amo pastuuru.

¹⁶ Dai apara taccacai ASuusi APiiduru daida itadai:

— Simuñi, Joonasi marad, ¿giñoigadaipasi aapi? — tadai.

Taida APiiduru aa noragi daida itadai:

— Aj, giñbaitaacamiga cal maata aapi iñsaana goigadai — tadai agai.

Taida ASuusi itadai:

— Aida gia nuucadacañi aapi aoodami ismaacada giñvaavoitudai — tadai agai.

¹⁷ Tai apamu taccacai ASuusi APiiduru daida itadai:

— Simuñi, Joonasi marad, ¿giñoigadaipasi aapi? — tadai ASuusi.

TaidΛ soigΛΛi ΛPiiduru catΛcacaitai ΛSuusi vaicojo isbai oigΛdai Λgai daidΛ itΛdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga cΛΛ maataΛ vΛΛsi istumaasi. CΛΛ maataΛ aapi iñsaanΛ gΛoigΛdai —tΛdai ΛPiiduru.

TaidΛ ΛSuusi itΛdai:

—AidΛ gia nuucadacañi aapi Λgai ismaacΛdΛ giñvaavoitudai. ¹⁸ AanΛ gΛaagidi sai sΛΛlicΛdΛ aidΛsi vaamioma ΛrgΛΛi aapi ΛΛgi gΛaada gΛyuucusi dai aimΛrai tomasiaaco imia Λliadagi. DΛmos siΛΛscadΛ cacΛΛlimu aapi sΛΛliñamu gΛΛΛca vai Λmai gΛaadidamu gΛyuucusi dai gΛvaidacamu mΛΛca siaaco maitipΛlidi aapi siimiagi —tΛdai ΛSuusi.

¹⁹ PotΛdai ΛSuusi ΛPiiduru vai poduucai maataΛna isducatai muuquia agai Λgai vaidΛ poduucai oodami cΛΛga siaa duutuadagi Diuusi. DaidΛ gooquiΛrΛ potΛdai:

—Iñoidáñi —tΛdai ΛSuusi.

²⁰ Tai aa nΛnΛaava ΛPiiduru dai giñtΛΛ isgooquiΛrΛ imΛitadai aanΛ. ΛSuusi aliΛsi giñoigΛdaiña aanΛ. Dai aanΛ abaana daivacai gauu ΛSuusi aidΛ tucarΛ mΛsigatΛΛgida agaitadai. Dai aanΛ tΛcacai asmaacΛdΛ Λgai dai tΛΛgida agai. ²¹ AidΛsi ΛPiiduru giñtΛΛ tΛcaca Λgai ΛSuusi daidΛ itΛdai:

—GiñbaitΛcΛaacamiga, ¿tumaasi ΛpΛduñi agai idi cΛΛlicΛdΛ? —tΛdai ΛPiiduru.

²² TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛdai:

—IñsaanΛ ipΛliadagi isgoovai oidacagi asta siΛΛsca Λpamu divia aanΛ, ¿tumaasi ΛrgΛvΛΛtarΛ

aapi? Mosai apiacΛΛga giñvaavoitudada aapi —tΛtΛdai ΛSuusi.

²³ Amaasi Λvaavoitudadami aipaco aagaiña ansai aanΛ maimuuquiaa iñagai. DΛmos ΛSuusi maiaagai ismimuuquia iñagai aanΛ baiyoma potΛtΛdai Λgai ΛPiiduru: “IñsaanΛ ipΛliadagi isgoovai oidacagi astΛ siΛΛsca Λpamu divia aanΛ, ¿tumaasi ΛrgΛvΛΛtarΛ aapi?” —tΛtΛdai ΛSuusi.

²⁴ Dai aanΛ ooja vΛΛsi gomaasi idi liivruΛrΛ. Dai vΛΛsi istumaasi ooja aanΛ sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi.

²⁵ Dai oidaga mui vaamioma istumaasi ismaacΛdΛ idui ΛSuusi. DaidΛ isgΛoojamudai vΛΛsi gomaasi liliivruΛrΛ aanΛ piñΛlidi ismaiaajiacamudai vΛΛsi oidigΛrΛ Λliliivru ismaacΛdΛ ΛpΛduuñimudai.

MosΛcaasi.

Diushi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421